

 MAŁOPOLSKA

Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2021. Edycja 12.

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

**Badanie opinii
mieszkańców
Małopolski 2021.
Edycja 12.**

**Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego**

**Departament
Zrównoważonego Rozwoju**

Kraków 2021

Autorzy opracowania:

Barbara Surmacz

**Realizacja badania techniką CATI
(wspomagany komputerowo
wywiad telefoniczny):**

Centrum Badań i Analiz Rynku ASM Sp. z o. o.
ul. Grunwaldzka 5, 99–301 Kutno

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne
na stronie www.obserwatorium.malopolska.pl

Skład publikacji:

In Plus Group Sp. z o.o.

ISBN:

978-83-66580-06-0

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy
o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Spis treści

Wstęp	4
Cel i zakres badania	4
Próba badawcza	6
Kluczowe wnioski	7
Małopolskie uczestniczący w badaniu	10
Podnoszenie kompetencji i szkolenia	13
Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji	13
Przyczyny braku podnoszenia kompetencji	17
Rodzaje kursów i szkoleń	20
Motywacje do podnoszenia kompetencji	23
Formy podnoszenia kompetencji	26
Korzystanie z usług doradcy zawodowego	28
Zmiana zawodu i przebranżowienie	30
Częstotliwość zmiany zawodu i miejsca pracy	30
Przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy	35
Szkolenia w celu zmiany zawodu	38
Przydatność wiedzy zdobytej w szkole	41
Znajomość języków obcych	41
Wykorzystanie szkolnej wiedzy w życiu prywatnym i zawodowym	44
Osoby ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej	47
Udogodnienia w przestrzeni publicznej	47
Styczność z osobami z niepełnosprawnościami na co dzień	52
Ocena budynków, miejsc i usług publicznych	54
Bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania	63
Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania	63
Działania władz publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa	66
Spis map	68
Spis rycin	69
Spis tabel	69
Spis wykresów	70

Wstęp

Cel i zakres badania

Głównym celem **12. edycji badania opinii mieszkańców Małopolski** było pozyskanie informacji na temat postrzegania przez społeczność regionalną poszczególnych aspektów związanych z jakością ich życia oraz działań, inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez samorząd województwa małopolskiego.

Wyniki przeprowadzonych analiz posłużą **ocenie prowadzonych polityk publicznych** oraz będą przydatne w **identyfikacji punktowych obszarów interwencji** polityki regionalnej. W tegorocznej edycji badania uwagę skupiono w szczególności na takich zagadnieniach, jak podnoszenie kompetencji, zmiana zawodu lub miejsca pracy, ocena przydatności wiedzy szkolnej, osoby ze szczególnymi potrzebami czy poczucie bezpieczeństwa.

Rycina 1.

Wybrane kategorie tematyczne objęte badaniem opinii mieszkańców Małopolski w ramach realizacji 12. edycji

W III kwartale 2021 roku zapytaliśmy Małopolan między innymi o...

kursy i szkolenia

zmianę zawodu i miejsca pracy

języki obce

osoby niepełnosprawne

dostępność przestrzeni publicznej

poziom bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne

Wykonanie jednorazowego badania tego typu pozwala uzyskać wynik, którego interpretacja może być utrudniona ze względu na brak odniesienia zarówno do wiedzy zgromadzonej na powyższe tematy w innych regionach kraju, jak i do szeregu wyników w czasie. W związku z tym, że wiarygodność uzyskiwanych wyników badania opinii publicznej wzrasta wraz z ilością przeprowadzonych edycji, **samorząd województwa małopolskiego podjął decyzję o prowadzeniu tego rodzaju badań cyklicznie, począwszy od 2012 roku.**

Część pytań, zadawanych, w ankietach badawczych, mieszkańcom województwa małopolskiego, jest systematycznie powtarzana, celem uzyskania **analizy porównawczej wyników badań z poprzednich edycji.** Pojawiają się też pytania okazjonalne, związane z realizacją przez samorząd województwa konkretnych inicjatyw, projektów bądź też wynikające z potrzeby uzyskania informacji zwrotnej na temat specyficznych wyzwań i problemów regionalnych.

Jednym z celów szczegółowych niniejszego badania było przedstawienie **zróznicowania opinii mieszkańców Małopolski w kontekście ich miejsca zamieszkania w poszczególnych podregionach województwa** (tj. przeprowadzenie analizy z uwzględnieniem poziomu NUTS-3¹). Dzięki temu analiza stanowi istotną wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

W ramach 12. edycji badania opinii, Małopolanie odpowiadali łącznie na 16 pytań, obejmujących szeroki zakres aspektów i problemów, w tym:

- stosunek do podnoszenia swoich kompetencji oraz ich formy i rodzaje;
- korzystanie z usług doradcy zawodowego;
- identyfikacja zmiany zawodu, miejsca pracy i przebranżowienia oraz ich przyczyn;
- znajomość języków obcych;
- ocena przydatności wiedzy zdobytej w szkole podstawowej i średniej;
- identyfikacja potrzeb i barier dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej i administracji publicznej;
- ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

¹ Nomenklatura jednostek terytorialnych wykorzystywana w statystyce zgodnie z wytycznymi Eurostatu.

Próba badawcza

W ramach badania opinii mieszkańców Małopolski, podobnie jak w latach ubiegłych, przeprowadzono z mieszkańcami województwa małopolskiego łącznie 3000 **wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo** – technika badawcza CATI (n=3000).

Zasięg przestrzenny badania opinii objął teren całego województwa małopolskiego, **z uwzględnieniem wszystkich 6 małopolskich podregionów**, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), tj.:

- podregion **miasto Kraków**;
- podregion **krakowski** (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki);
- podregion **nowosądecki** (powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz);
- podregion **nowotarski** (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański);
- podregion **oświęcimski** (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki);
- podregion **tarnowski** (powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów).

W każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wielkość próby badawczej wyniosła **co najmniej 500 respondentów**. Dobór próby badawczej został dokonany na podstawie zarówno operatu telefonów stacjonarnych (25%), jak i telefonów komórkowych (75%) i miał charakter **doboru losowego warstwowego**.

Kluczowe wnioski

Podnoszenie kompetencji i szkolenia

- ⇒ **Ponad połowa badanych Małopolan na przestrzeni ostatniego roku dokształcała się samodzielnie**, zarówno za pomocą instruktaży oraz materiałów on-line (54%), jak również książek i prasy branżowej (51%). **Większą aktywność z zakresu samodzielnego dokształcania odnotowali mieszkańcy Krakowa**. Z kolei w zorganizowanych kursach i szkoleniach uczestniczyła mniej niż 1/3 respondentów.
- ⇒ **Niemal co trzeci Małopolanin jako powód braku aktywności z zakresu podnoszenia kompetencji podał brak czasu**. Natomiast 1/4 osób uznała, że ich kwalifikacje są już wystarczające.
- ⇒ **Największą popularnością wśród badanych Małopolan odznaczały się szkolenia związane z działalnością zawodową badanego – 57%**. Ponad 1/4 ankietowanych wskazała na kursy i szkolenia hobbystyczne. Co dziesiąta osoba dokształca się w ramach kursów językowych oraz szkoleń informatyczno-programistycznych.
- ⇒ **Zdecydowana większość badanych Małopolan (tj. ponad 80%) dokształcała się z własnej inicjatywy** (mieszkańcy Krakowa – 86%).
- ⇒ **Ponad 1/3 respondentów wskazała, że najbardziej są zainteresowani dokształcaniem w formie stacjonarnej (37%)**. Formy on-line wskazała ponad 1/5 ankietowanych (22%).
- ⇒ **Znikomy odsetek badanych Małopolan planuje swoją karierę korzystając z konsultacji doradcy zawodowego – mniej niż 5%**, ale niemal 80% słyszało o tego typu usłudze.

Zmiana zawodu i przebranżowienie

- ⇒ **Mieszkańcy regionu wykazują się sporą elastycznością, jeśli chodzi o zatrudnienie – niemal połowa w ciągu swojego życia zawodowego zmieniała zawód na inny (48%)**, przy czym zmianę wielokrotną zadeklarowała ponad 1/4 ankietowanych.
- ⇒ **Ponad 2/3 respondentów w trakcie swojego życia zawodowego zmieniło miejsce pracy (69%)**. Aż 1/4 ankietowanych zmieniła je 2–3 razy, a 1/5 aż 4–6 razy. Częściej pracę zmieniali mieszkańcy Krakowa (76%), a rzadziej podregionu nowosądeckiego (65%).
- ⇒ **W przypadku niemal 2/3 badanych, którzy w ciągu swojego życia przynajmniej raz zmienili miejsce pracy, zmiana ta wiązała się także ze zmianą branży (65%)**.
- ⇒ **Niemal połowa ankietowanych (tj. 49%) zmieniła zawód lub miejsce pracy z uwagi na chęć wyższych zarobków**. Około 28% respondentów motywowana była chęcią rozwoju zawodowego.
- ⇒ **Niemal 60% respondentów na własną rękę szkoliło się w celu zmiany zawodu**, a 36% dokształcało się już u nowego pracodawcy. **Zdecydowana większość respondentów (tj. ponad 90%) deklaruje, że finansuje podnoszenie kompetencji z własnych środków**.

Przydatność wiedzy zdobytej w szkole

- ⇒ **Znajomość dowolnego języka obcego** w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się **zadeklarowało niespełna 60%** badanych Małopolan. W porównaniu z 2012 rokiem niewiele się w tej kwestii zmieniło. **Znajomość języków obcych jest wyższa wśród mieszkańców Krakowa (72%).**
- ⇒ **Wśród Małopolan znających język obcy, 3/4** wskazało na **znajomość języka angielskiego**, co piąty respondent zadeklarował również znajomość języka rosyjskiego oraz niemieckiego.
- ⇒ **Ponad 2/3 respondentów** wskazało, że **wiedza zdobyta w różnych typach szkół jest przydatna** obecnie zarówno w ich życiu prywatnym, jak i zawodowym (wyjątek stanowi szkoła zawodowa – 62%).
- ⇒ **Nieco większy odsetek wskazań dla odpowiedzi „nieprzydatna zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym”** odnotowano w przypadku **szkoły podstawowej i szkoły zawodowej – oba po 13%.**
- ⇒ Więcej deklaracji, że **wiedza zdobyta w szkole przydatna jest wyłącznie w życiu zawodowym, padło wśród Małopolan z wykształceniem zawodowym – 16%** (tj. czterokrotnie więcej niż w przypadku ocen dla szkoły podstawowej).

Osoby ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej

- ⇒ **Niemal 2/3 ogółu respondentów** wskazało, że **przestrzeń publiczna ulega poprawie pod względem dostosowania do wymogów osób ze specjalnymi potrzebami (tj. 65%).** Dla porównania, wśród osób deklarujących, że same są osobami z niepełnosprawnościami odpowiedzi pozytywnych było o 15 p. p. mniej.
- ⇒ **Co piąty respondent po 60. roku życia, deklarujący niepełnosprawność, twierdzi, że przestrzeń publiczna staje się coraz mniej przyjazna dla osób ze szczególnymi potrzebami.**
- ⇒ **Ponad 1/4 osób z niepełnosprawnościami, pochodzących z podregionu oświęcimskiego i nowotarskiego, wskazała, że tamtejsza przestrzeń publiczna pogarsza się pod kątem wymogów osób ze specjalnymi potrzebami** (dla porównania wśród Krakowian z niepełnosprawnościami niespełna 8%, tj. o 17 p. p. mniej).
- ⇒ **W opinii ogółu respondentów najlepiej przystosowane do wymogów osób ze specjalnymi potrzebami są szpitale, przychodnie i apteki, które uzyskały najwięcej ocen „5” – tj. 24%.** Niemal 1/5 badanych bardzo dobrze ocenia obiekty sportowo-rekreacyjne.
- ⇒ **Co dziesiąty badany Małopolanin twierdzi, że komunikacja publiczna jest w ogóle niedostosowana do wymogów osób ze specjalnymi potrzebami.**
- ⇒ **Mając na względzie opinię samych osób z niepełnosprawnościami, najwięcej ocen pozytywnych również otrzymały szpitale, przychodnie i apteki – 21%,** a na drugim miejscu uplasowała się, nisko oceniana przez ogół respondentów, komunikacja publiczna – 15%.

Bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania

- ⇒ **Ponad 3/4 badanych mieszkańców regionu deklaruje, że czuje się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania.**
- ⇒ **Większy odsetek wskazań „bardzo źle” i „źle” w ramach oceny poziomu bezpieczeństwa odnotowano w podregionie krakowskim (8%), a mniejszy w podregionie tarnowskim – zaledwie 3%.**
- ⇒ **Niemal połowa respondentów wskazała, że należy zająć się budową nowych lub poprawą jakości istniejących chodników.** Wynik powyżej 40% uzyskały także: wzrost patroli służb mundurowych oraz zwiększenie kamer monitorujących na ulicach.
- ⇒ **Respondenci z obszarów wiejskich częściej wskazywali na konieczność budowy nowych lub poprawy jakości istniejących chodników (57%) i poprawy oświetlenia ulic (40%).**
- ⇒ **Budowę nowych lub poprawę jakości istniejących chodników częściej zgłaszali respondenci z podregionu tarnowskiego i krakowskiego (powyżej 55%). Z kolei większe zapotrzebowanie na patrole służb mundurowych odnotowano w przypadku mieszkańców Krakowa – 57%.**

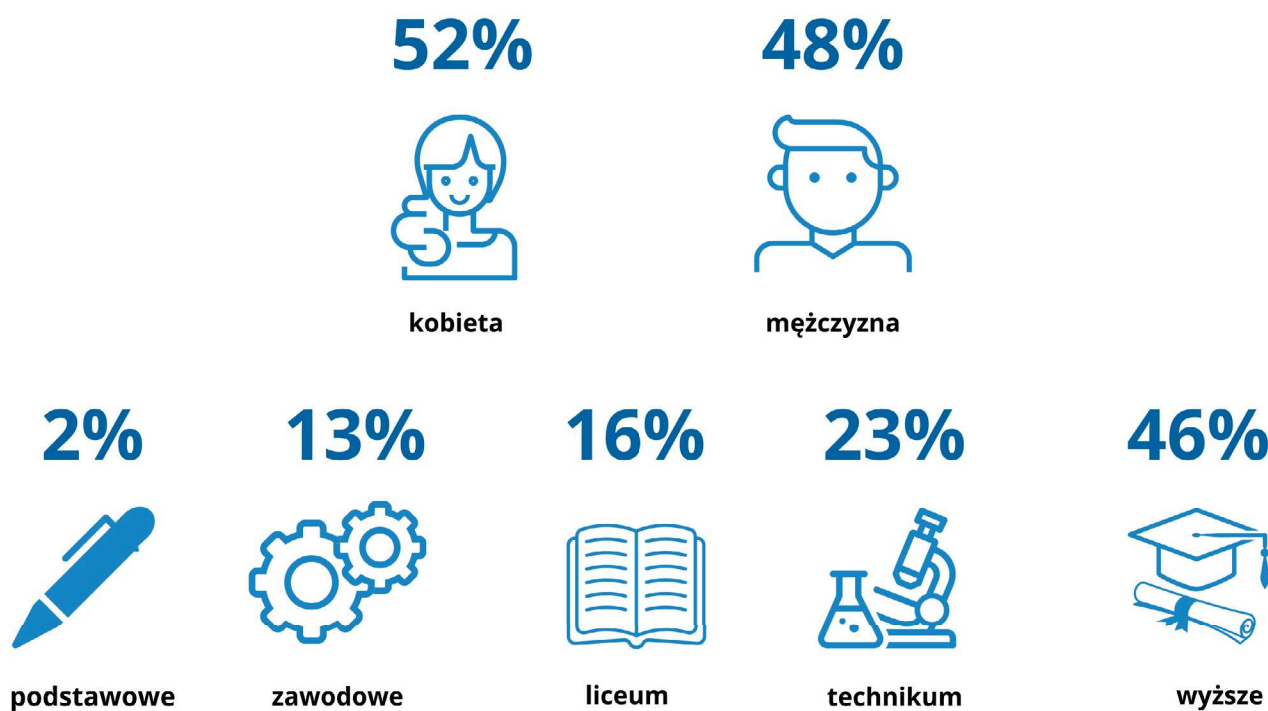

Małopolanie uczestniczący w badaniu

W ramach 12. edycji „Badania opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego”, jak co roku, wzięło udział 3000 mieszkańców powyżej 18. roku życia. Pod względem płci, **niewiśki odsetek ankietowanych stanowiły kobiety** – 52% w porównaniu do męczyzn – 48%².

Rycina 2.

Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (n=3000)

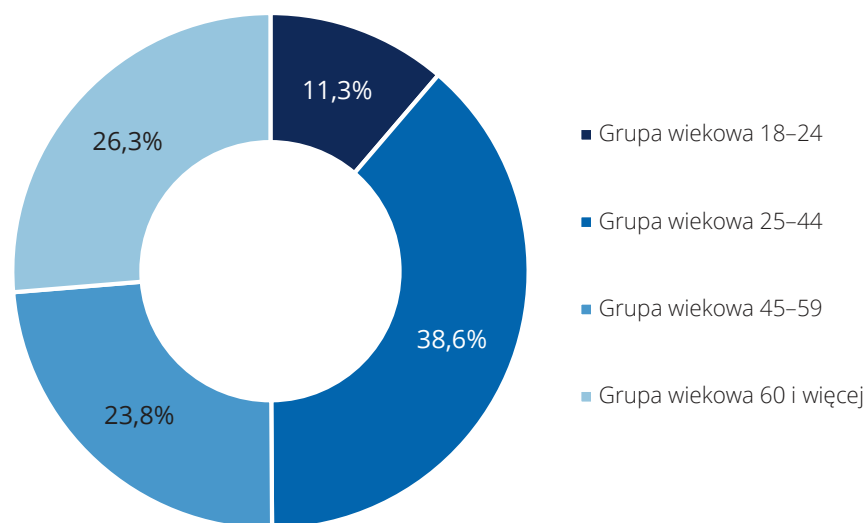
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ze względu na wiek, **najliczniejszą grupę stanowili Małopolanie w wieku 25–44 lata (39%)**. W dalszej kolejności znaleźli się respondenci w wieku: powyżej 60 lat (26%), 45–59 lat (24%) oraz 18–24 lata (11%).

² Należy wskazać, że w raporcie zostały przedstawione analizy w przekroju na płeć jedynie w przypadkach, gdy występowały różnice istotne statycznie.

Wykres 1.

Wiek respondentów biorących udział w badaniu (n=3000)

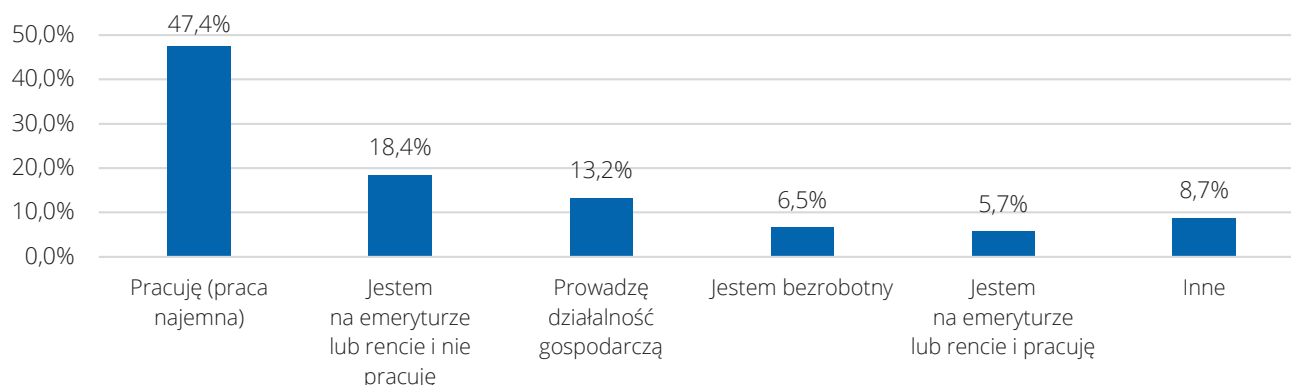
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Najwięcej respondentów posiadało wykształcenie wyższe (46%). Ponad 1/5 deklarowała skończone technikum, a 16% – liceum. Małopolanie z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym stanowili zaledwie 2% ogółu ankietowanych.

Patrząc na status zawodowy, **odnotowano najwięcej pracowników etatowych (47%).** Spośród wszystkich respondentów niemal 1/5 przebywała na emeryturze lub rencie nie podejmując już pracy, 13% prowadziło firmę, a 7% było osobami bezrobotnymi.

Wykres 2.

Status zawodowy Małopolan biorących udział w badaniu³ (n=3000)

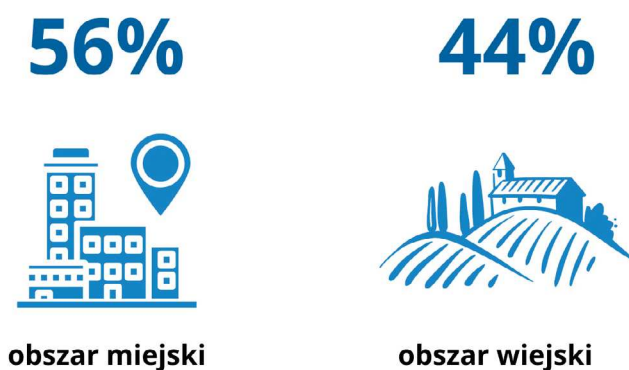
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

³ Do kategorii „inne” należy zaliczyć grupy zawodowe, których odsetek w przeprowadzonym badaniu wyniósł poniżej 5,0%, tj.: osoby uczące się, osoby na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne.

Respondentów z obszarów miejskich było o 11 p. więcej w porównaniu z mieszkańcami obszarów wiejskich. Pod względem okresu zamieszkiwania na terenie Małopolski, **ponad 3/4 stanowili respondenci mieszkający na tym terenie od urodzenia (78%)**.

Rycina 3.

Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (n=3000)

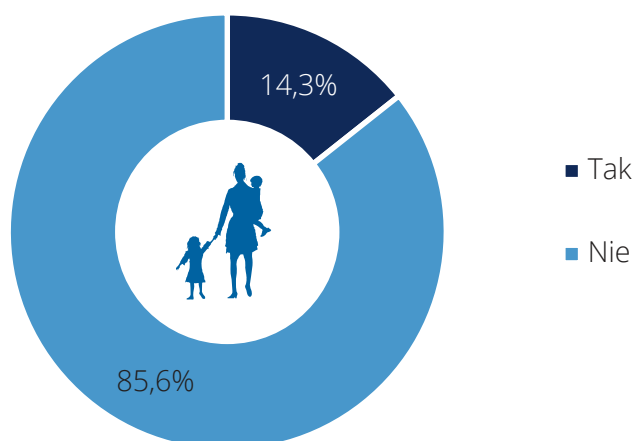

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Na potrzeby tematyczne bloku pytań odnośnie do osób ze szczególnymi potrzebami, zadano respondentom w tej edycji także pytanie o to, czy opiekują się dzieckiem do lat 3.

Wykres 3.

Opieka nad dzieckiem do lat 3 (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Podnoszenie kompetencji i szkolenia

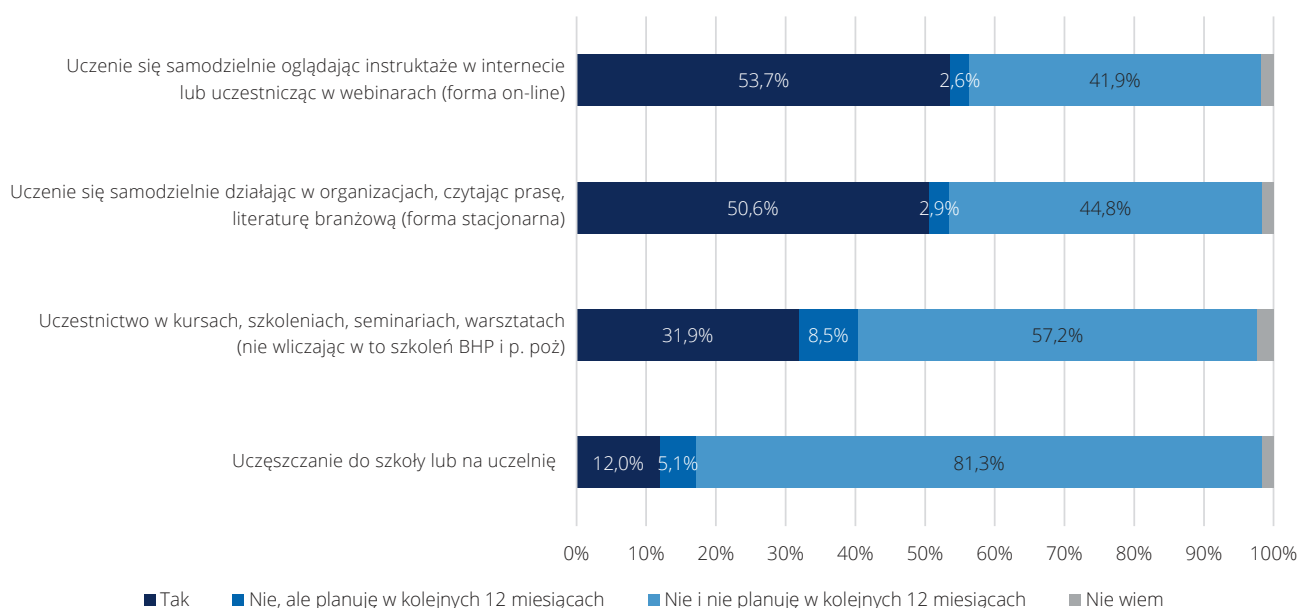
Według badania przeprowadzonego przez Grant Thornton⁴ w 2018 roku, większość **Polaków nie podejmuje wysiłku dokończania się – 58%** respondentów na pytanie, czy w ostatnim roku podejmowało **działania mające na celu rozwój zawodowy bądź osobisty** (np. kursy językowe, zawodowe, studia podyplomowe, pracę z trenerem lub samokształcenie) **udzieliło odpowiedzi negatywnej**. Większość osób, które samokształcą się (51%) płaci za to z własnych pieniędzy. **Kursy zawodowe przyciągają największe zainteresowanie polskich pracowników (46%)**, dalej plasują się studia podyplomowe i rozwój osobisty. **Niemal 1/4 Polaków dokończających się wybiera tradycyjne formy nauki** (z lektorem lub w grupach zajęciowych), innowacje to ciągle rzadkość. Głównym celem, dla którego Polacy dokończają się, jest chęć rozwoju osobistego (58%), a nie tylko kariera.

Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji

W ramach badania poproszono Małopolan o wskazanie, czy w ostatnich 12 miesiącach podejmowali wybrane inicjatywy związane z dokończaniem się i podwyższaniem swoich kompetencji.

Wykres 4.

Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (n=3000)

⁴ Grant Thornton, *Czy polscy pracownicy myślą o rozwoju? Raport z badania na temat skłonności Polaków do samokształcenia zawodowego i osobistego*, wyd. Grant Thornton, Poznań 2018 <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2018/02/Czy-polscy-pracownicy-my%C5%9B%C4%85-o-rozwoju-RAPORT-Grant-Thornton.pdf>.

54%

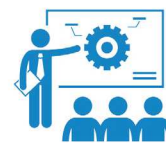
samodzielne dokształcanie on-line
(instruktaże, webinaria)

51%

samodzielne dokształcanie
(literatura i prasa branżowa)

32%

zorganizowane kursy,
szkolenia i warsztaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ponad połowa respondentów wskazała, że na przestrzeni ostatniego roku dokształcała się samodzielnie zarówno za pomocą instruktaży i materiałów on-line (54%), jak również książek oraz prasy branżowej (51%). Z kolei w zorganizowanych kursach i szkoleniach uczestniczyło mniej niż 1/3 badanych Małopolan.

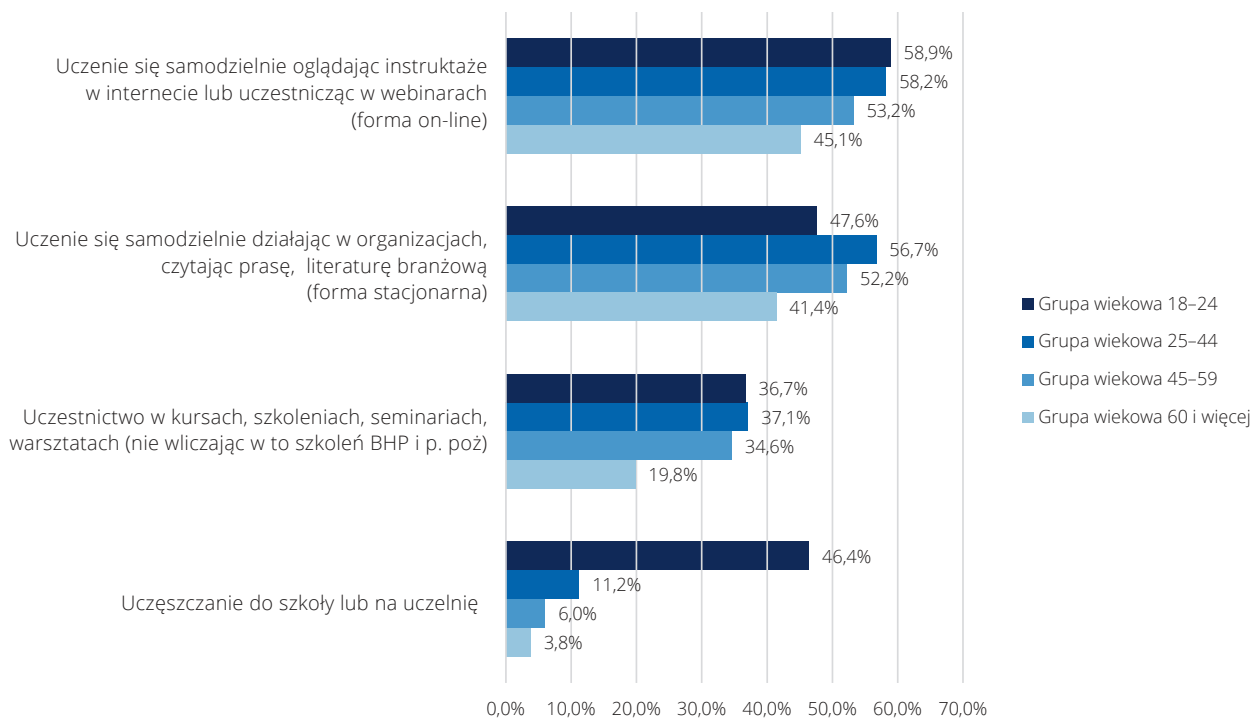

Z uwagi na wiek, większą aktywnością w zakresie wszystkich typów działań wyróżniają się osoby młodsze (tj. do 44. roku życia). Respondenci najmłodszy zdecydowanie częściej wskazywali na uczęszczanie do szkoły lub na uczelnie (46%), chętniej dokształcali się też w formie on-line (59%).

Pozytywny jest fakt, że 45% seniorów wskazało na uczestnictwo w instruktażach internetowych, a 41% czytało samodzielnie literaturę branżową. Uczęszczanie na uczelnię (w tym na uniwersytety trzeciego wieku) wskazało jednak już tylko niespełna 4% Małopolan powyżej 60. roku życia.

Wykres 5.

Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a wiek (n=3000)

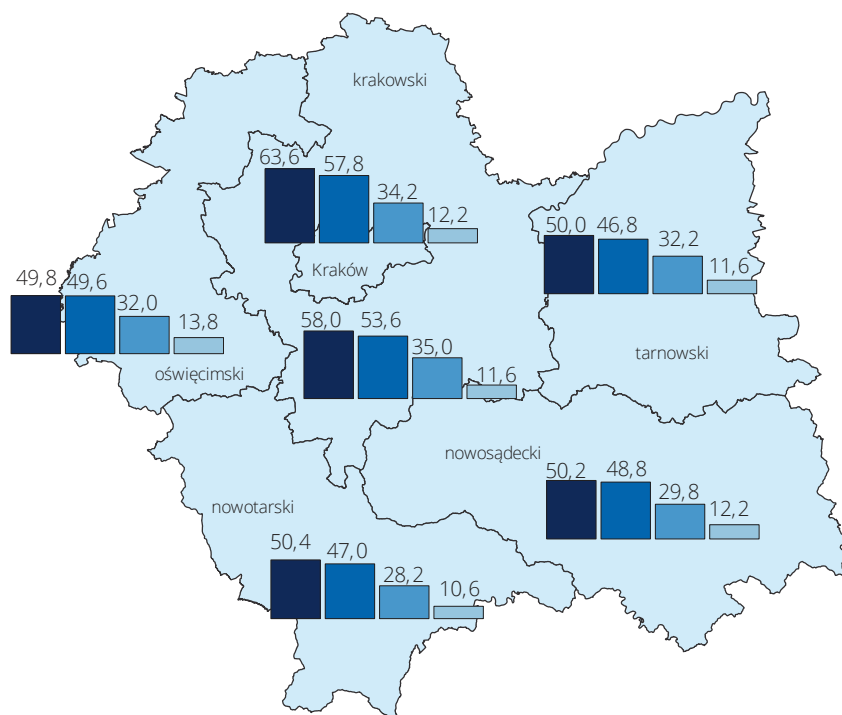
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Większą aktywność z zakresu samodzielnego dokształcania w formie on-line odnotowali mieszkańcy Krakowa – 64% (dla porównania mieszkańcy podregionu oświęcimskiego osiągnęli wynik o 14 p. p. niższy). Mieszkańcy stolicy regionu częściej niż w pozostałych regionach Małopolski czytali także na własną rękę literaturę i prasę branżową (58%).

Mapa 1.

Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)

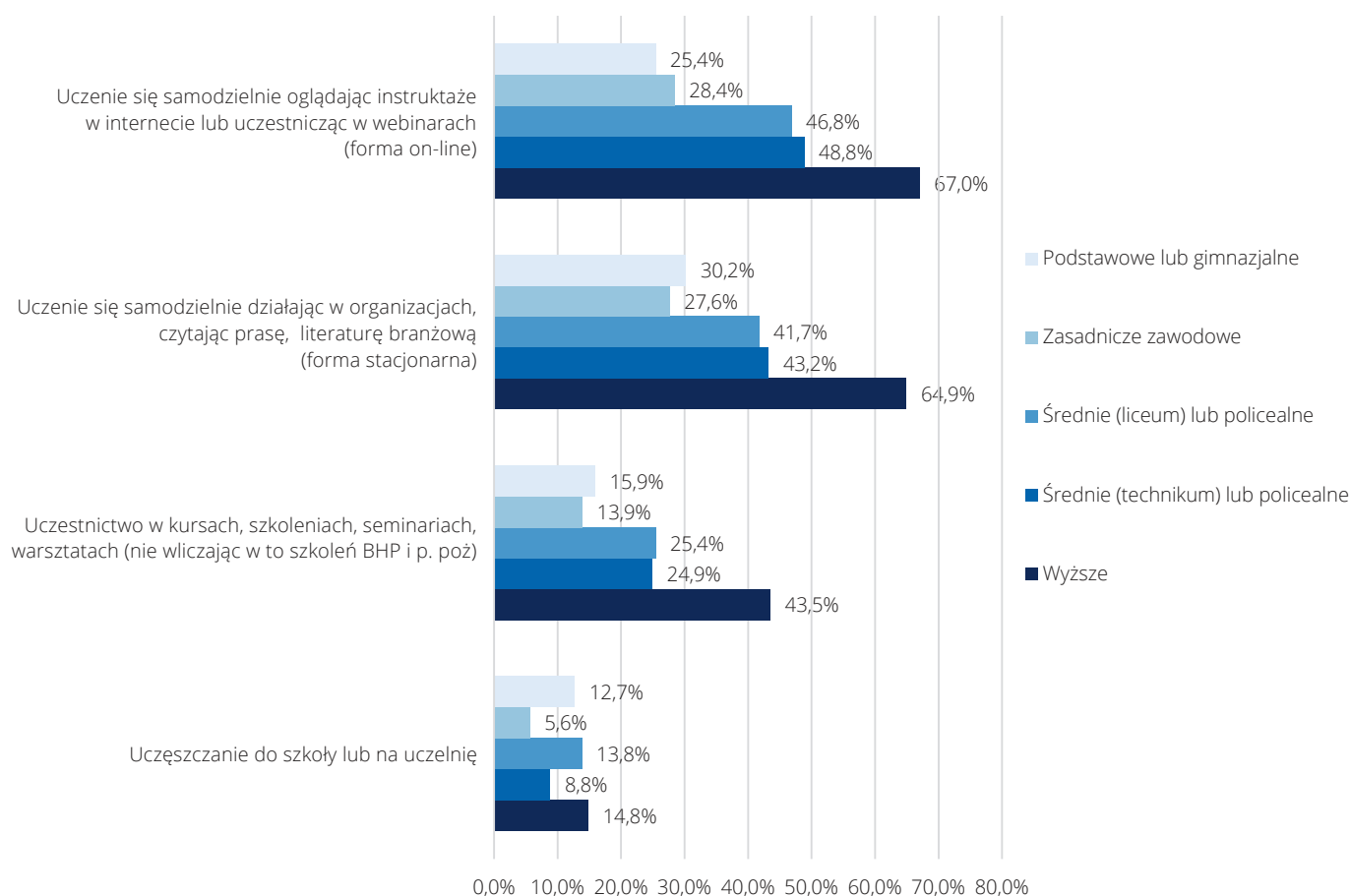

- Uczenie się samodzielnie oglądając instruktaże w Internecie lub uczestnicząc w webinarach (forma on-line)
- Uczenie się samodzielnie działając w organizacjach, czytając prasę, literaturę branżową (forma stacjonarna)
- Uczestnictwo w kursach, szkoleniach, seminariach, warsztatach (nie wliczając w to szkoleń BHP i p. poz)
- Uczęszczanie do szkoły lub na uczelnię

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 6.

Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a wykształcenie (n=3000)⁵

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Respondenci z wykształceniem wyższym zdecydowanie częściej wskazywali na aktywności związane z podwyższeniem swoich kompetencji we wszystkich przypadkach. Przykładowo, jeśli chodzi o samodzielne doksztalcanie się przy pomocy instruktaży internetowych, różnica pomiędzy nimi a osobami z wykształceniem podstawowym wyniosła aż 42 p. p.

⁵ Liczebność respondentów w przekroju na wykształcenie wynosiła odpowiednio: podstawowe lub gimnazjalne – 63, zasadnicze zawodowe - 395, liceum – 472, technikum – 692, wyższe – 1378.

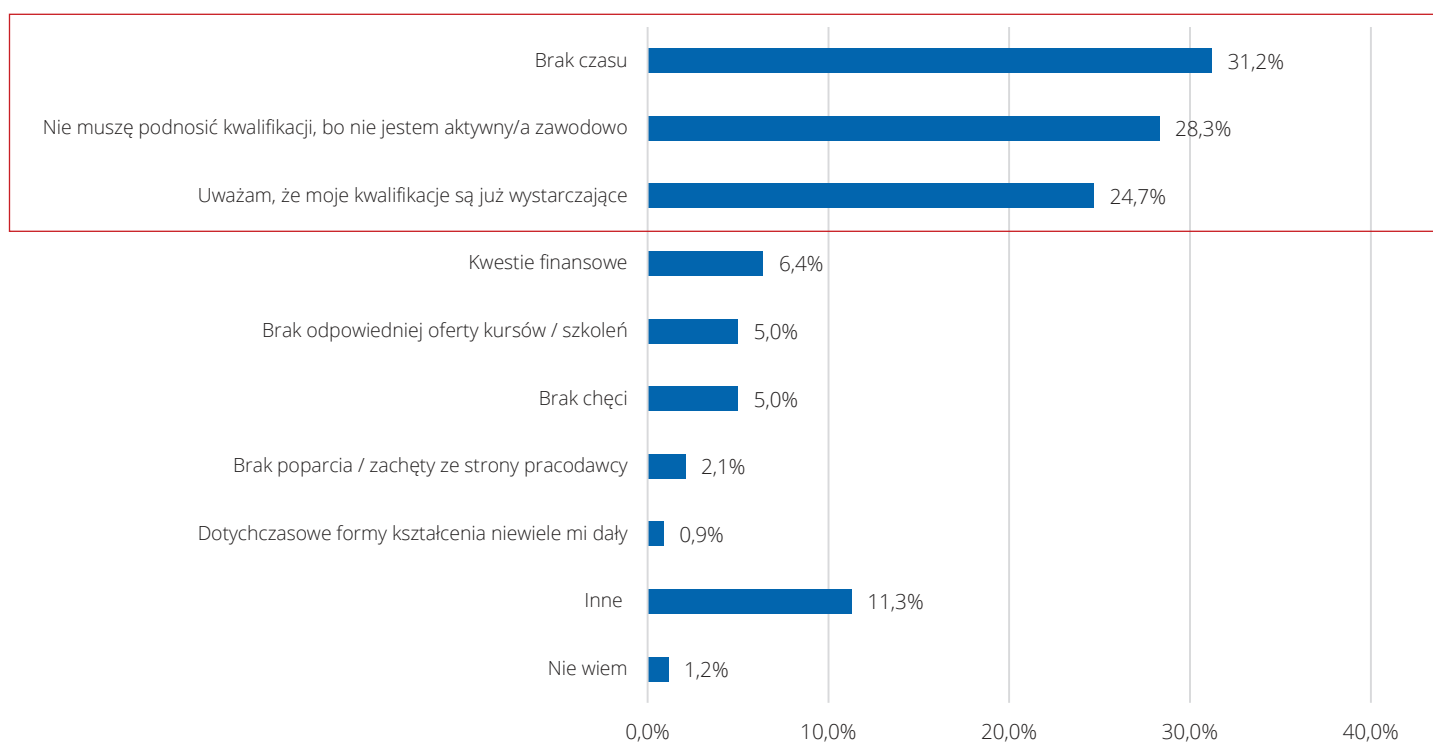
Przyczyny braku podnoszenia kompetencji

Mieszkańcom, którzy w poprzednim pytaniu nie zadeklarowali żadnej aktywności związanej z doształcaniem się, zadano pytanie o przyczyny bierności w tym zakresie. W świetle danych, **niemal co trzeci respondent wskazał na brak czasu jako powód braku podnoszenia swoich kompetencji**. Co ciekawe, aż 1/4 osób założyła, że ich kwalifikacje są już wystarczające.

Wykres 7.

Proszę wskazać, dlaczego nie podnosi/a Pan/i swoich kompetencji w ostatnich 12 miesiącach (n=858)

31%

brak czasu

28%

nie jestem aktywny/a
zawodowo

25%

moje kwalifikacje są już
wystarczające

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

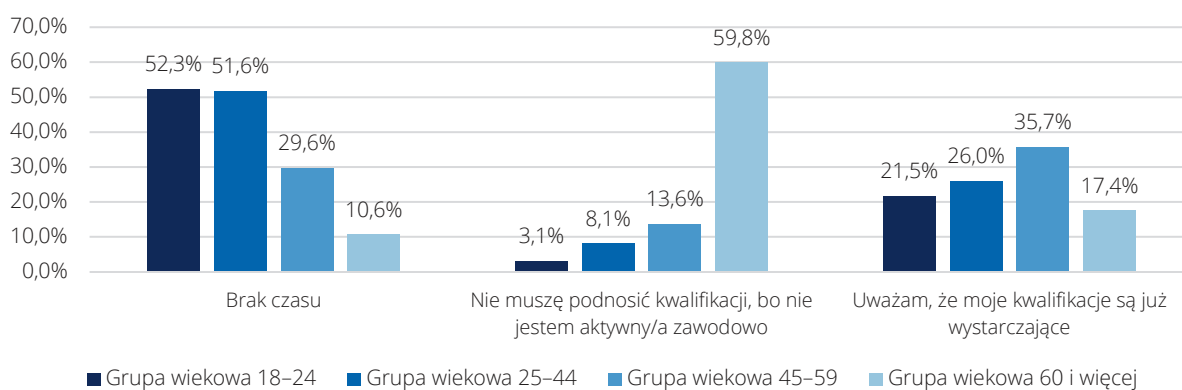
Wśród wskaźników „inne”, które zadeklarował co dziesiąty respondent, najczęściej powtarzały się:

- zły stan zdrowia,
- pandemia COVID-19,
- brak takiej potrzeby.

Ponad połowa respondentów młodszych (tj. do 44. roku życia) wskazała, że nie wykazywała aktywności w zakresie podnoszenia swoich kompetencji **z uwagi na brak czasu**. Z kolei przekonanie o posiadaniu wystarczających kompetencji nie wymagających już podwyższania częściej towarzyszyło respondentom w wieku 45–59 lat (36%).

Wykres 8.

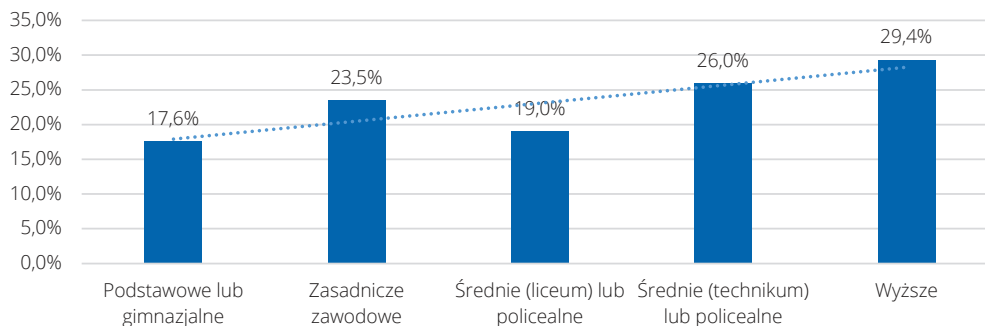
Główne przyczyny braku podnoszenia kompetencji w ostatnich 12 miesiącach a wiek (n=858)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 9.

Odsetek wskaźników dla odpowiedzi „uważam, że moje kwalifikacje są już wystarczające” a wykształcenie (n=858)

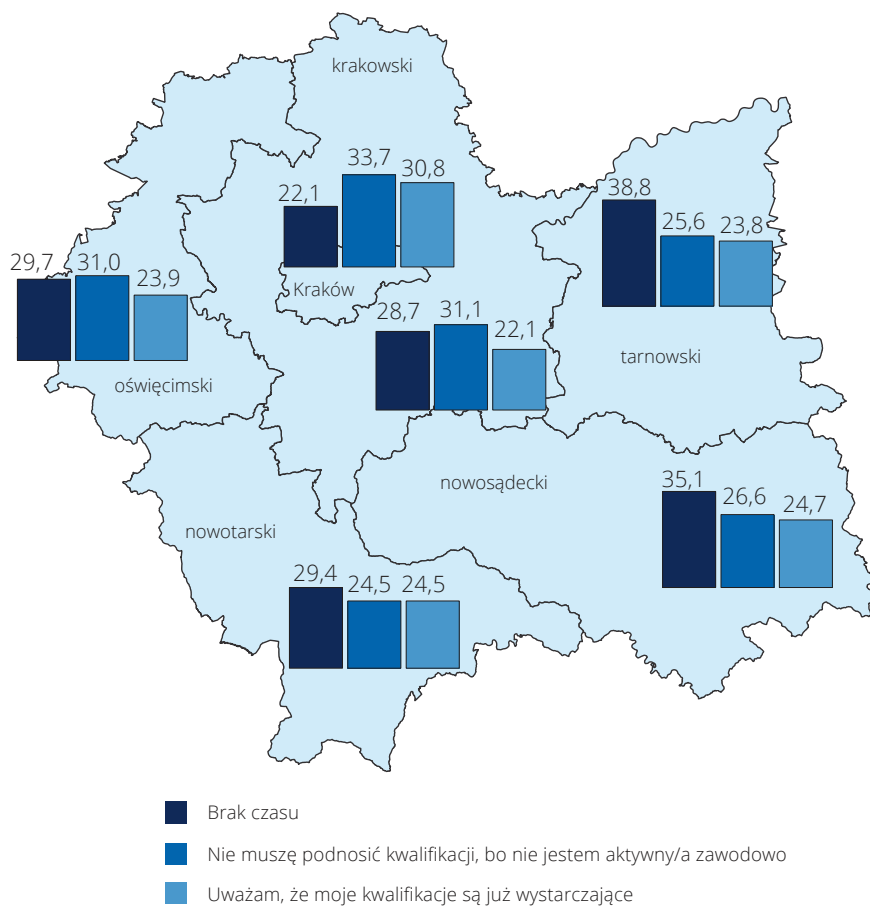

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mając na uwadze przekrój terytorialny, na brak czasu częściej narzekali mieszkańcy podregionu tarnowskiego i nowosądeckiego (w obu przypadkach powyżej 35%). Z kolei przekonanie o wystarczających kompetencjach częściej deklarowali mieszkańcy Krakowa – 31%.

Mapa 2.

Główne przyczyny braku podnoszenia kompetencji w ostatnich 12 miesiącach a podregion zamieszkania (n=858)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

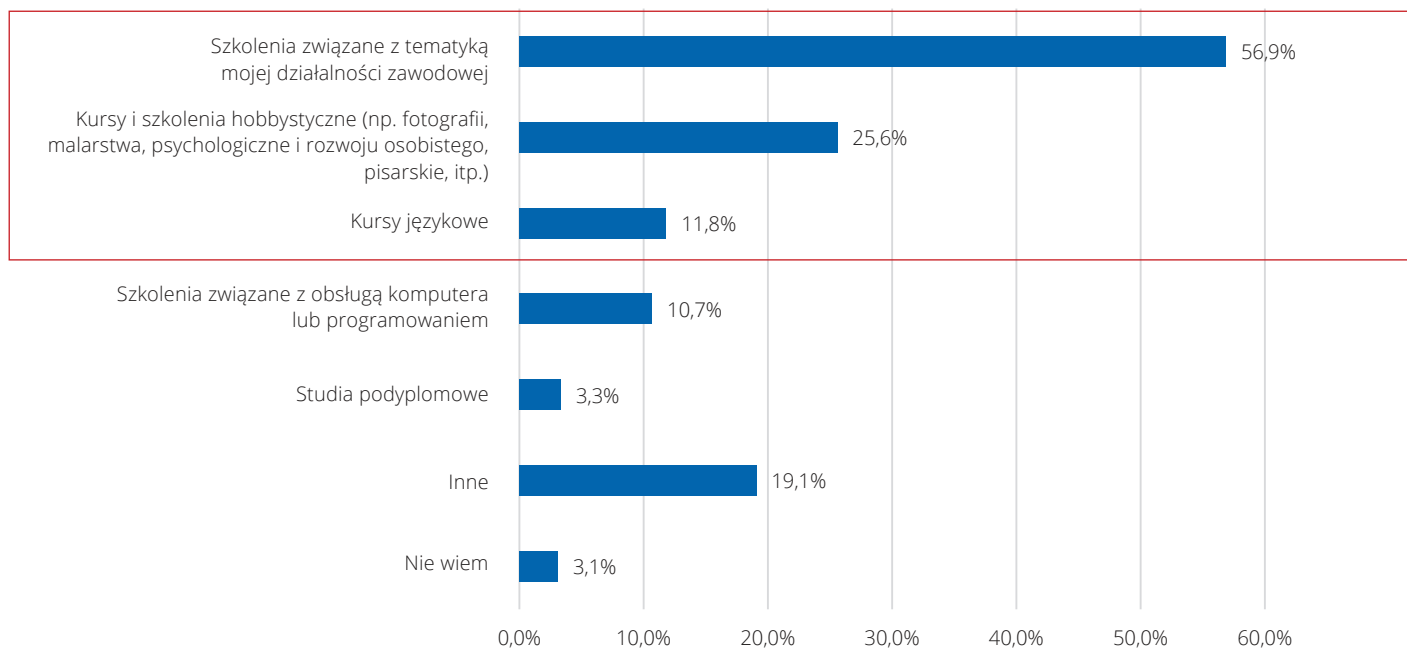
Rodzaje kursów i szkoleń

W dalszej kolejności zapytano Małopolan, którzy zadeklarowali minimum jedną aktywność z zakresu podwyższania swoich kompetencji, w jakiego rodzaju kursach i szkoleniach uczestniczyli. **Największą popularnością odznaczały się szkolenia związane z tematyką działalności zawodowej respondentów – 57%.** Ponad 1/4 osób wskazała na kursy i szkolenia hobbystyczne, a więcej niż co dziesiąty ankietowany – na kursy językowe oraz szkolenia informatyczno-programistyczne.

Wykres 10.

W jakiego rodzaju kursach/szkoleniach brał/a Pan/i udział w ostatnich 12 miesiącach (z wyłączeniem szkoleń typu BHP i p. poż) (n=2098)

57%

związane z tematyką działalności zawodowej

26%

hobbystyczne

12%

językowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

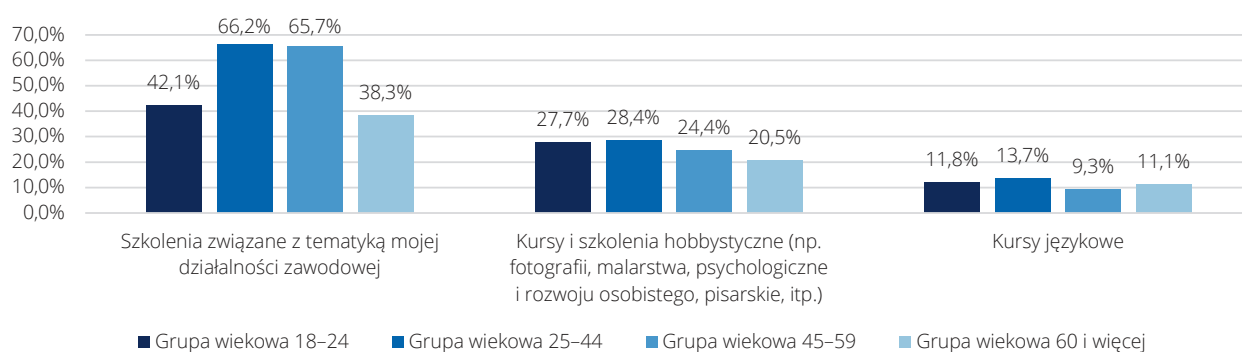
Co piąty respondent wskazał inny, niż spośród podanych w ankiecie, rodzaj kursów i szkoleń, przy czym najczęściej powtarzające się typy kształcenia to:

- kursy i szkolenia on-line o różnorodnej tematyce,
- kontynuacja nauki na studiach lub w szkole,
- kursy o tematyce specjalistycznej (np. finansowo-księgowo, prawnicze, medyczne, biznesowe itp.).

Ze szkoleń związanych z tematyką działalności zawodowej częściej korzystali respondenci z przedziału wiekowego 25–59, a więc osoby w większości aktywne zawodowo – około 2/3 wskazań. Pozytywny jest fakt, że co dziesiąty senior zadeklarował udział w kursach językowych, a co piąty – w kursach hobbystycznych.

Wykres 11.

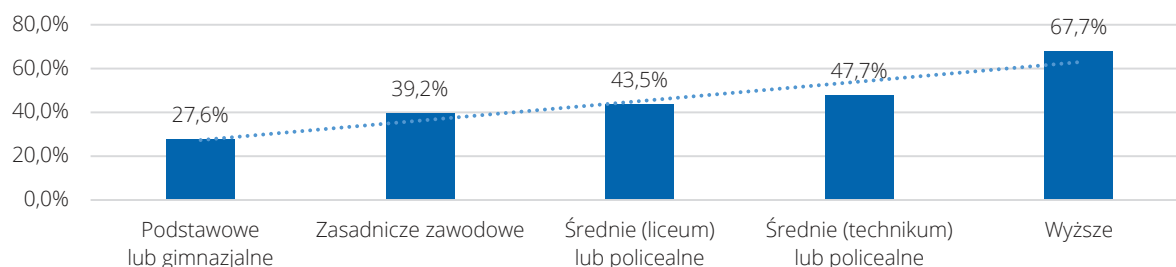
Najczęściej wskazywane rodzaje kursów i szkoleń a wiek (n=2098)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 12.

Odsetek wskazań „szkolenia związane z tematyką mojej działalności zawodowej” a wykształcenie (n=2098)

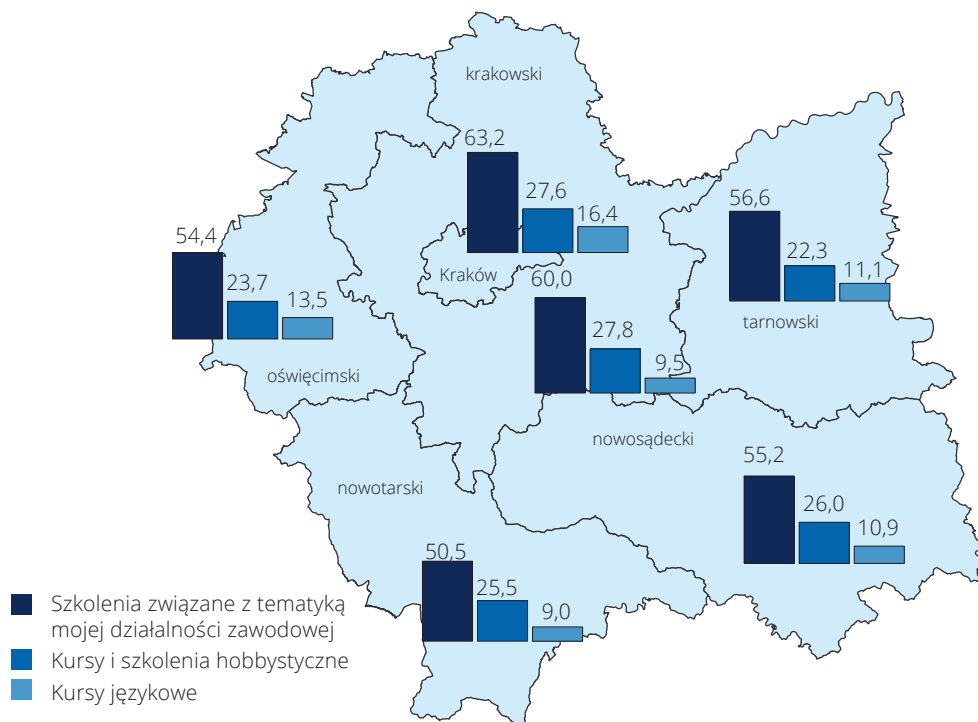

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mając na uwadze przekrój terytorialny, **ze szkoleń i kursów o tematyce działalności zawodowej częściej korzystali mieszkańcy Krakowa (63%),** różnica pomiędzy nimi a respondentami z podregionu nowotarskiego wyniosła 13 p. p. **Mieszkańcy stolicy regionu częściej deklarowali także udział w kursach językowych – 16%** (dla porównania w przypadku mieszkańców podregionu nowotarskiego odnotowano niemal o połowę mniej wskazań, tj. 9%).

Mapa 3.

Najczęściej wskazywane rodzaje kursów i szkoleń a podregion zamieszkania (n=2098)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

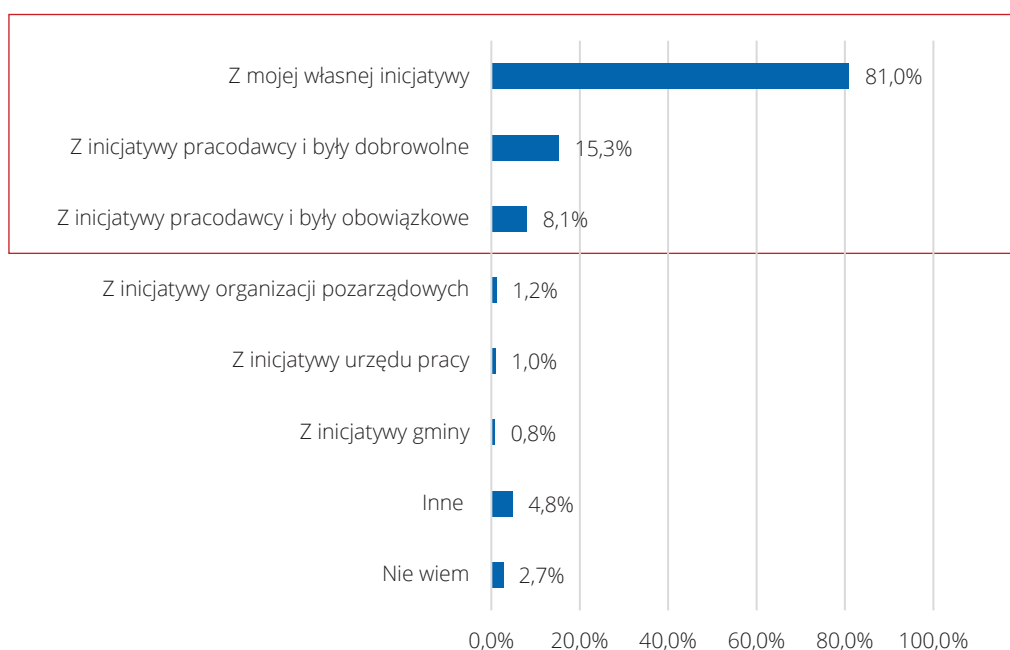
Motywacje do podnoszenia kompetencji

Respondenci, którzy wskazali, że podnosili swoje kompetencje na przestrzeni ostatniego roku, zostali dopytani, z czyjej inicjatywy podjęli tego typu aktywności. W świetle danych **zdecydowana większość ankietowanych (tj. ponad 80%) dokształcała się w ramach własnej inicjatywy**. Jest to wynik niezwykle pozytywny, świadczący o dużym stopniu zaangażowania Małopolan w rozwój własny oraz chęci podwyższania swojej wiedzy i umiejętności.

Wykres 13.

Z czyjej inicjatywy dokształcał/a się Pan/i w ostatnim roku (n=2098)

81%

z mojej własnej inicjatywy

15%

z inicjatywy pracodawcy –
dobrowolne

8%

z inicjatywy pracodawcy –
obowiązkowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

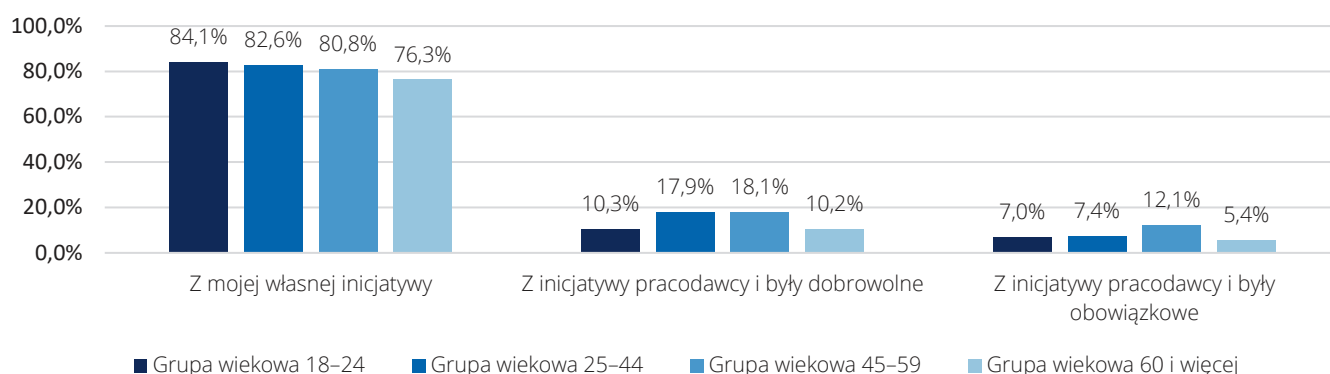
Wśród nielicznych wskazań „inne” (mniej niż 5%) dominowały aspekty takie jak:

- z inicjatywy uczelni/szkoły,
- z inicjatywy innych instytucji.

Podejmowanie aktywności związanej z doksztalceniem z własnej inicjatywy spada nieco wraz z wiekiem – wśród osób w wieku 18–24 lata odsetek deklaracji wyniósł 84%, a wśród seniorów o 8 p. p. mniej. Szkolenia z inicjatywy pracodawcy – zarówno dobrowolne, jak i obowiązkowe – częściej wskazywały osoby w wieku 45–59 lat.

Wykres 14.

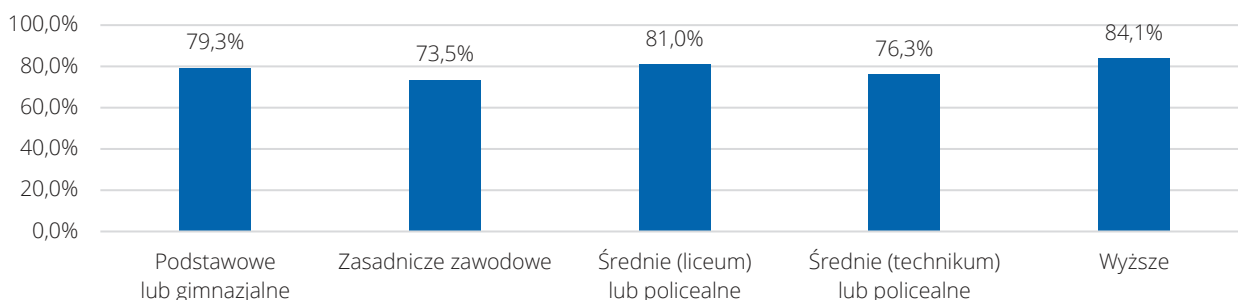
Z czyjej inicjatywy doksztcał/a się Pan/i w ostatnim roku a wiek (n=2098)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 15.

Odsetek wskazań „z mojej własnej inicjatywy” a wykształcenie (n=2098)

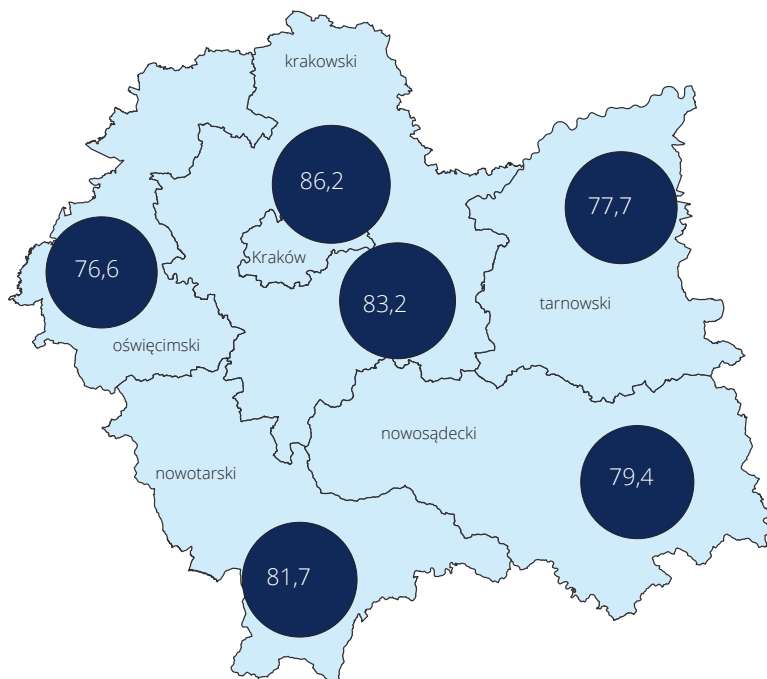

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Respondenci z terenu Krakowa częściej wskazywali, że podejmowali aktywności związane z podwyższaniem swoich kompetencji z własnej inicjatywy – 86% (dla porównania mieszkańcy podregionu oświęcimskiego niemal o 10 p. p. mniej).

Mapa 4.

Odsetek wskazań „z mojej własnej inicjatywy” a podregion zamieszkania (n=2098)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

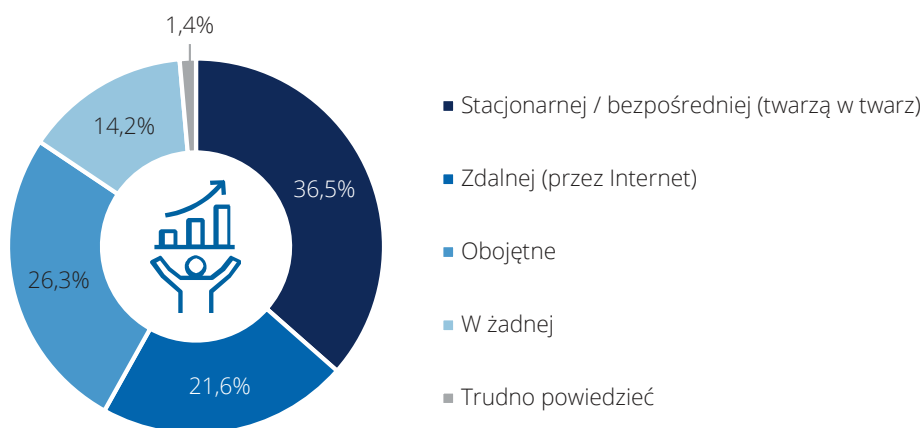
Formy podnoszenia kompetencji

Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie, jakie formy rozwijania swoich kompetencji są przez nich najbardziej preferowane. Jak wynika z sondażu, **ponad 1/3 respondentów wskazała, że najbardziej są zainteresowani doksztalcaniem w formie tradycyjnej, tj. stacjonarnej (37%)**. Formy on-line wskazała ponad 1/5 ankietowanych (22%), a dla więcej niż 1/4 osób kwestia ta nie ma znaczenia (26%).

Wykres 16.

Proszę wskazać, w jakiej formie najbardziej chciałby/aby Pan/i rozwijać kompetencje (n=3000)

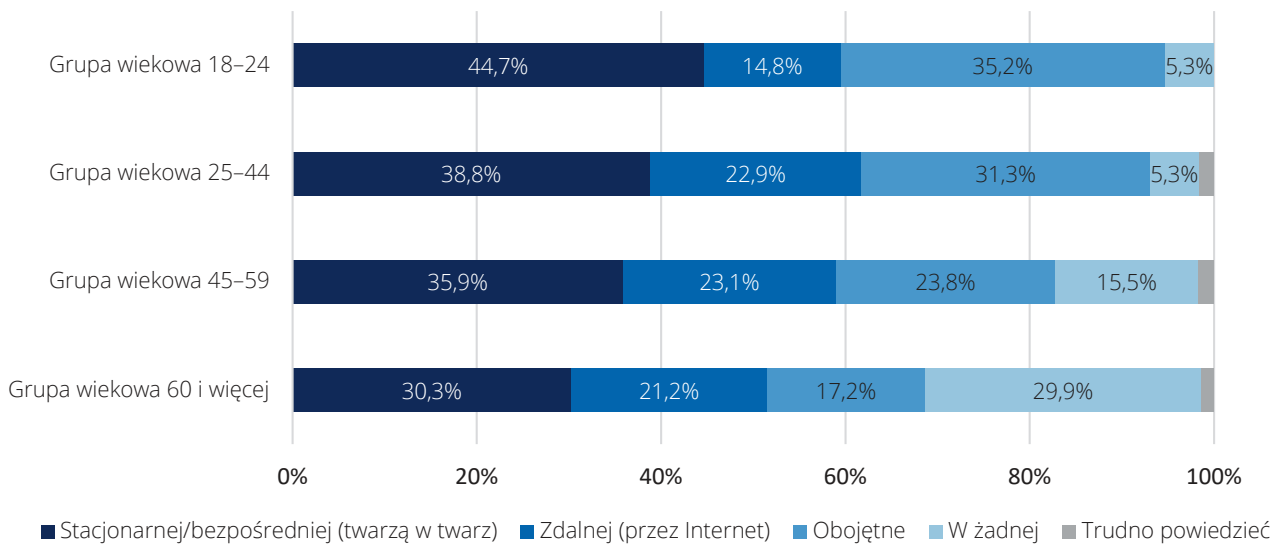

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Zaskakujący może być fakt, że **odsetek respondentów, którzy preferują kształcenie w formie stacjonarnej (tj. twarzą w twarz) spada wraz z wiekiem**. Najwyższy odsetek wskazań odnotowano wśród osób najmłodszych – 45% (dla porównania odsetek wskazań wśród seniorów dla formy tradycyjnej był niższy o 15 p. p.). Może być to spowodowane tym, że z powodu pandemii osoby w wieku 18–24 lat (a więc uczniowie i studenci) odczuwają pewnego rodzaju zmęczenie zajęciami on-line i większą potrzebę kontaktu bezpośredniego.

Wykres 17.

Preferowane formy rozwijania kompetencji a wiek (n=3000)

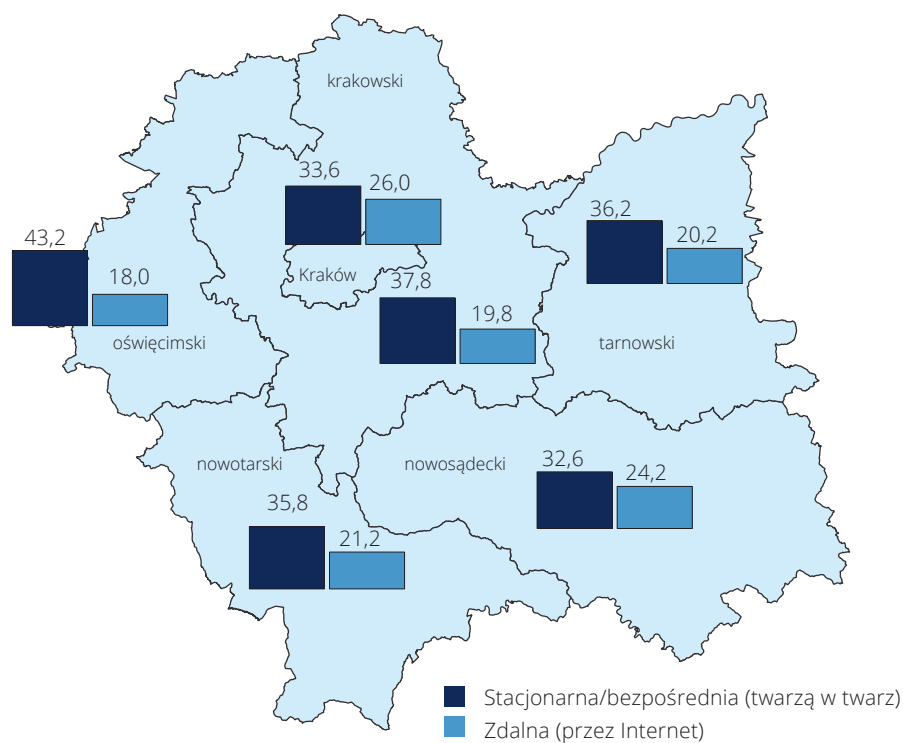

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Więszymi zwolennikami tradycyjnych form rozwijania kompetencji są mieszkańcy podregionu oświęcimskiego (43%), z kolei **więcej wskazań dla form dokształcania w formie on-line odnotowano w stolicy regionu (26%)**.

Mapa 5.

Preferowane formy rozwijania kompetencji a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

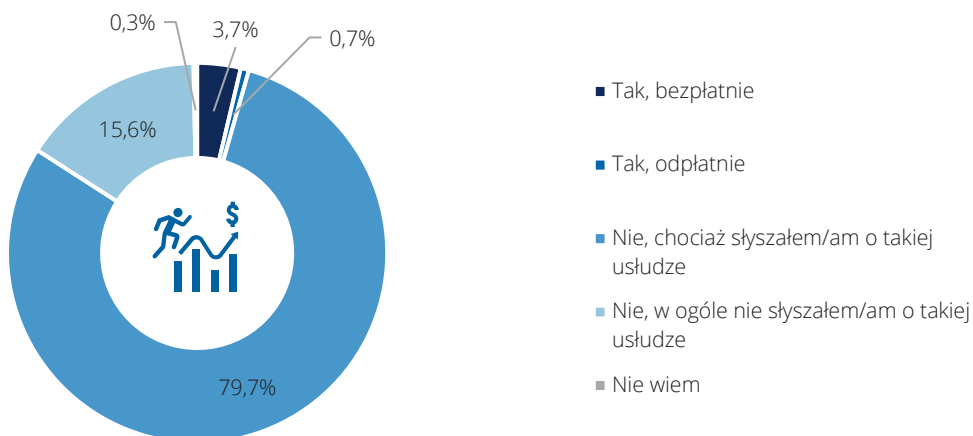
Korzystanie z usług doradcy zawodowego

Jednym z aspektów badania było także uzyskanie informacji na temat tego, czy **Małopolanie korzystają z usług doradcy zawodowego**. W świetle wyników znikomy odsetek respondentów **planuje swoją karierę korzystając z tego typu konsultacji – tj. mniej niż 5%**. Pozytywny jest jednak fakt, że niemal 80% badanych Małopolan słyszało o tego typu usłudze.

Wykres 18.

Czy w ostatnim roku korzystał Pan/i z usług doradcy zawodowego (tj. uczestniczył Pan/i w spotkaniach z doradcą zawodowym indywidualnych bądź grupowych) (n=3000)

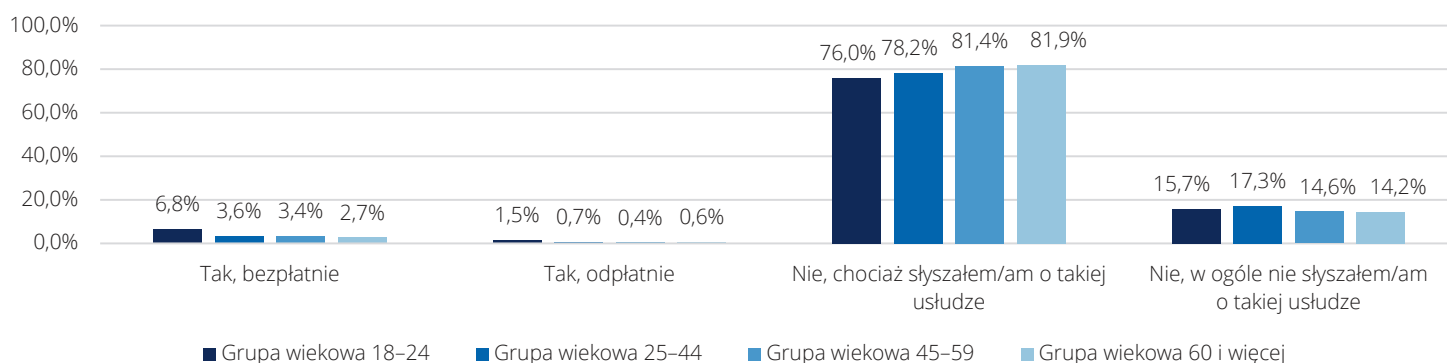

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Czy wiek ma wpływ na korzystanie z usług doradcy zawodowego? **Więcej deklaracji twierdzących padło ze strony najmłodszych respondentów** (tj. osób w większości uczących się i studiujących, które dopiero planują swoją karierę) – **tącznie około 8%**.

Wykres 19.

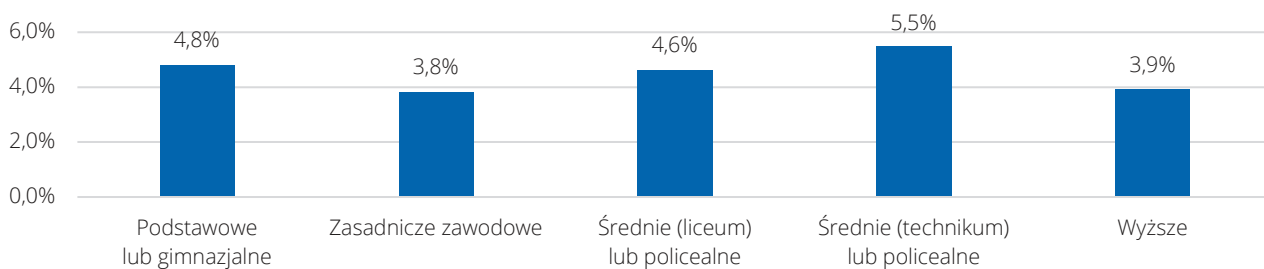
Korzystanie z usług doradcy zawodowego a wiek (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 20.

Odsetek osób korzystających z usług doradcy zawodowego (łącznie wskazania „tak”) a wykształcenie (n=3000)

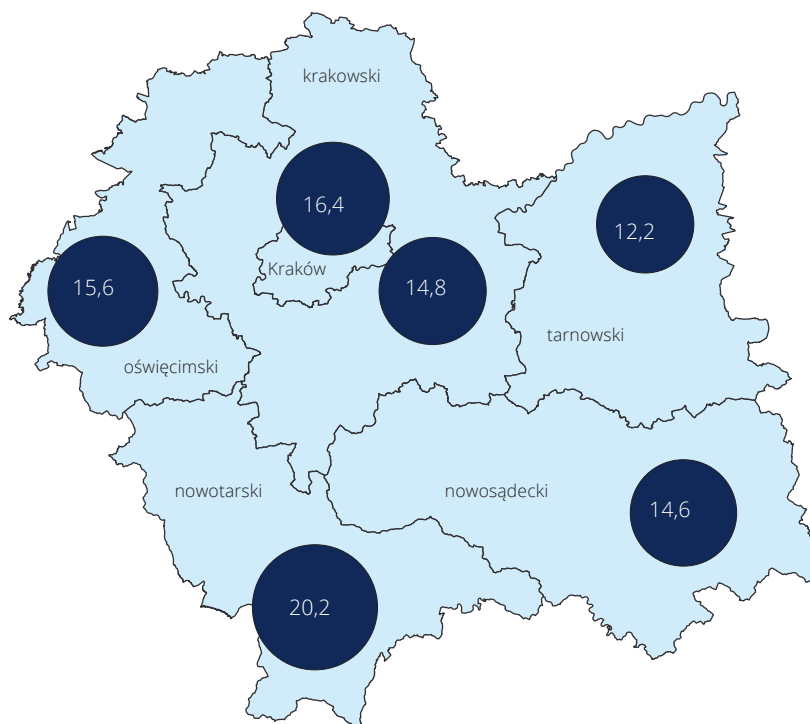

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Około 1/5 badanych mieszkańców podregionu nowotarskiego nie słyszała o usługach doradcy zawodowego. W podregionie tym odnotowano również najmniej deklaracji korzystania z tego typu usług – mniej niż 3%, (co ciekawe, taki sam wynik odnotowano również w Krakowie). Podregion tarnowski oraz nowosądecki odznaczają się wyższymi odsetkami osób korzystających z konsultacji doradcy zawodowego – tj. odpowiednio 7% i 6%.

Mapa 6.

Odsetek wskazań dla odpowiedzi „nie, w ogóle nie słyszałem/am o takiej usłudze” a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Zmiana zawodu i przebranżowienie

Jak wynika z sondażu CBOS z 2018 roku⁶, **Polacy w większości pozytywnie oceniają swoją obecną sytuację zawodową – aż 87% twierdzi, że wykonywane w ich pracy zadania są ważne i mają sens**, dla 78% ich praca jest interesująca. Według 61% ich praca pozwala na pełne wykorzystanie posiadanych kwalifikacji.

Mniej niż jedna trzecia osób (tj. 28%) utrzymujących się z pracy zadeklarowała, że zmieniła miejsce zatrudnienia w ciągu ostatnich pięciu lat. Większa mobilność zawodowa cechuje młodszych badanych oraz pracowników usług.

Chęć zmiany obecnej pracy wyraża niespełna co piąty badany Polak (17%), przy czym jedynie co dwudziesty chciałby to zrobić w najbliższym czasie. **Aż 61% ankietowanych Polaków zdecydowanie odrzuca możliwość zmiany pracy.** **Najczęściej wskazywanym przez Polaków powodem zamiaru zmiany pracy są zbyt niskie dochody (68%),** niezadowolenie z warunków pracy (32%) oraz znudzenie obecnym zajęciem (27%).

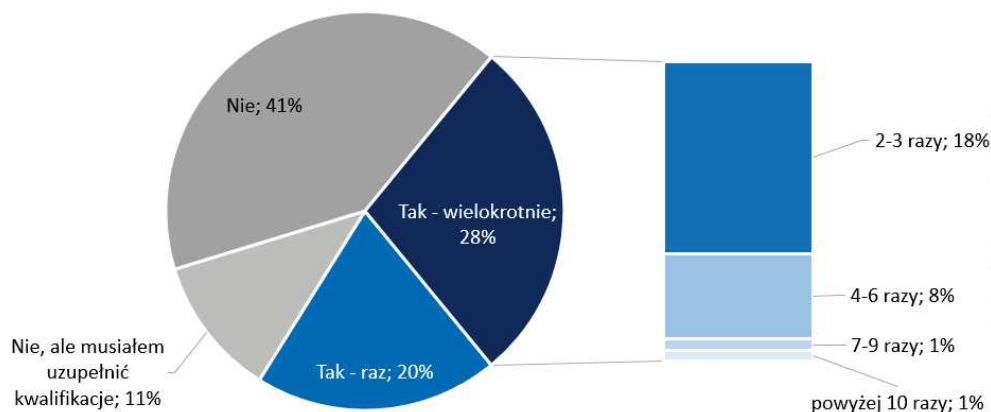
Częstotliwość zmiany zawodu i miejsca pracy

Małopolanie zostali zapytani o to, czy w ciągu swojego życia zawodowego mieli okazję zmienić swój zawód lub miejsce pracy. W świetle wyników badania, mieszkańcy regionu wykazują się sporą elastycznością, jeśli chodzi o zatrudnienie. Niemal połowa respondentów wskazała, że w ciągu swojego życia zawodowego zmieniła zawód (48%), przy czym zmianę wielokrotną zadeklarowało 28% ankietowanych. Co dziesiąty badany Małopolanin musiał z kolei uzupełnić kwalifikacje pracując w swoim zawodzie.

Wykres 21.

Proszę wskazać, czy w ciągu swojego życia zawodowego zmienił/a Pan/i zawód na inny (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

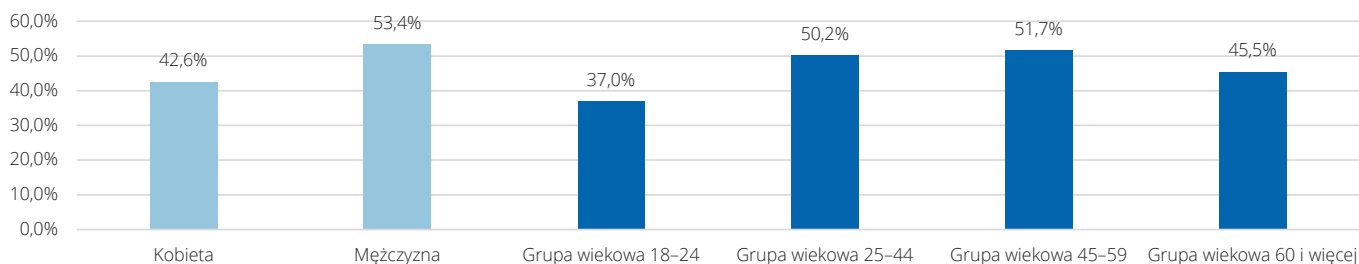
⁶ Liczebność respondentów w przekroju na wykształcenie wynosiła odpowiednio: podstawowe lub gimnazjalne – 63, zasadnicze zawodowe - 395, liceum – 472, technikum – 692, wyższe – 1378.

W świetle danych **mężczyźni częściej zmieniają zawód niż kobiety (różnica ponad 10 p. p.)**. Ze względu na wiek, **większy odsetek wskazań dotyczył osób z przedziału 25–59 lat (ponad 50%), a najmniej deklaracji padło ze strony respondentów najmłodszych**, którzy dopiero zaczynają swoją karierę zawodową (37%).

Wykres 22.

Zmiana zawodu w ciągu życia zawodowego danej jednostki a płeć i wiek (tj. łączny odsetek wskazań „tak”) (n=3000)

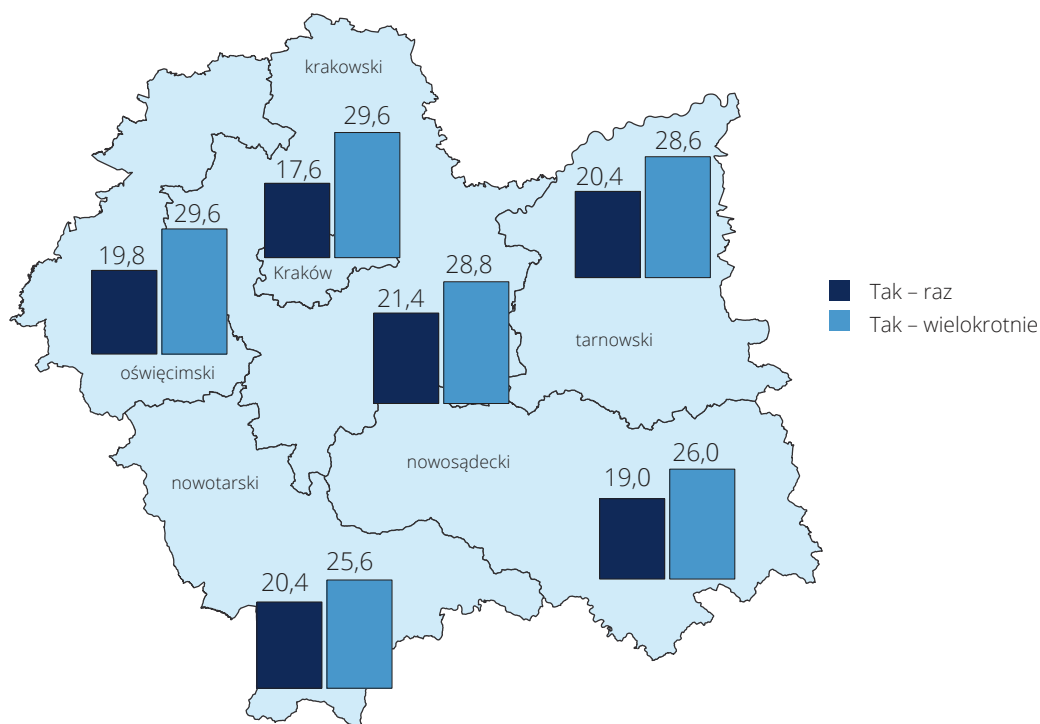

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy podregionu krakowskiego nieco częściej od pozostałych respondentów wskazywali na zmianę zawodu (łącznie ponad 50%). Jeśli chodzi o zmianę wielokrotną, ankieterzy z Krakowa i podregionu oświęcimskiego osiągnęli niemal 30% wskazań.

Mapa 7.

Zmiana zawodu w ciągu życia zawodowego danej jednostki a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)

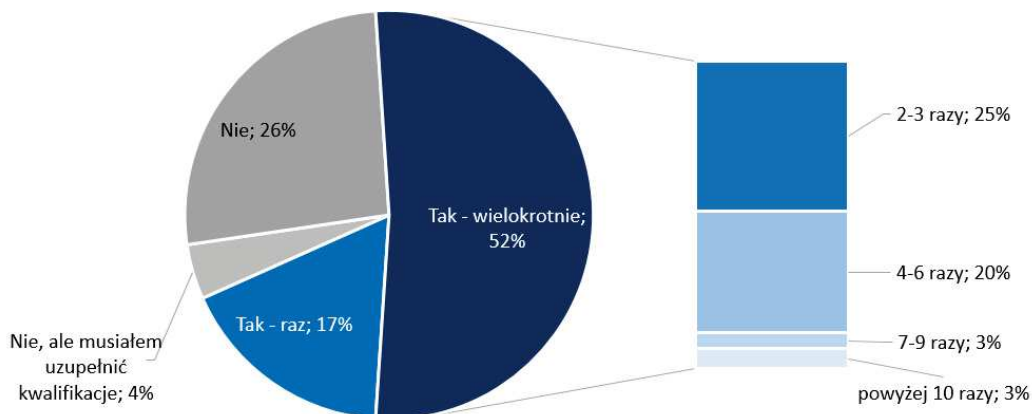
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ponad 2/3 respondentów zmieniło w trakcie swojego życia zawodowego miejsce pracy (69%), przy czym 1/4 ankietowanych zmieniła je 2–3 razy, a 1/5 szukała nowych możliwości dla swojej kariery w zawodzie 4–6 razy.

Wykres 23.

Proszę wskazać, czy w ciągu swojego życia zawodowego zmienił/a Pan/i miejsce pracy (n=3000)

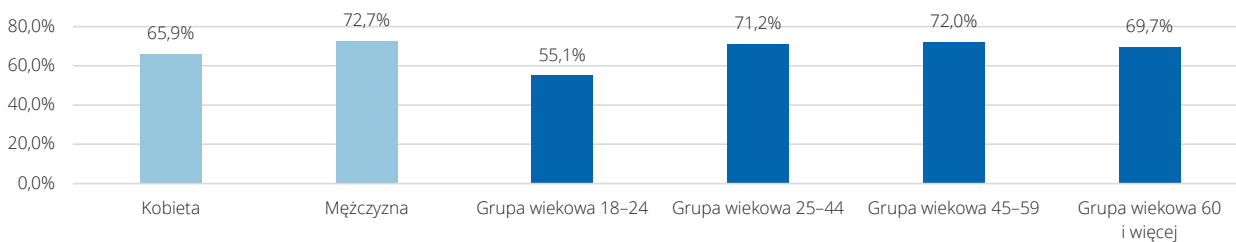

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Zmianę miejsca pracy w trakcie swojego życia zawodowego **częściej deklarowali mężczyźni (73%) oraz osoby z przedziału wiekowego 25–59 lat (ponad 70% wskazań).**

Wykres 24.

Zmiana miejsca pracy w ciągu życia zawodowego danej jednostki a płeć i wiek (tj. łączny odsetek wskazań „tak”) (n=3000)

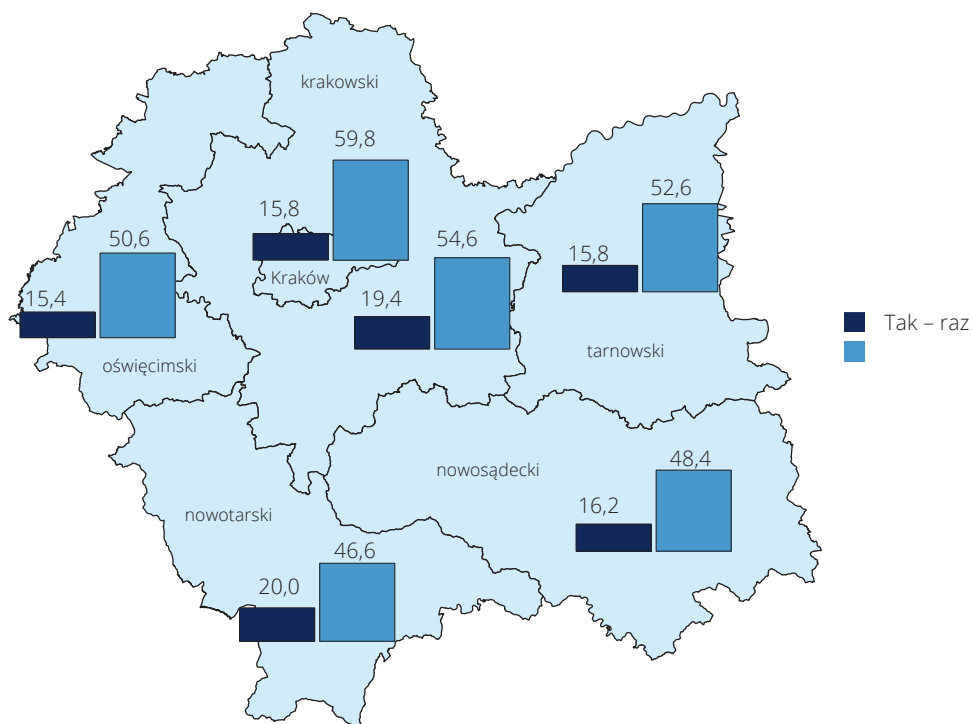

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy Krakowa częściej deklarowali zmianę pracy w ciągu swojego życia zawodowego (ponad 3/4 wskazań). Mniejszą aktywnością w tym względzie odznaczyli się natomiast mieszkańcy podregionu sądeckiego – łącznie 65% (tj. o ponad 10 p. p. mniej).

Mapa 8.

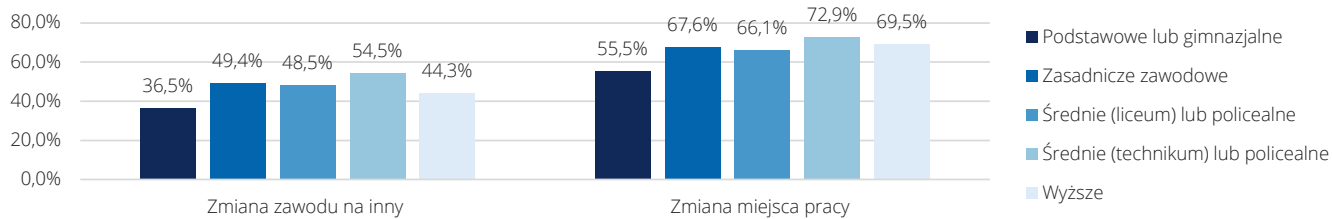
Zmiana miejsca pracy w ciągu życia zawodowego jednostki a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)

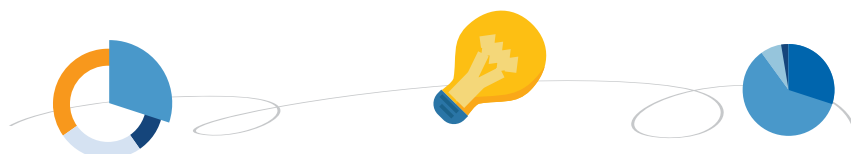
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 25.

Deklaracja zmiany zawodu lub miejsca pracy w ciągu życia zawodowego jednostki a wykształcenie (n=3000)⁷

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

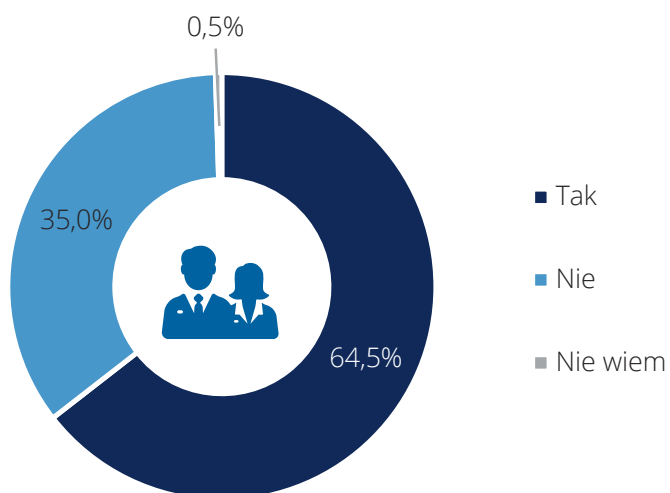

⁷Liczoność respondentów w przekroju na wykształcenie wynosiła odpowiednio: podstawowe lub gimnazjalne – 63, zasadnicze zawodowe – 395, liceum – 472, technikum – 692, wyższe – 1378.

W przypadku niemal 2/3 badanych, którzy w ciągu swojego życia przynajmniej raz zmienili miejsce pracy, zmiana ta wiązała się także ze zmianą branży (65%).

Wykres 26.

Czy zmiana miejsca pracy wiązała się ze zmianą branży, w której Pan/i pracowal/a? (n=2078)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

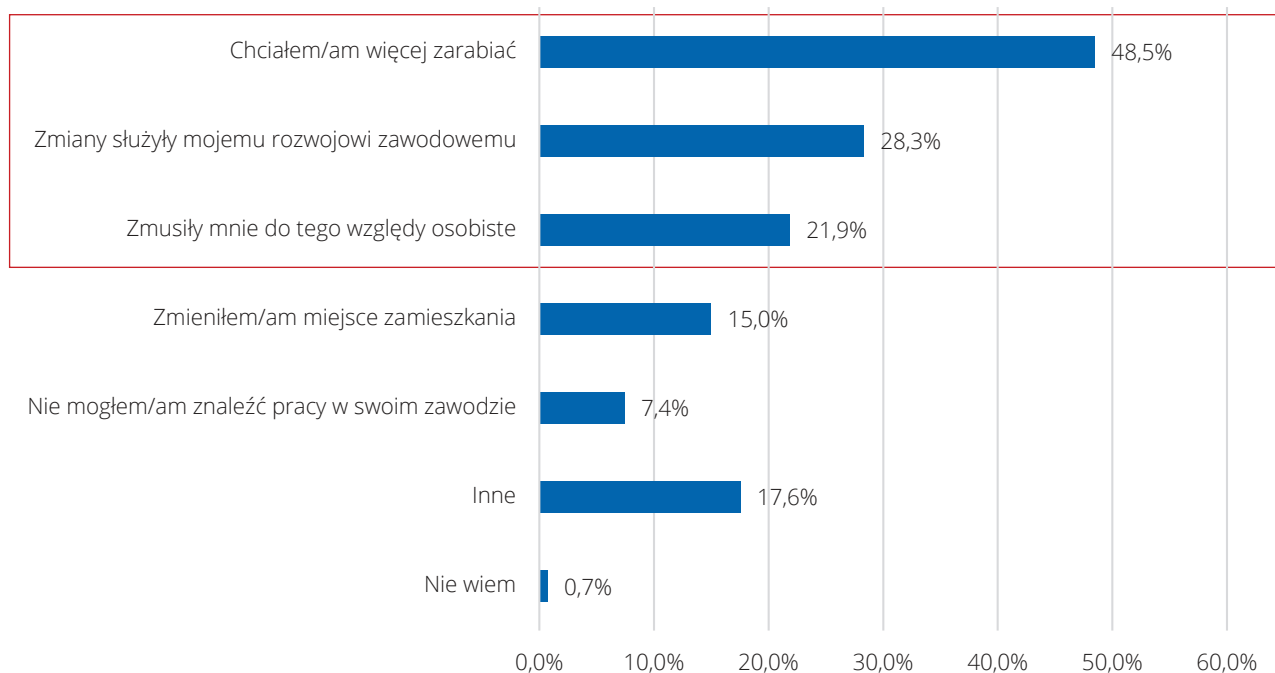
Przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy

Małopolan, którzy zadeklarowali zmianę zawodu lub zmianę miejsca pracy w ciągu swojego życia zawodowego, dopytano o przyczyny tego typu aktywności. Jak wynika z sondażu, **niemal połowa ankietowanych (tj. 49%) zmieniła zawód lub miejsce pracy z uwagi na chęć osiągnięcia wyższych zarobków, a ponad co czwartego respondenta motywowała chęć rozwoju zawodowego (28%).**

Wykres 27.

Co było przyczyną zmiany przez Pana/nią zawodu lub miejsca pracy? (n=2182)

49%

wyższe zarobki

28%

rozwój zawodowy

22%

względy osobiste

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

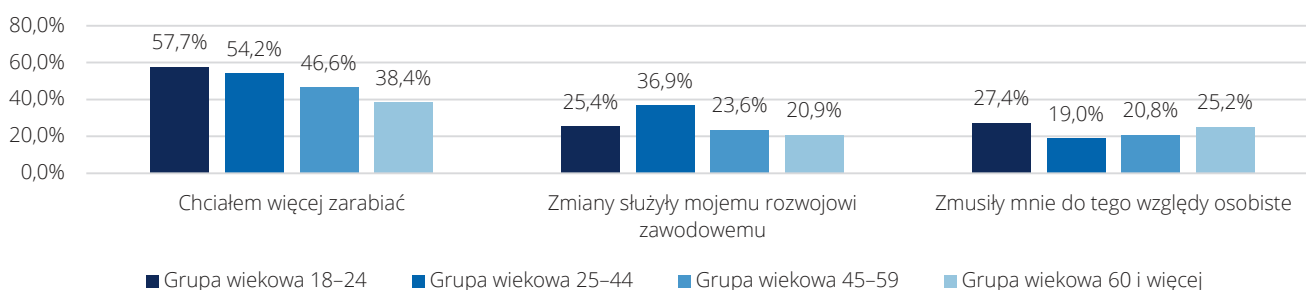
Respondenci chętnie wskazywali w tym przypadku także odpowiedź „inne” (18%), przy czym najczęściej deklarowane aspekty to:

- likwidacja firmy,
- chęć zmiany i spróbowania czegoś nowego,
- zwolnienie z poprzedniej pracy (redukcja etatów, nieprzedłużenie umowy itp.).

W świetle danych **chęć zwiększenia zarobków jako motywacja do zmiany zawodu lub miejsca pracy spada wraz z wiekiem** – największy odsetek wskazań dla danego czynnika odnotowano wśród osób w wieku 18–24 lata (58%), a najniższy wśród seniorów (różnica niemal 20 p. p.). Z kolei rozwój zawodowy częściej motywuje Małopolan w wieku 25–44 lata (37%).

Wykres 28.

Trzy najczęściej wskazywane przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy a wiek (n=2182)

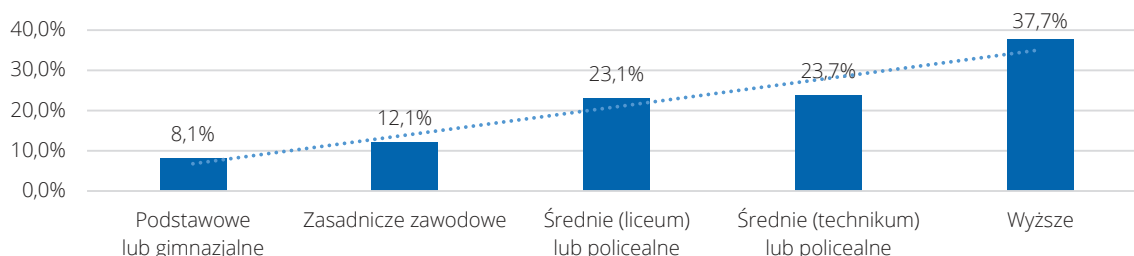

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ciekawą tendencję można zaobserwować w przekroju na wykształcenie respondentów – **im wyższe wykształcenie tym wyraźniej rośnie ranga czynnika rozwoju zawodowego** – różnica pomiędzy osobami z wykształceniem wyższym a podstawowym wyniosła aż 30 p. p.

Wykres 29.

Odsetek wskazań dla odpowiedzi „zmiany służyły mojemu rozwojowi zawodowemu” (n=2182)⁸

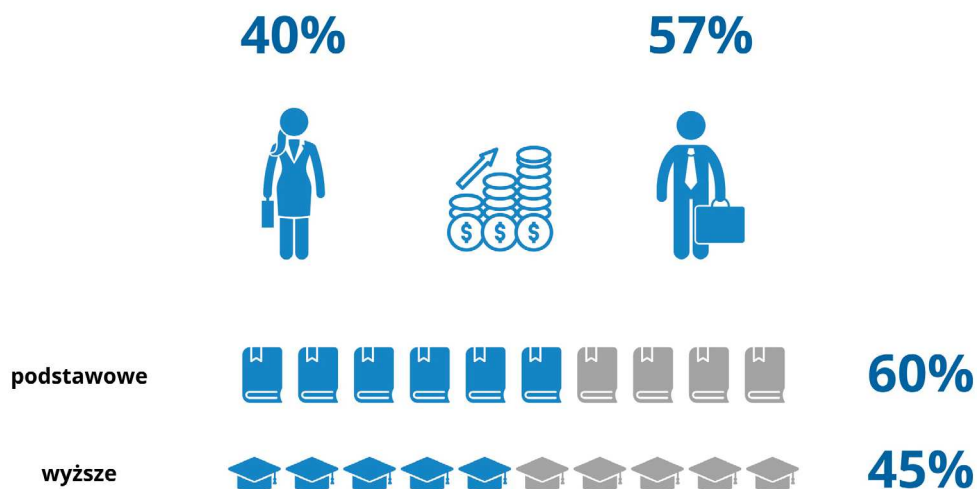

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

⁸ Liczebność respondentów w przekroju na wykształcenie wynosiła odpowiednio: podstawowe lub gimnazjalne – 63, zasadnicze zawodowe – 395, liceum – 472, technikum – 692, wyższe – 1378.

Rycina 4.

Odsetek wskazań dla odpowiedzi „chciałem/am więcej zarabiać” a płeć i wykształcenie (n=2182)

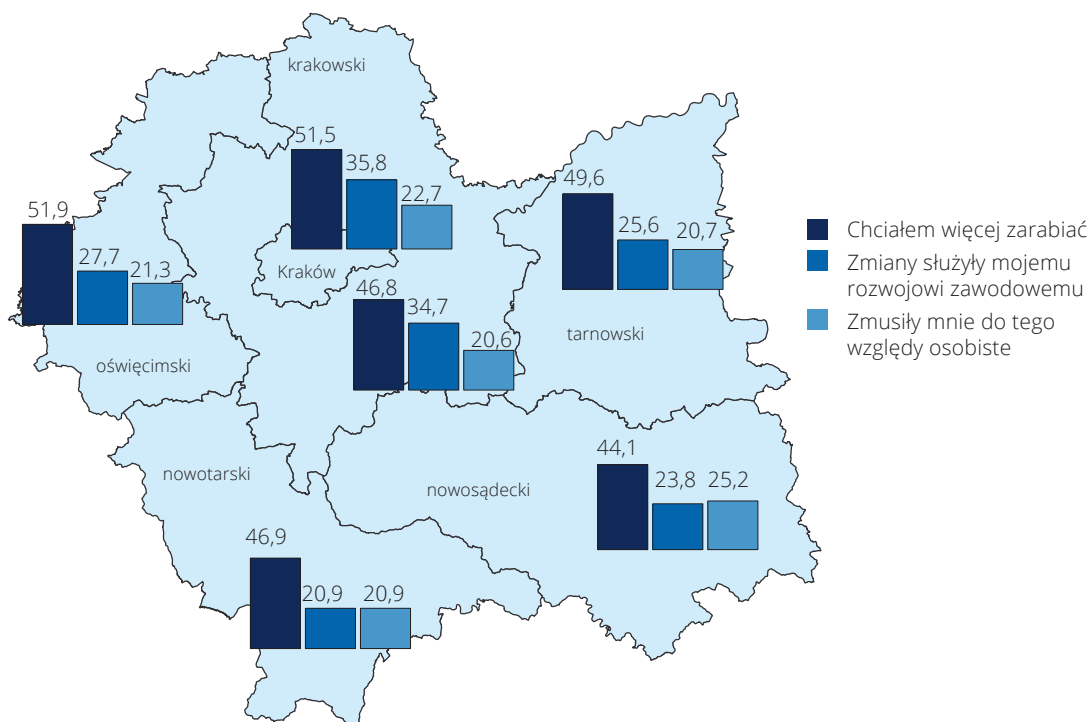

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wyższy odsetek wskazań dla motywacji związanej z wyższymi zarobkami dotyczył mieszkańców podregionu oświęcimskiego i miasta Kraków (tj. oba po 52%). Respondenci z Krakowa razem z mieszkańcami podregionu krakowskiego częściej wskazywali także na chęć rozwoju zawodowego (tj. odpowiednio 35% i 36%). Mniejsze znaczenie rozwojowi zawodowemu przypisywali z kolei ankietowani z podregionu nowotarskiego (aż 15 p. p. różnicy).

Mapa 9.

Trzy najczęściej wskazywane przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy a podregion zamieszkania (n=2182)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

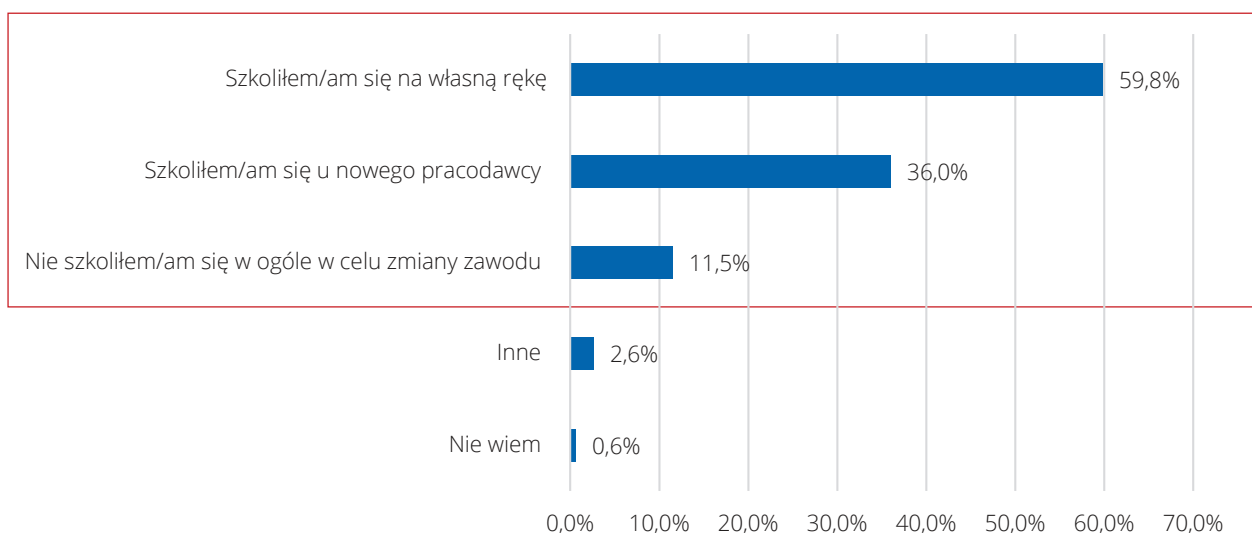
Warto zaznaczyć również, że **odpowiedź „nie mogłem znaleźć pracy w swoim zawodzie”** wskazał co dziesiąty respondent z **podregionu nowosądeckiego** (dla porównania w stolicy regionu wynik ten był mniejszy niż 5%).

Szkolenia w celu zmiany zawodu

Małopolan, którzy zadeklarowali zmianę zawodu postanowiono dopytać, w jaki sposób oraz z czyjej inicjatywy podejmowali aktywności szkoleniowe – **niemal 60% respondentów wskazało, że szkoliło się na własną rękę w celu zmiany zawodu.**

Wykres 30.

Proszę wskazać, w jaki sposób i z czyjej inicjatywy szkolili/a się Pan/i w celu zmiany zawodu (n=1434)

60%

na własną rękę

36%

u nowego pracodawcy

12%

nie szkoliłem/am się wcale

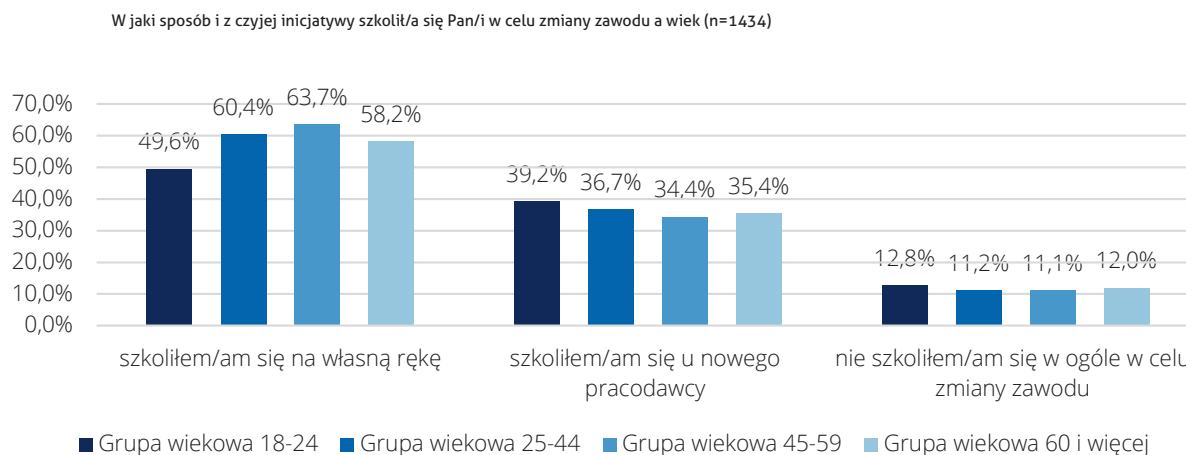
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród nielicznych wskazań o charakterze „inne” pojawiały się też takie instytucje jak urząd pracy czy uniwersytet/szkoła.

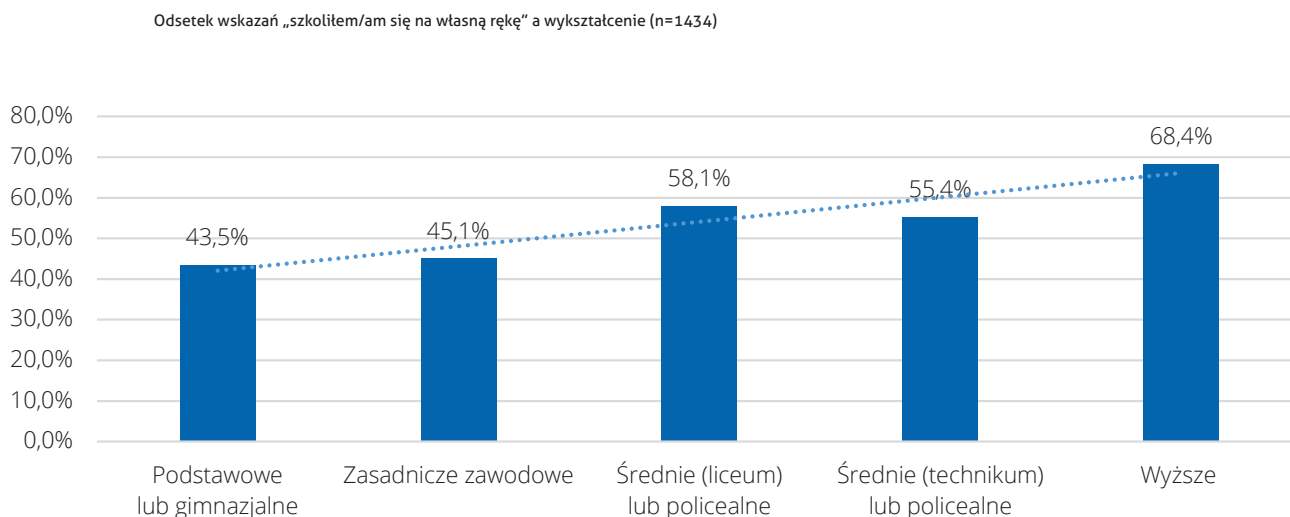
Osoby z najmłodszej grupy wiekowej rzadziej szkoliły się na własną rękę – niecałe 50%, (dla porównania największy odsetek wskazań odnotowano wśród osób w wieku 45–59 lat – 64%).

Wykres 31.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 32.

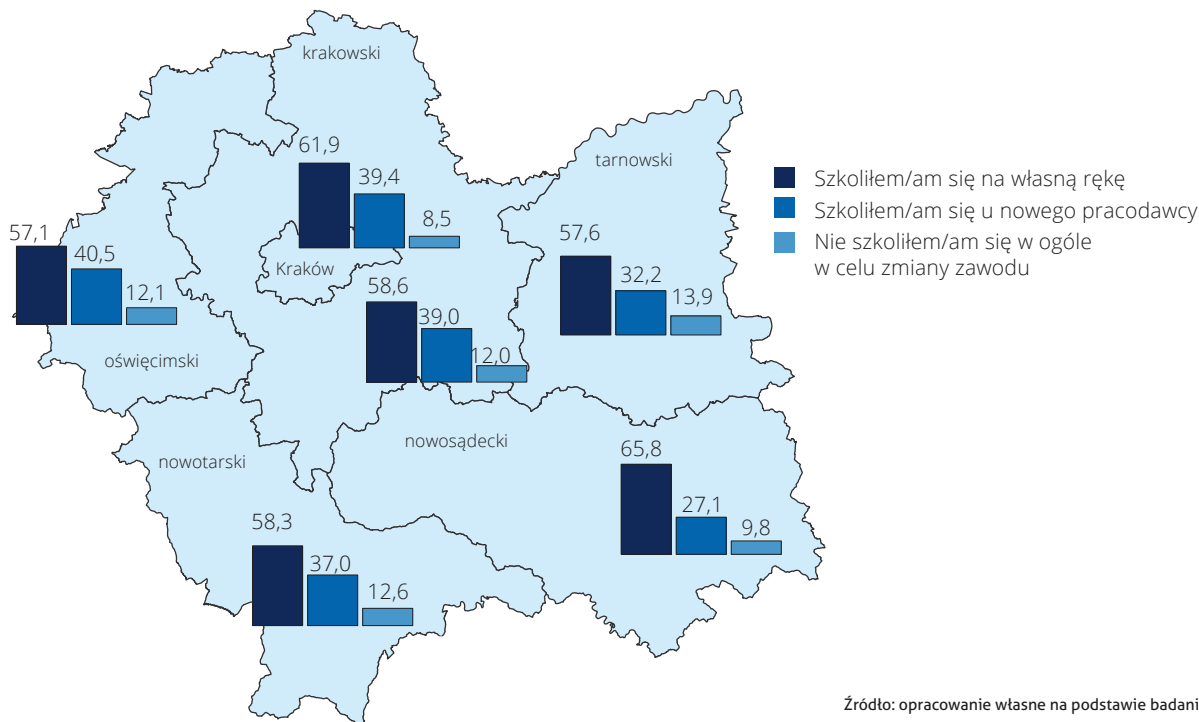

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Niemal 2/3 respondentów z podregionu sądeckiego wskazało, że szkoliło się na własną rękę, na drugiej pozycji uplasowali się pod tym względem mieszkańcy Krakowa (62%). Większy odsetek dla odpowiedzi „nie szkoliłem/am się w ogóle w celu zmiany zawodu” dotyczył ankietowanych z podregionu tarnowskiego (14%).

Mapa 10.

W jaki sposób i z czyjej inicjatywy szkolił/a się Pan/i w celu zmiany zawodu a podregion zamieszkania (n=1434) (w %)

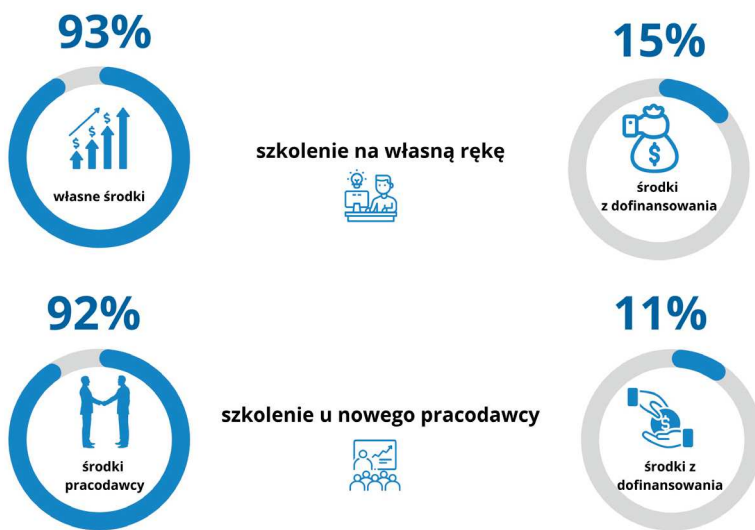

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Małopolan, którzy wskazali, że podejmowali inicjatywy związane z doszkalananiem się na własną rękę lub u nowego pracodawcy, zapytano również z czyich środków finansowane były ich szkolenia. W świetle danych **zdecydowana większość finansów (tj. ponad 90%) pochodziła ze środków własnych, a tylko nieliczne z różnego rodzaju dofinansowań zewnętrznych.** Należy mieć jednak przy tym na uwadze fakt, że często środki pracodawcy pozyskiwane są w części np. z funduszy unijnych, czego nie zawsze mogli być świadomi respondenci.

Rycina 5.

Sposoby finansowania szkoleń związanych ze zmianą zawodu (n=857⁹, n=516¹⁰)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

⁹ Liczba respondentów, którzy wskazali, że szkolili się na własną rękę.

¹⁰ Liczba respondentów, którzy wskazali, że szkolili się u pracodawcy.

Przydatność wiedzy zdobytej w szkole

Z badania przeprowadzonego przez CBOS w 2015 roku¹¹ wynika, że **umiejętność komunikowania się w jakimkolwiek języku obcym posiadała kilka lat temu ponad połowa dorosłych Polaków (tj. 53%)**. Według wyników badania TNS z tego samego okresu¹² znajomość języka obcego zadeklarowało 56% badanych (tj. jednego – 38%, dwóch – 15%, a trzech lub czterech – 3%). Z kolei według danych Eurostatu z 2016 roku, połowa Polaków w wieku 25–64 lat umiała mówić w jednym języku obcym, dwoma posługiwało się 19% naszych rodaków, a w trzech językach obcych porozumiąłoby się 2,8%¹³ osób.

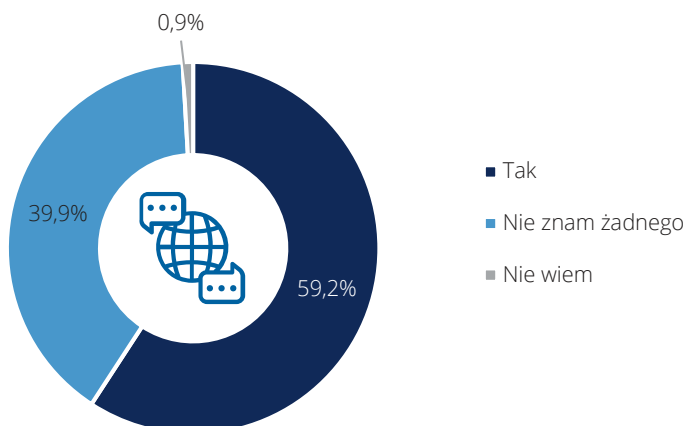
W ramach cyklicznego „Badania losów absolwentów szkół zawodowych”, pracujący Małopolanie oceniali **poziom wykorzystania wiedzy zawodowej zdobytej w szkole** w aktualnym miejscu pracy. W 2016 roku **wyżej oceniana była możliwość wykorzystania przez wiedzy praktycznej (42%)**, niż teoretycznej (39%). Z analiz z 2018 roku wynika, że **34% absolwentów pracowało zgodnie z wyuczonym zawodem, 27% wykorzystywało część zdobytych w szkole umiejętności i wiedzy**, a 39% wykonywało pracę w żaden sposób niepowiązaną z tym, czego uczyli się w szkole.

Znajomość języków obcych

Znajomość dowolnego języka obcego w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się **zadeklarowało niespełna 60% badanych Małopolan**. W porównaniu z 2012 rokiem niewiele się w tej kwestii zmieniło – 45% Małopolan zadeklarowało wtedy brak zdolności komunikowania się w jakimkolwiek języku obcym (tj. tylko o 5 p. p. więcej niż obecnie).

Wykres 33.

Czy zna Pan/i język obcy w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się? (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹¹ CBOS, O wyjazdach zagranicznych i znajomości języków obcych. Nr 5/2016, wyd. CBOS, Warszawa 2016, https://cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_005_16.PDF.

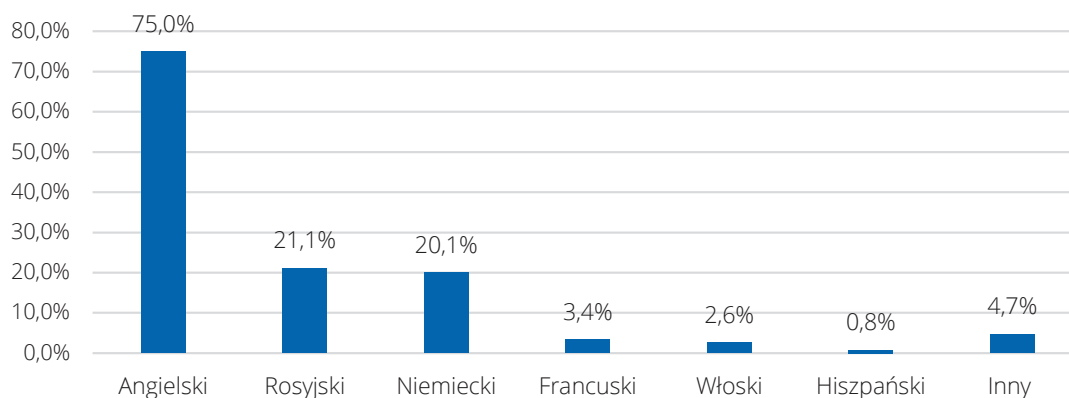
¹² Sondaż TNS Polska został zrealizowany w 2015 roku na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie 1000 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat.

¹³ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Co-trzeci-Polak-nie-zna-zadnego-jezyka-obcego-7744683.html> [dostęp 01.09.2021].

Wśród osób, które zadeklarowały znajomość jakiegokolwiek języka obcego, **dokładnie 3/4 wskazało na znajomość języka angielskiego**. Co piąty respondent zadeklarował również znajomość języka rosyjskiego oraz niemieckiego.

Wykres 34.

Najpopularniejsze języki obce, którymi posługują się Małopolanie (n=1775)

75%

angielski

21%

rosyjski

20%

niemiecki

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

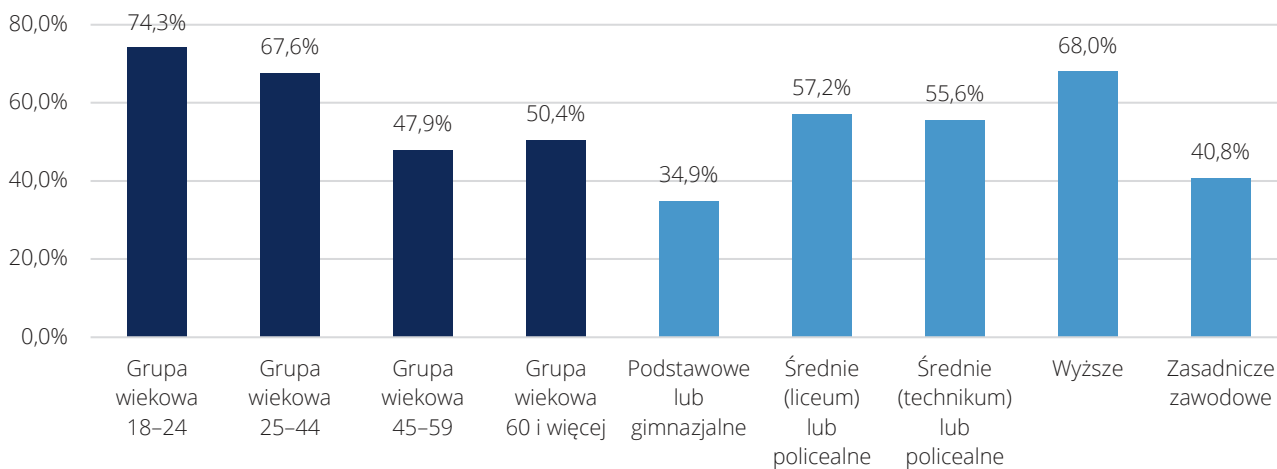
Wśród wskazań „inne”, które stanowiły mniej niż 5%, najczęściej pojawiały się języki obce takie jak:

- słowacki,
- czeski,
- ukraiński,
- norweski.

Czy istnieją różnice w znajomości języków obcych z uwagi na wiek? **Niemal 3/4 najmłodszych respondentów zadeklarowała, że zna przynajmniej jeden język obcy** w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się. Znajomość języków obcych jest **najniższa w starszych grupach wiekowych, tj. powyżej 45. roku życia**.

Wykres 35.

Znajomość języków obcych w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się a wiek i wykształcenie (n=3000)

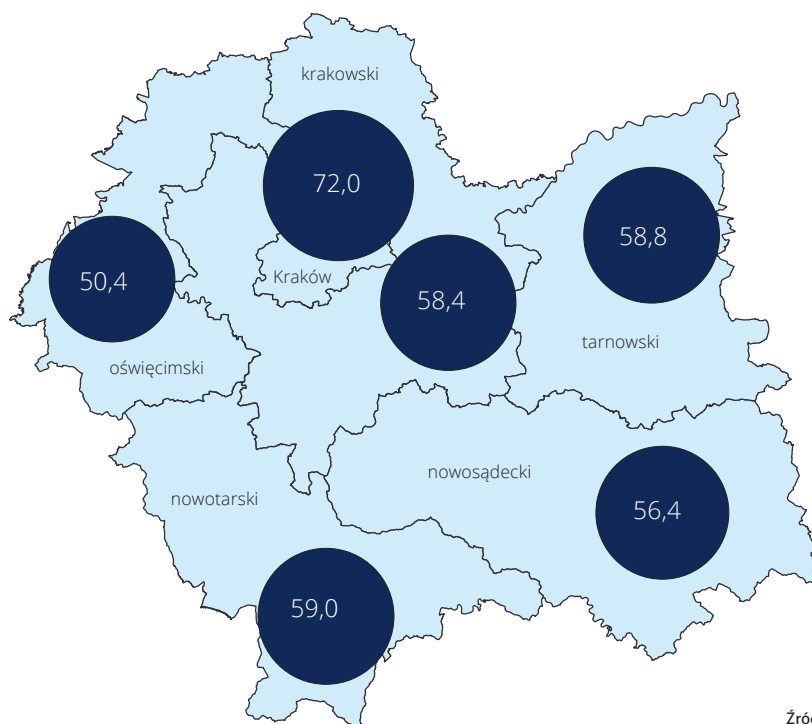

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju terytorialnym **większą znajomością języków obcych odznaczają się mieszkańcy Krakowa (72%)**. Różnica pomiędzy nimi a klasyfikującymi się na ostatniej pozycji respondentami z podregionu oświęcimskiego wyniosła niemal 22 p. p.

Mapa 11.

Znajomość języków obcych w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się a podregion zamieszkania (n=3000) (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykorzystanie szkolnej wiedzy w życiu prywatnym i zawodowym

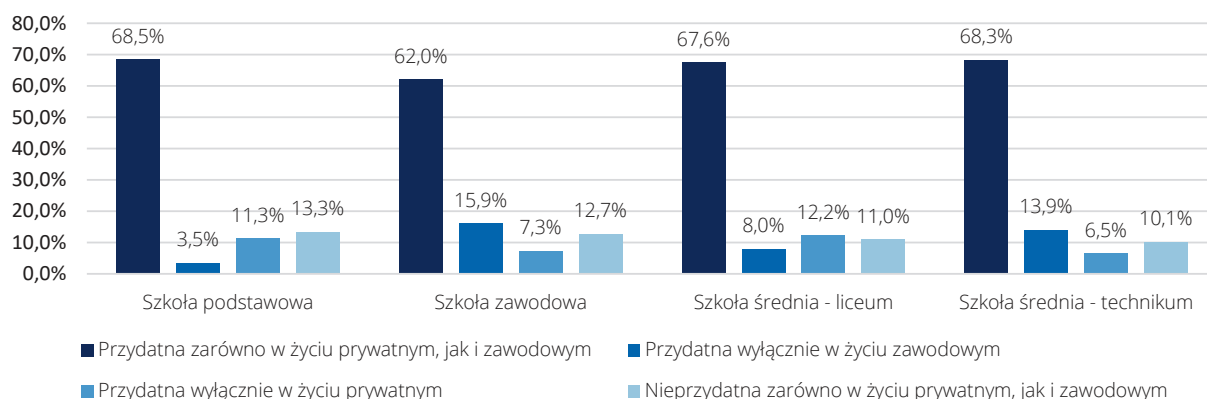
Małopolanie biorący udział w badaniu zostali poproszeni o **subiektywną opinię na temat przydatności wiedzy zdobytej w trakcie nauczania szkolnego w ich życiu zawodowym oraz prywatnym. Ponad 2/3 respondentów** wskazało, że **wiedza zdobyta w różnych typach szkół jest przydatna** obecnie zarówno w ich życiu prywatnym, jak i zawodowym (wyjątek stanowi szkoła zawodowa z nieco niższym wynikiem, tj. 62%).

Nieco **większy odsetek wskazań dla odpowiedzi „nieprzydatna zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym”** odnotowano w przypadku **szkoły podstawowej i szkoły zawodowej – oba po 13%**.

Więcej deklaracji odnośnie do tego, że **wiedza zdobyta w szkole przydatna jest wyłącznie w życiu zawodowym padło wśród Małopolan z wykształceniem zawodowym – 16%** (tj. **czterokrotnie więcej** niż w przypadku ocen dla szkoły podstawowej).

Wykres 36.

Proszę wskazać, czy Pana/i zdaniem wiedza zdobyta na różnych etapach kształcenia w szkołach publicznych jest przydatna w życiu prywatnym lub zawodowym (n=3000)¹⁴

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

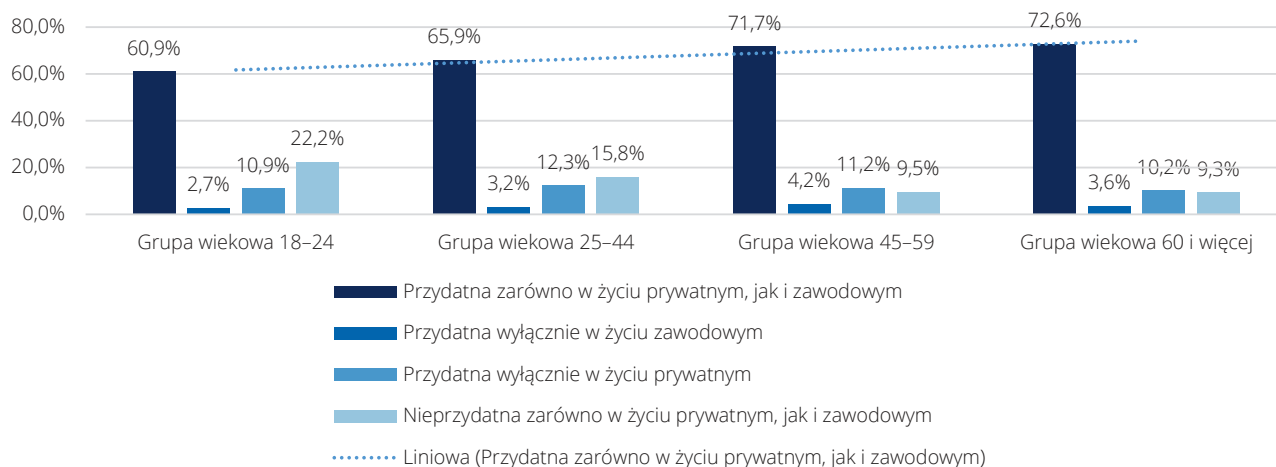

Analizując ocenę **przydatności wiedzy zdobytej w szkole podstawowej** w przekroju na poszczególne grupy wiekowe obserwuje się, wraz z wiekiem, **tendencję rosnącą ocen pozytywnych dla odpowiedzi „przydatna zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym”**. Osoby z najmłodszej grupy wiekowej nastawione były najmniej optymistycznie – 61% dla danego stwierdzenia (dla porównania ocena seniorów była o ponad 10 p. p. wyższa). **Co więcej, ponad 1/5 osób w wieku 18–24 lata wskazała, że wiedza zdobyta w szkole podstawowej jest nieprzydatna zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.**

¹⁴Liczba respondentów dla poszczególnych typów szkół różniła się w zależności od ukończonej szkoły, tj. szkoła podstawowa – 2998, szkoła zawodowa – 395, liceum – 1532, technikum – 1213.

Wykres 37.

Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a wiek (n=2998)

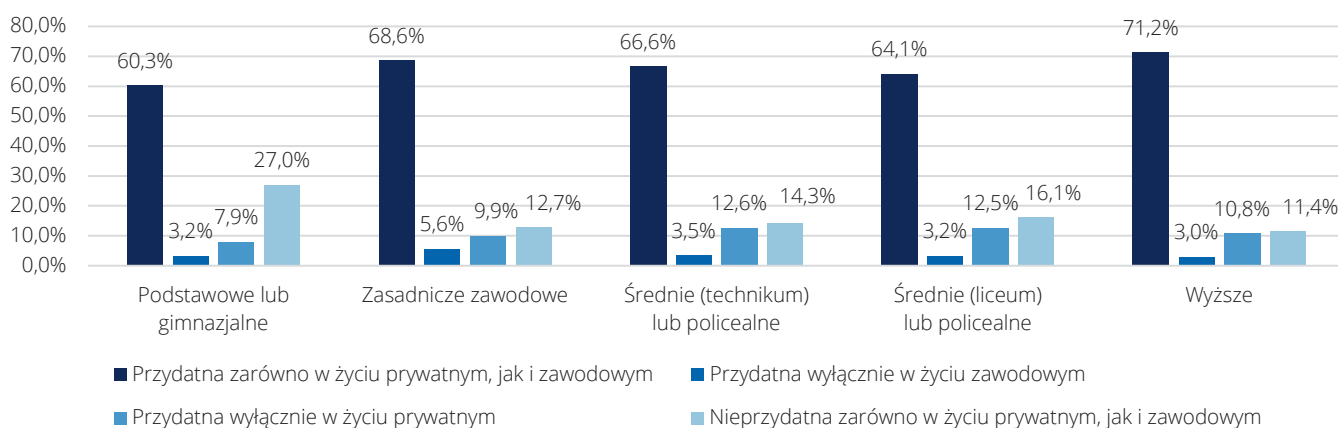

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Co ciekawe, osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym częściej wskazywały, że wiedza zdobyta w trakcie edukacji podstawowej nie jest im w ogóle przydatna ani w życiu prywatnym, ani w zawodowym – 27% (dla porównania osoby z wykształceniem wyższym uzyskały najniższy wynik, tj. 11%). Osoby z wykształceniem wyższym częściej były zdania, że wiedza ta jest im przydatna na co dzień zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym – ponad 70% wskazań.

Wykres 38.

Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a wykształcenie (n=2998)

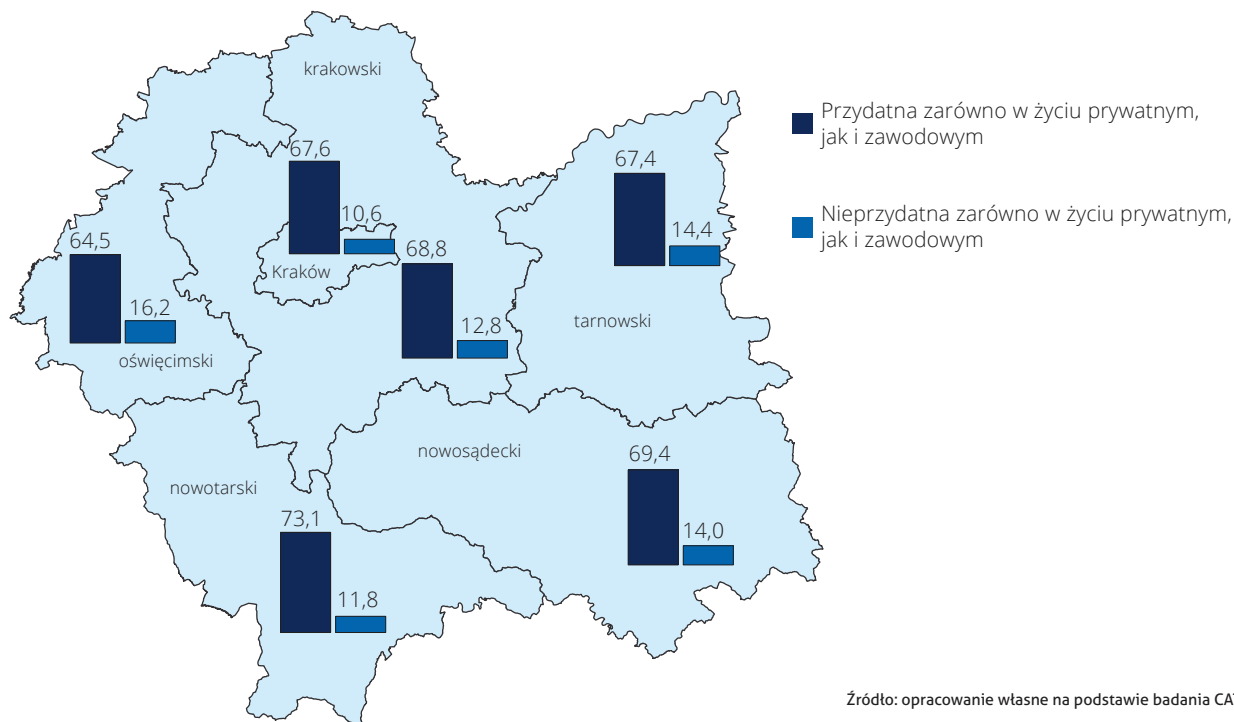

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Przydatność wiedzy zdobytej na etapie szkoły podstawowej lepiej oceniają mieszkańcy podregionu nowotarskiego – tj. 73% wskazań, że jest ona użyteczna zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. Z kolei **najwięcej opinii sceptycznych odnotowano na terenie podregionu oświęcimskiego – 16%** (dla porównania w Krakowie niespełna 11%).

Mapa 12.

Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a podregion zamieszkania (n=2998) (w %)

Tabela 1. Przydatność wiedzy zdobytej na różnych etapach kształcenia w przekroju na wykształcenie (n=3000)¹⁵

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	PRZYDATNA ZARÓWNO W ŻYCIU PRYWATNYM, JAK I ZAWODOWYM	PRZYDATNA WYŁĄCZNIE W ŻYCIU ZAWODOWYM	PRZYDATNA WYŁĄCZNIE W ŻYCIU PRYWATNYM	NIEPRZYDATNA ZARÓWNO W ŻYCIU PRYWATNYM, JAK I ZAWODOWYM
Wiedza zdobyta szkole zawodowej				
Zawodowe	62%	16%	7%	13%
Wiedza zdobyta w liceum				
Średnie – licealne	64%	8%	13%	13%
Wyższe	69%	8%	12%	10%
Wiedza zdobyta w technikum				
Średnie – techniczne	69%	15%	6%	10%
Wyższe	67%	13%	8%	11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹⁵Liczba respondentów dla poszczególnych typów szkół różniła się w zależności od ukończonej szkoły, tj. szkoła zawodowa – 395, liceum – 1532, technikum – 1213.

Osoby ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej

Według definicji ustawowej¹⁶ osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. W praktyce oznacza to zarówno osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, opiekunów małych dzieci bądź też osoby kontuzjowane poruszające się w przestrzeni publicznej.

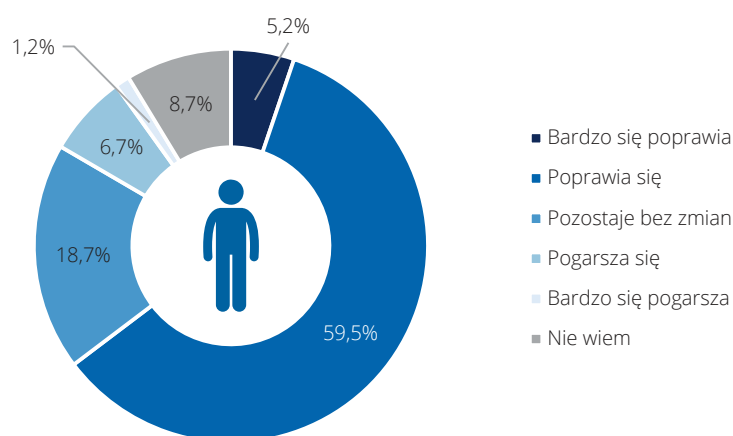
W ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego prowadzona jest platforma internetowa www.dostepna.malopolska.pl, stanowiąca kompleksową bazę wiedzy na temat regionalnych przedsięwzięć, projektów i inicjatyw z dziedziny wspierania działań związanych z poprawą jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami z terenu Małopolski.

Udogodnienia w przestrzeni publicznej

Małopolanie zostali zapytani, jak według nich zmienia się najbliższa przestrzeń publiczna **pod kątem dostosowania do wymogów** osób ze szczególnymi potrzebami. **Niemal 2/3 ogółu respondentów wskazało, że przestrzeń publiczna ulega pod tym względem poprawie (tj. 65%).** Opinię negatywną wyraziło niespełna 8% ankietowanych.

Wykres 39.

Jak według Pana/i zmienia się najbliższa przestrzeń publiczna, pod względem dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami? (n=3000)

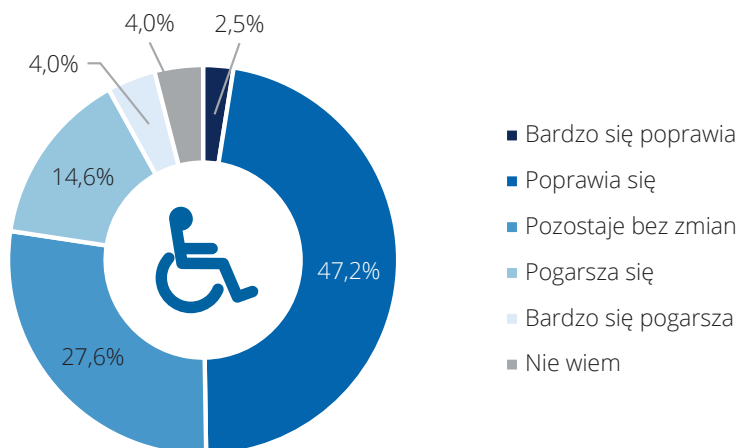
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹⁶Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696, z późniejszymi zmianami).

Dla porównania, wśród osób deklarujących, że same są osobami z niepełnosprawnościami¹⁷ odpowiedzi pozytywnych było o 15 p. p. mniej (tj. **niespełna 50% respondentów z niepełnosprawnościami wskazało, że przestrzeń publiczna staje się dla nich coraz bardziej przyjazna**). Odpowiedzi negatywnych było z kolei ponad dwa razy więcej (tj. **19% vs. 8%**) w porównaniu do respondentów ogółem.

Wykres 40.

Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami (n=199)

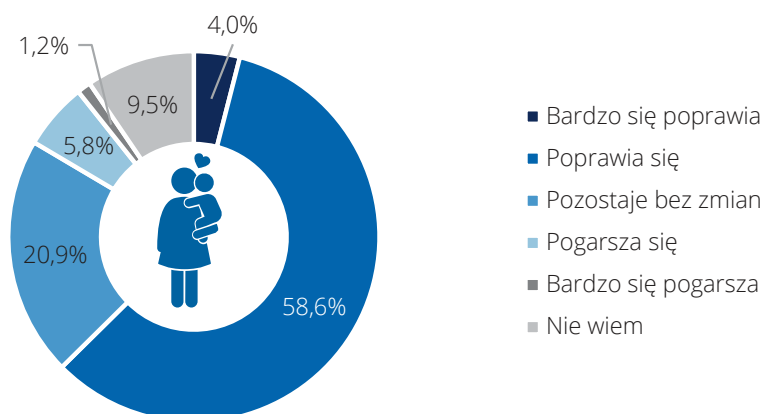

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

A jak zmiany w przestrzeni publicznej w kontekście dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami oceniają opiekunowie dzieci do lat 3? Wyniki w tym względzie są zbliżone do oceny ogółu Małopolan, tj. **wskazania pozytywne odnotowano w przypadku 63% danej grupy odbiorców, a wskazania negatywne dotyczyły 7% ankietowanych**.

Wykres 41.

Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób opiekujących się dziećmi do lat 3 (n=430)

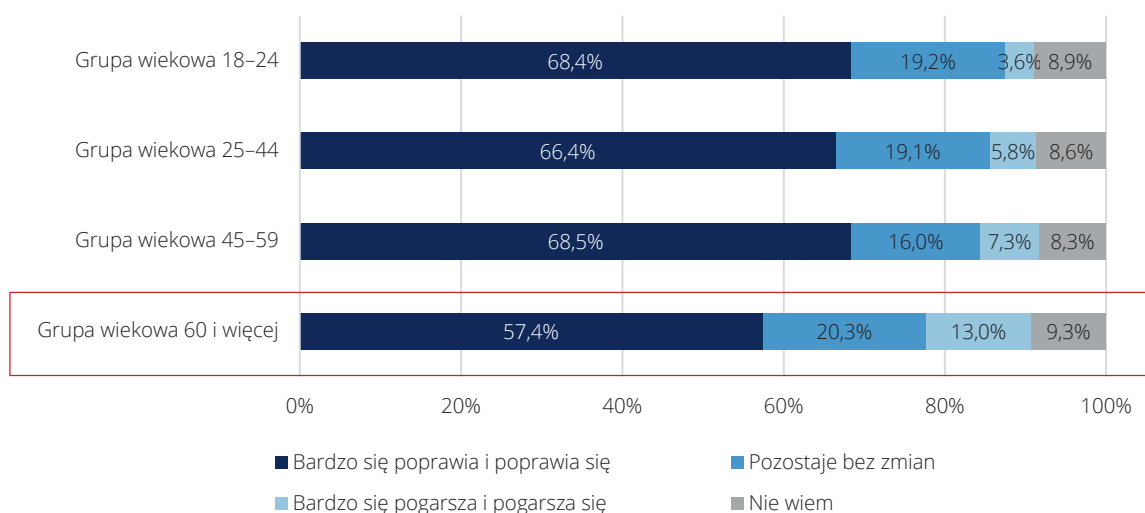
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹⁷ Odfiltrowanie danej grupy respondentów nastąpiło na podstawie jednego z pytań kwestionariuszowych.

Analizując ocenę ogółu Małopolan w przekroju na poszczególne przedziały wiekowe można zauważyć, że **osoby powyżej 60. roku życia najniżej spośród grup wiekowych oceniają poprawę przestrzeni publicznej** z zakresu dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami – **58%** (tj. o ponad 10 p. p. mniej niż osoby z najmłodszej grupy wiekowej).

Wykres 42.

Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w przekroju na wiek (n=3000)

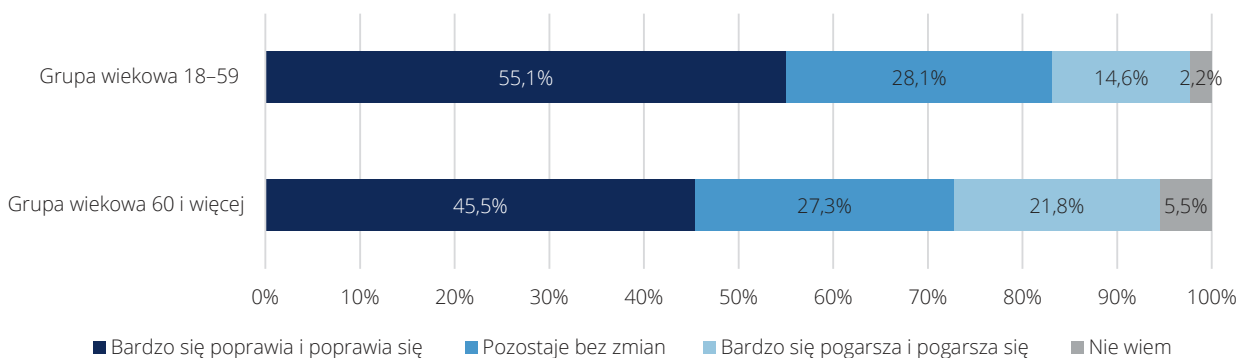

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mając na uwadze osoby z niepełnosprawnościami, zdecydowanie mniej optymistycznie zmiany w przestrzeni publicznej postrzegają seniorzy – 46% wskazań pozytywnych (tj. o 10 p. p. mniej niż pozostałe osoby z niepełnosprawnościami). **Co piąty respondent po 60. roku życia deklarujący niepełnosprawność twierdzi, że przestrzeń publiczna staje się coraz mniej przyjazna dla osób ze szczególnymi potrzebami.**

Wykres 43.

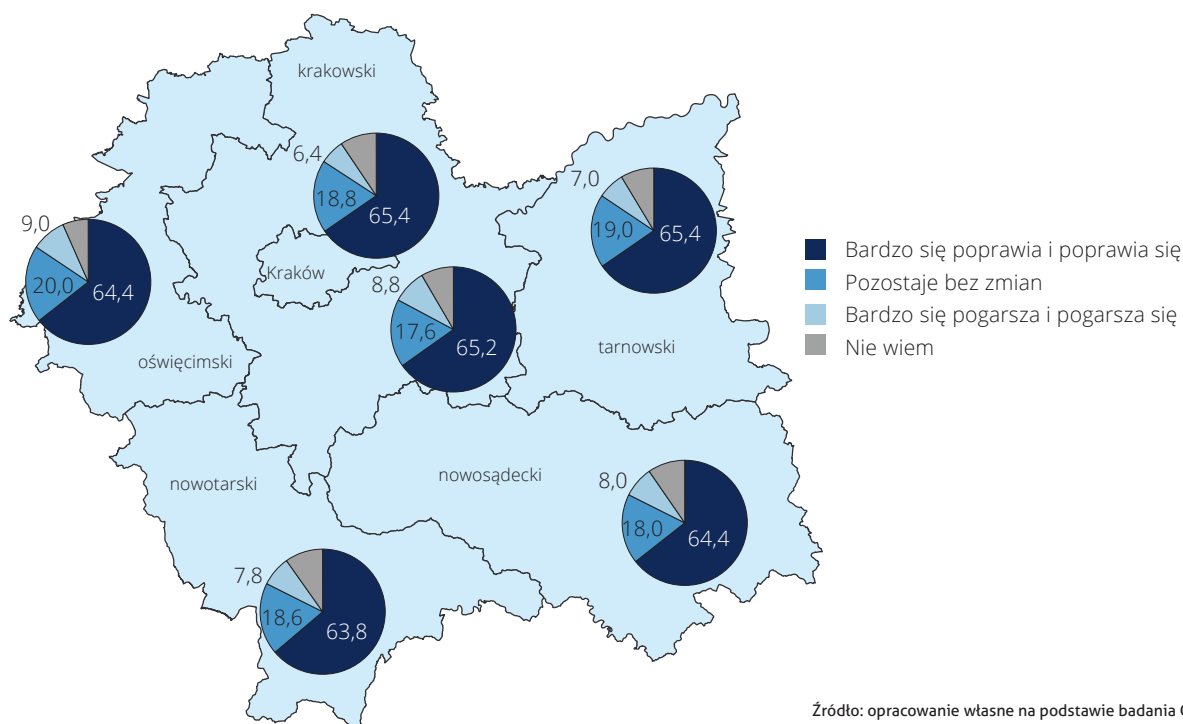
Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami w przekroju na wybrane kategorie wiekowe (n=199)

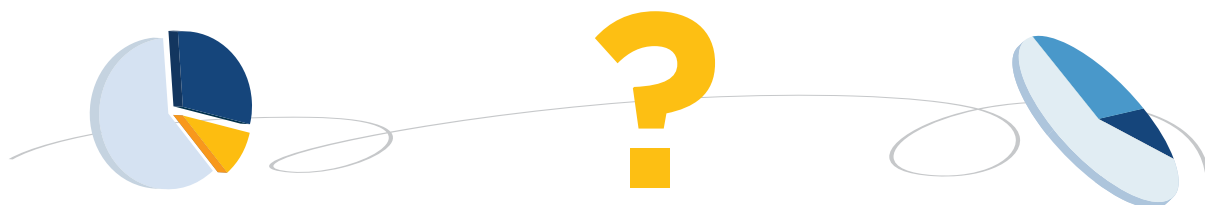
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mapa 13.

Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w przekroju na podregiony (n=3000) (w %)

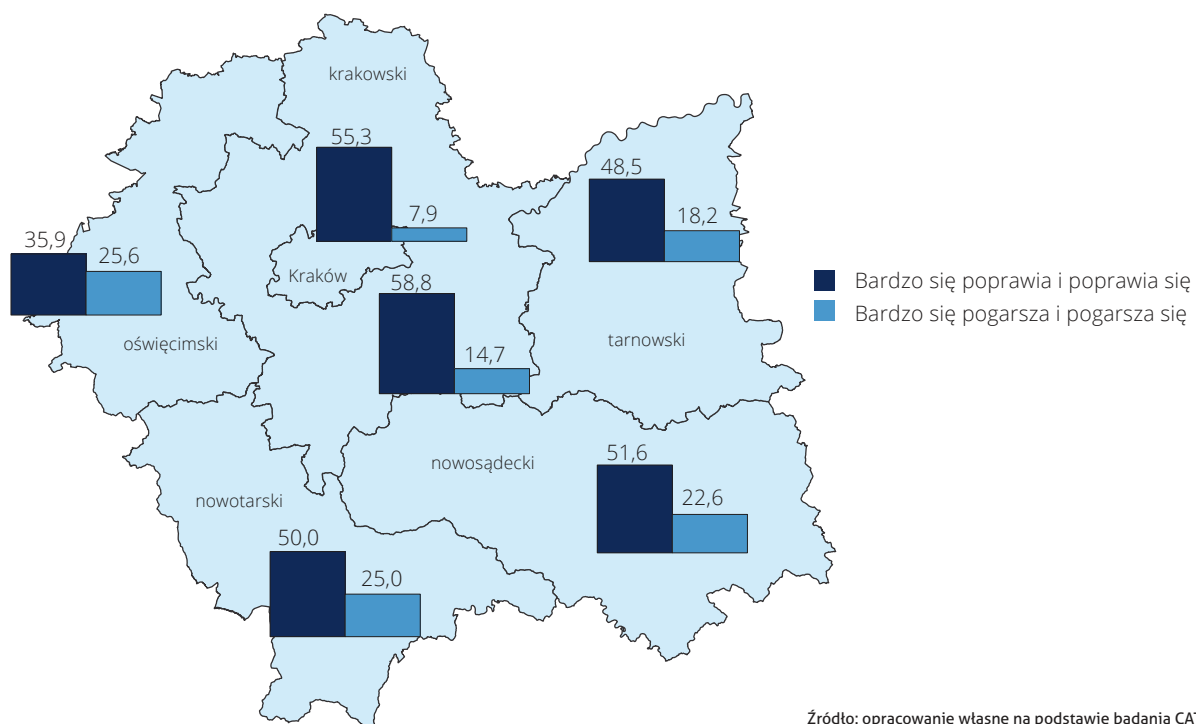
Warto porównać jak rozkład przestrzenny ocen przedstawiał się **w przypadku osób z niepełnosprawnościami**¹⁸. Widoczne są znaczne różnice z zakresu ocen pozytywnych – najwięcej wskazań odnośnie do tego, że przestrzeń publiczna poprawia się odnotowano w podregionie krakowskim (59%) i Krakowie (55%), a najmniej w podregionie oświęcimskim (36%). **Ponad 1/4 osób z niepełnosprawnościami pochodzących z podregionu oświęcimskiego i nowotarskiego wskazała, że tamtejsza przestrzeń publiczna pogarsza się pod kątem wymogów osób ze specjalnymi potrzebami** (dla porównania odsetek wskazań wśród mieszkańców Krakowa z niepełnosprawnościami wyniósł niespełna 8%, tj. o 17 p. p. mniej).

¹⁸ Liczebności respondentów z niepełnosprawnościami dla poszczególnych podregionów przedstawiają się następująco: Kraków – 38, krakowski – 34, tarnowski – 33, oświęcimski – 39, nowosądecki – 31, nowotarski – 24.

Mapa 14.

Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami w przekroju na podregiony (n=199) (w %)

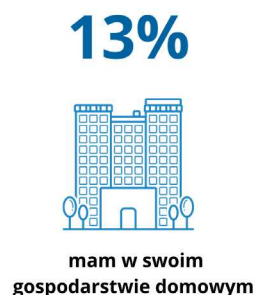
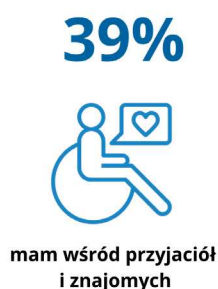
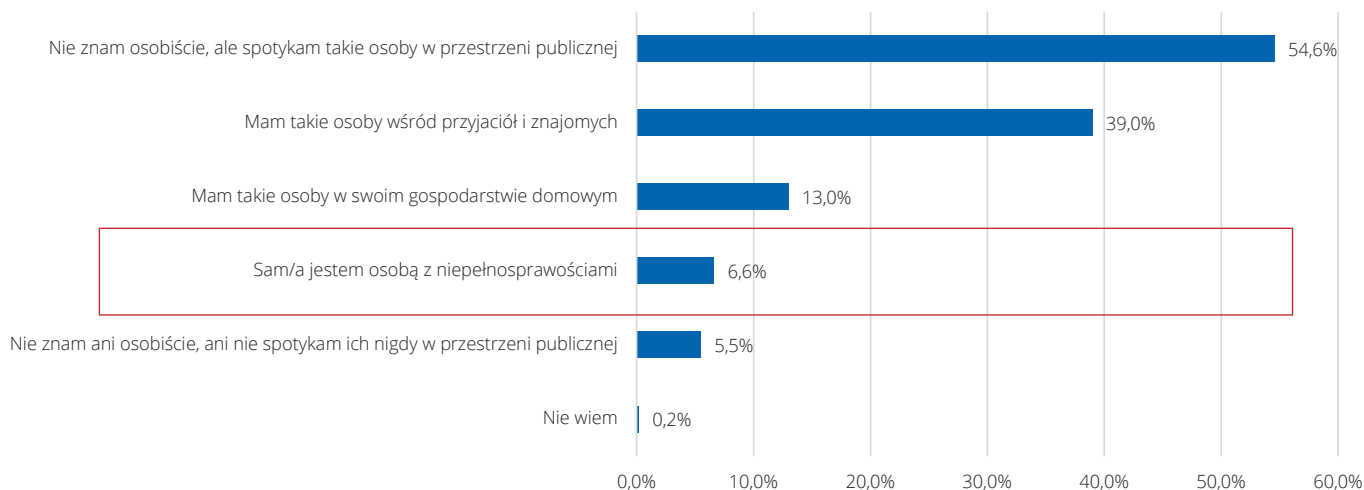

Styczność z osobami z niepełnosprawnościami na co dzień

Małopolanie zostali zapytani, czy w swoim otoczeniu stykają się na co dzień z osobami z niepełnosprawnościami. **Ponad połowa respondentów wskazała, że nie zna takich osób osobiście, ale spotyka je w przestrzeni publicznej, a niemal 40% ma przyjaciół lub znajomych z niepełnosprawnościami.** Z kolei prawie 7% respondentów zadeklarowało, że jest osobą z niepełnosprawnościami.

Wykres 44.

Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami? (n=3000)

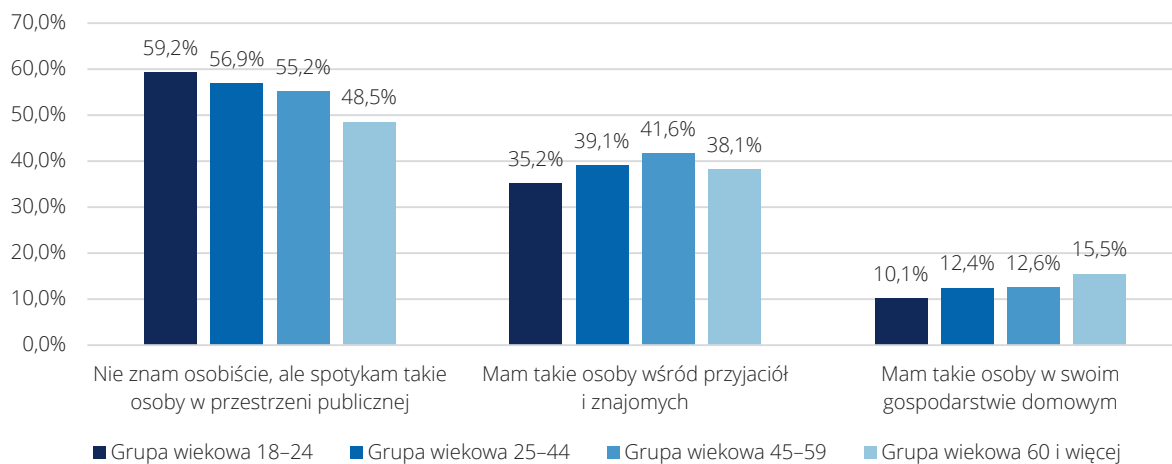

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Najmłodszy respondenci częściej deklarowali, że nie znają osób z niepełnosprawnościami osobiście, ale stykają się z nimi w przestrzeni publicznej – niemal 60%. Odsetek wskazań w tym względzie w przypadku seniorów jest o ponad 10 p. p. niższy. Z kolei **odsetek wskazań dla odpowiedzi „mam takie osoby w gospodarstwie domowym” rośnie wraz z wiekiem.**

Wykres 45.

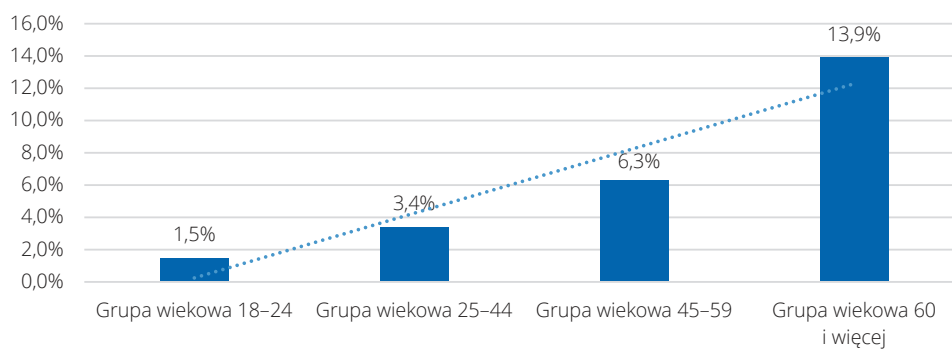
Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami a wiek (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 46.

Odsetek wskazań dla odpowiedzi „sam/a jestem osobą z niepełnosprawnościami” w przekroju na wiek (n=3000)

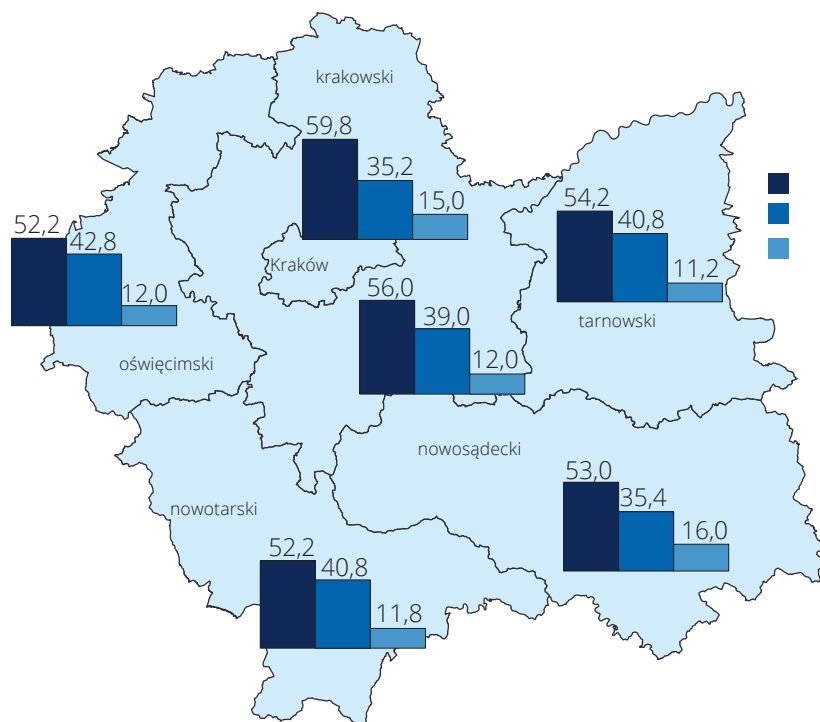

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ankietowani z podregionu oświęcimskiego częściej deklarowali, że mają osoby z niepełnosprawnościami wśród swoich przyjaciół i znajomych – 43%, z kolei posiadanie takich osób w swoim gospodarstwie domowym częściej wskazywali mieszkańcy podregionu nowosądeckiego – 16%.

Mapa 15.

Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami w przekroju na podregiony (n=3000) (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ocena budynków, miejsc i usług publicznych

Mieszkańcy regionu biorący udział w badaniu zostali poproszeni o ocenę, w skali od 1 do 5, na ile wybrane miejsca i usługi publiczne w ich miejscowości przystosowane są do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Należy zaznaczyć, że badani mieszkańcy mieli do wyboru następujące odpowiedzi: 1 – w ogóle niedostosowane, 2 – słabo dostosowane, 3 – przeciętnie dostosowane, 4 – dobrze dostosowane, 5 – w pełni dostosowane.

W opinii ogółu respondentów najlepiej przystosowane do wymogów osób ze specjalnymi potrzebami są szpitale, przychodnie i apteki, które uzyskały najwięcej ocen „5” – tj. 24%. Niemal 1/5 badanych bardzo dobrze ocenia obiekty sportowo-rekreacyjne. Najmniej ocen najwyższych w pięciostopniowej skali otrzymały drogi publiczne, ścieżki i chodniki – 12%.

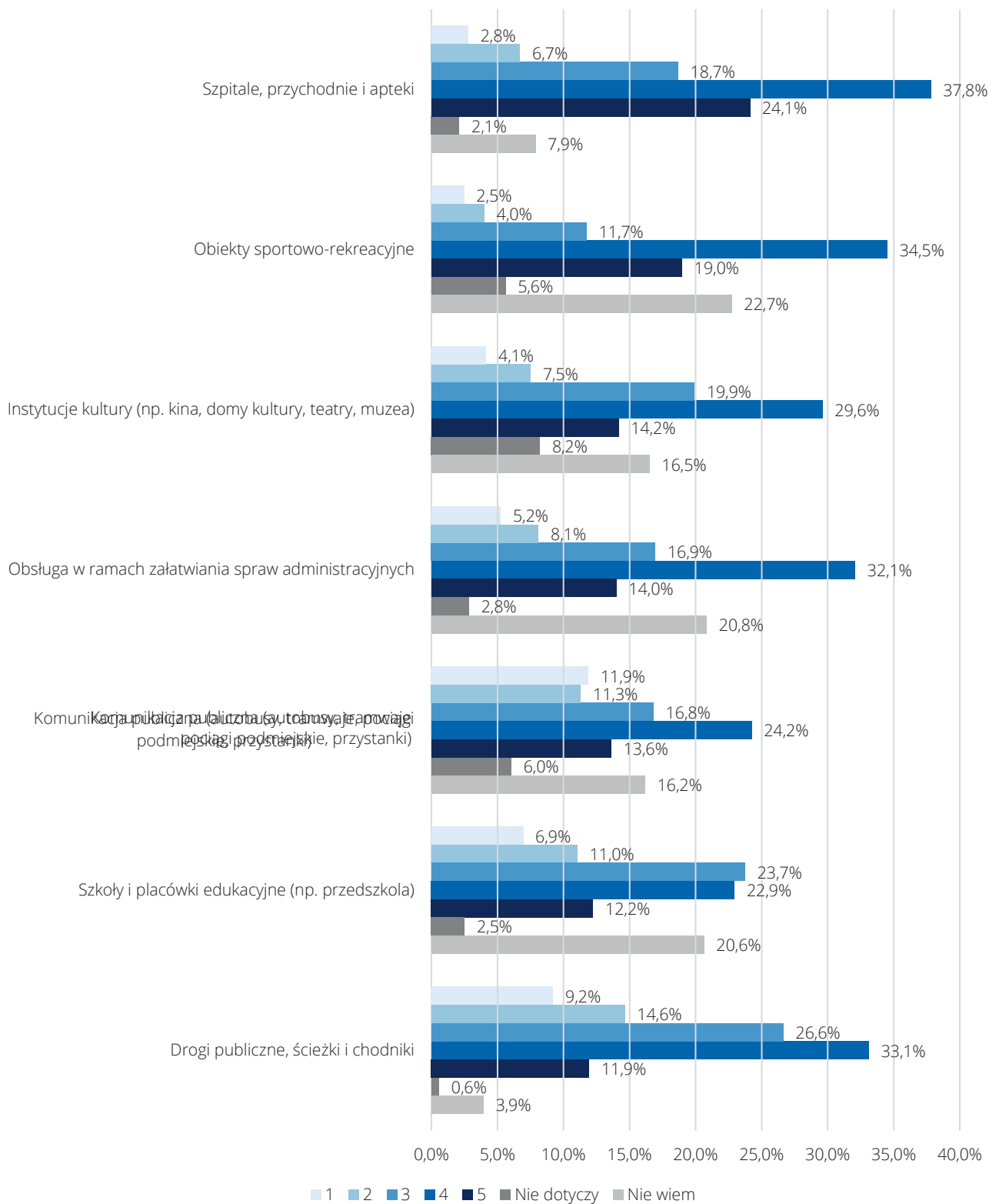
Mając na uwadze z kolei ocenę negatywną (tj. ocena „1” w pięciostopniowej skali) – najwięcej takich przypadków odnotowano dla komunikacji publicznej (11%), co oznacza, że **ponad co dziesiąty badany Małopolanin twierdzi, że komunikacja publiczna jest niedostosowana do wymogów osób ze specjalnymi potrzebami.**

Warto zaznaczyć, że wśród ogółu Małopolan, w przekroju na płeć odnotowano pewne różnice z zakresu najniższej oceny „1” dla szkół i placówek edukacyjnych (kobiety – 9%, mężczyźni – 5%) oraz dla komunikacji publicznej (kobiety – 15%, mężczyźni – 8%).

Wykres 47.

Ocena budynków, miejsc i usług publicznych z zakresu przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=3000)

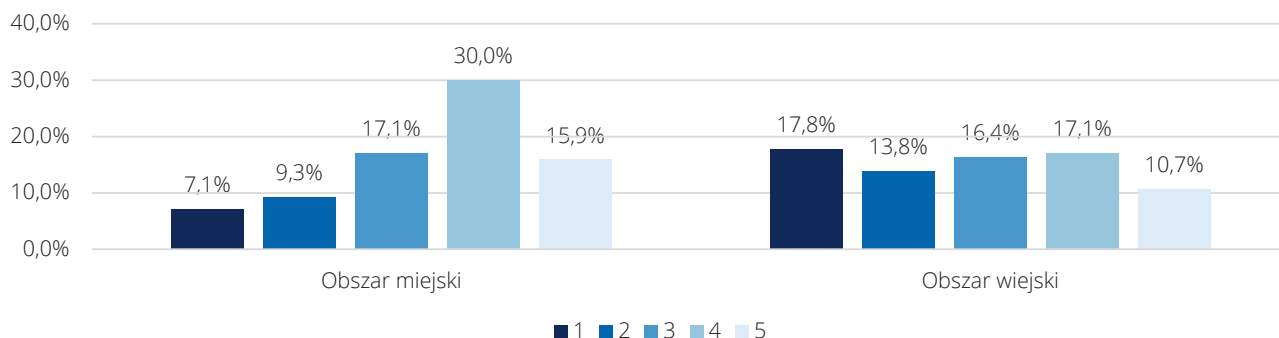

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju na obszar zamieszkania respondentów, różnice w ocenach są zauważalne, jeśli chodzi o **dostosowanie komunikacji publicznej – oceny respondentów z obszarów wiejskich są znacznie niższe od ocen ankietowanych mieszkających w miastach.**

Wykres 48.

Ocena komunikacji publicznej z zakresu przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami a miasto/wieś (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Rycina 6.

Czołowa trójka budynków, miejsc i usług publicznych, która uzyskała najwyższą ocenę w opinii ogółu Małopolan n=3000 (rząd pierwszy) i samych osób z niepełnosprawnościami n=199 (rząd drugi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

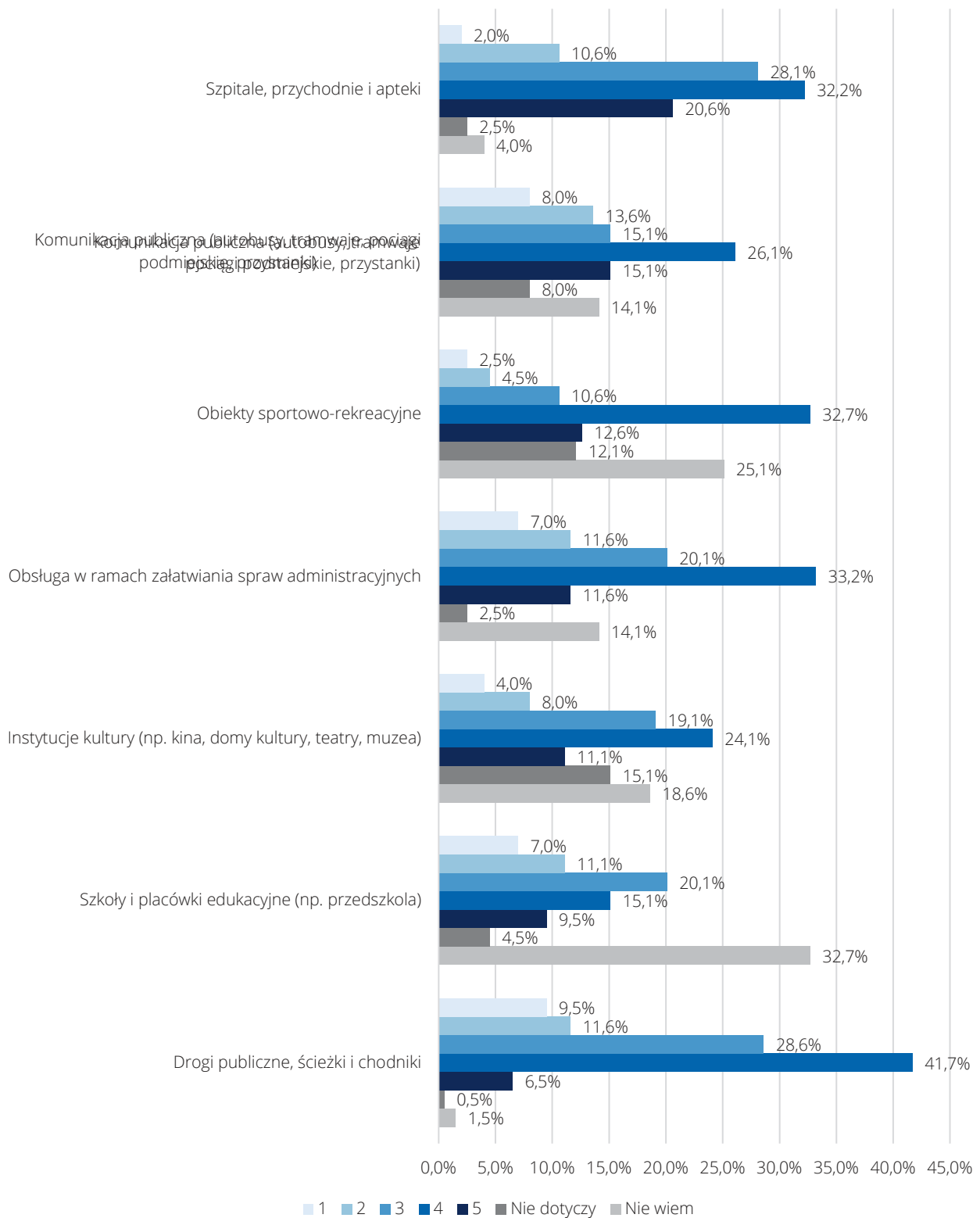

Mając na względzie **opinię samych osób z niepełnosprawnościami, najwięcej ocen pozytywnych ponownie otrzymały szpitale, przychodnie i apteki – 21%**. Na drugim miejscu uplasowała się komunikacja publiczna – 15% osób z niepełnosprawnościami oceniło ją najwyżej w pięciostopniowej skali.

Najwięcej ocen najniższych (tj. „1”) w przypadku osób z niepełnosprawnościami uzyskały drogi publiczne, ścieżki i chodniki (10%), a najmniej – szpitale, przychodnie i apteki (2%). Oznacza to, że **niemal co dziesiąty respondent z niepełnosprawnościami jest zdania, że drogi publiczne, ścieżki i chodniki w jego miejscowości zamieszkania nie są dostosowane do ich potrzeb.**

Wykres 49.

Jak Małopolskanie z niepełnosprawnościami oceniają budynki, miejsca i usługi publiczne w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=199)¹⁹

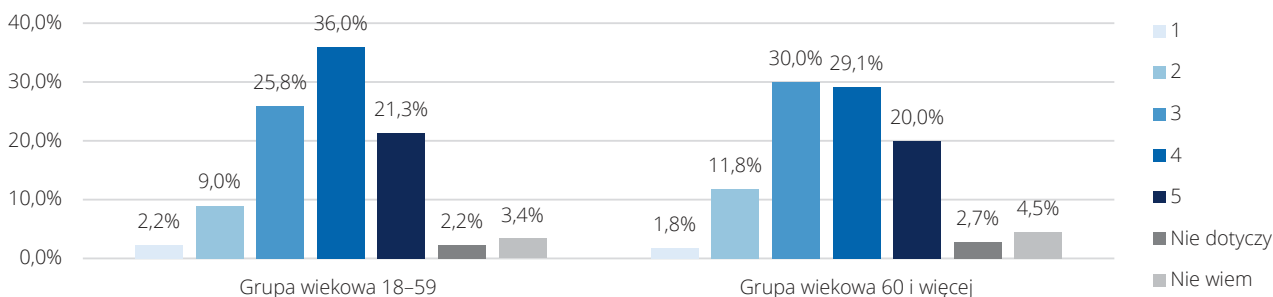
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹⁹ Badani mieszkańcy mieli do wyboru następujące odpowiedzi: 1 – w ogóle niedostosowane, 2 – słabo dostosowane, 3 – przeciętnie dostosowane, 4 – dobrze dostosowane, 5 – w pełni dostosowane.

Poniższe wykresy przedstawiają szczegółowe aspekty oceny²⁰ poszczególnych budynków, miejsc i usług publicznych przez osoby z niepełnosprawnościami z uwagi na grupę wiekową²¹.

Wykres 50.

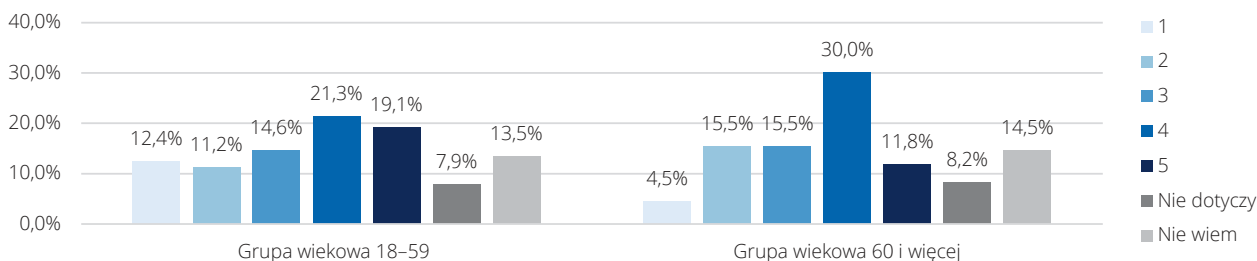
Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają szpitale, przychodnie i apteki w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 51.

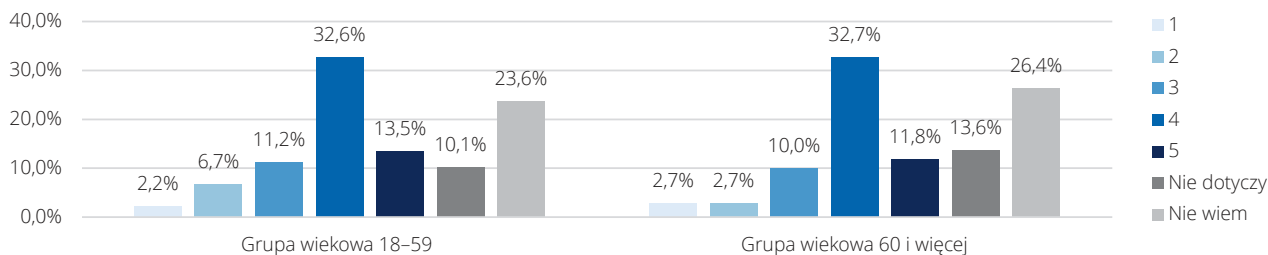
Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają komunikację publiczną w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 52.

Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają obiekty sportowo-rekreacyjne w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

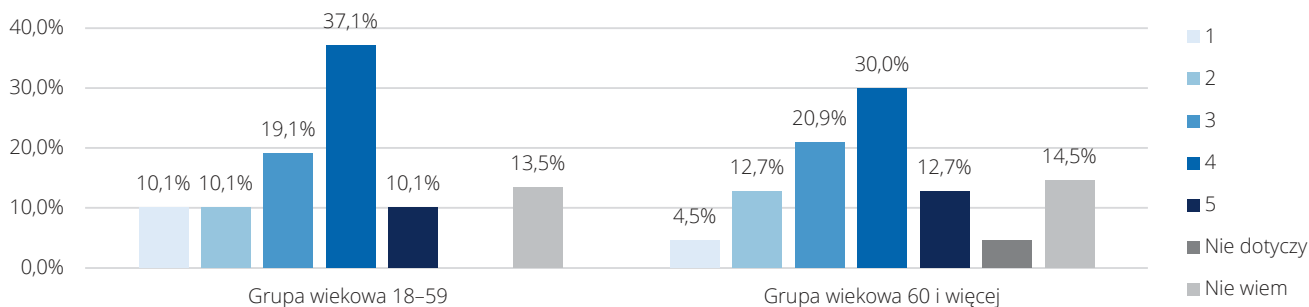
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

²⁰ Badani mieszkańcy mieli do wyboru następujące odpowiedzi: 1 – w ogóle niedostosowane, 2 – słabo dostosowane, 3 – przeciętnie dostosowane, 4 – dobrze dostosowane, 5 – w pełni dostosowane.

²¹ Liczebność osób z niepełnosprawnościami w wieku 18-59 lat wynosiła 89, a liczebność osób z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 60 lat wynosiła 110.

Wykres 53.

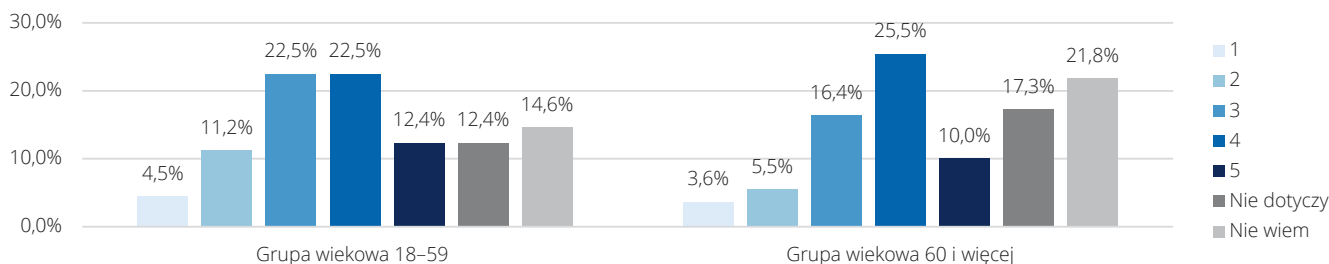
Jak Małopolańcy z niepełnosprawnościami oceniają obsługę w ramach załatwiania spraw administracyjnych w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 54.

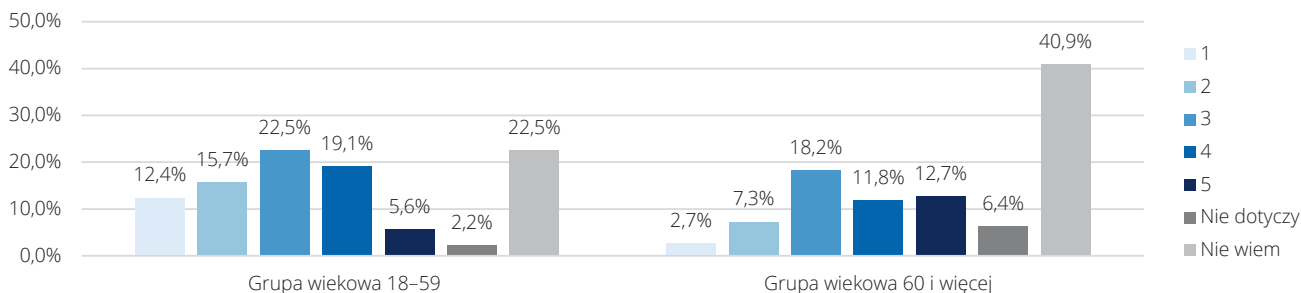
Jak Małopolańcy z niepełnosprawnościami oceniają instytucje kultury w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 55.

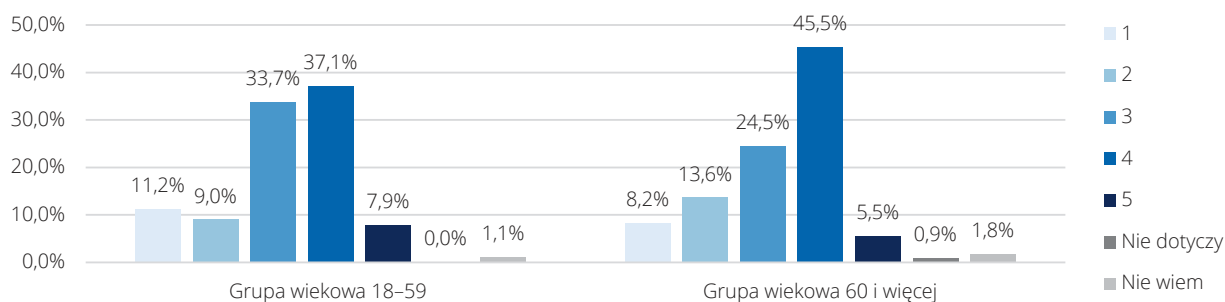
Jak Małopolańcy z niepełnosprawnościami oceniają szkoły i placówki edukacyjne w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 56.

Jak opiekunowie dzieci do lat 3 oceniają wybrane aspekty przestrzeni publicznej w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=430)

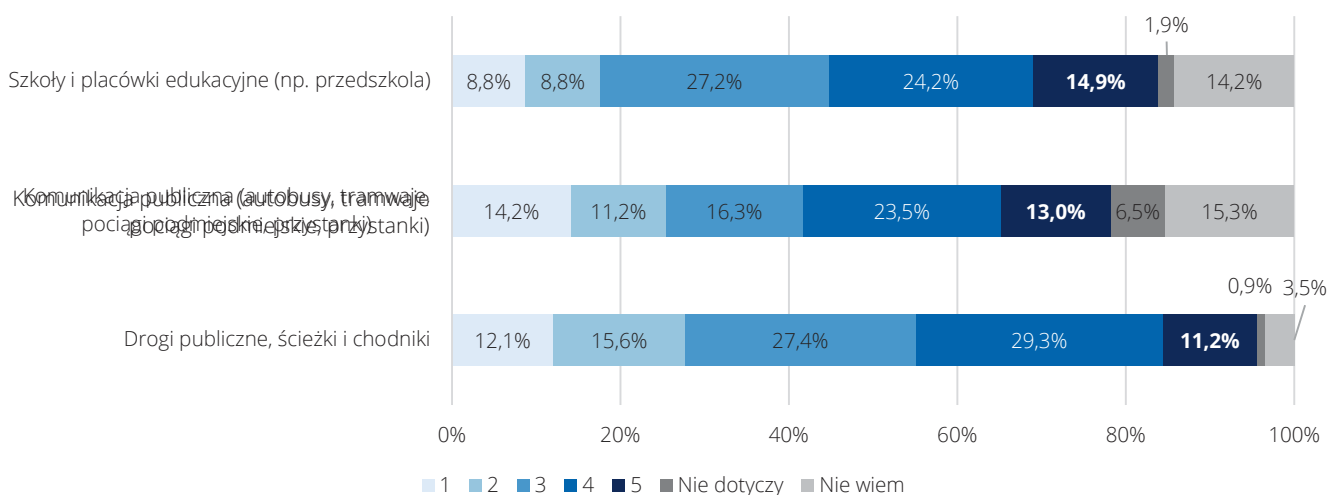
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Warto przeanalizować również ocenę wybranych aspektów przestrzeni publicznej w odniesieniu do opiekunów dzieci do lat 3. W przypadku szkół i placówek edukacyjnych przeważały oceny pozytywne (tj. łącznie niemal 40% oceniło je dobrze i bardzo dobrze). W przypadku komunikacji publicznej oceny pozytywne również stanowiły większość, aczkolwiek ocen najniższych „1” odnotowano nieco więcej niż ocen najwyższych „5” (tj. 14% vs. 13%).

Wykres 57.

Jak opiekunowie dzieci do lat 3 oceniają wybrane aspekty przestrzeni publicznej w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=430)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Tabela 2.

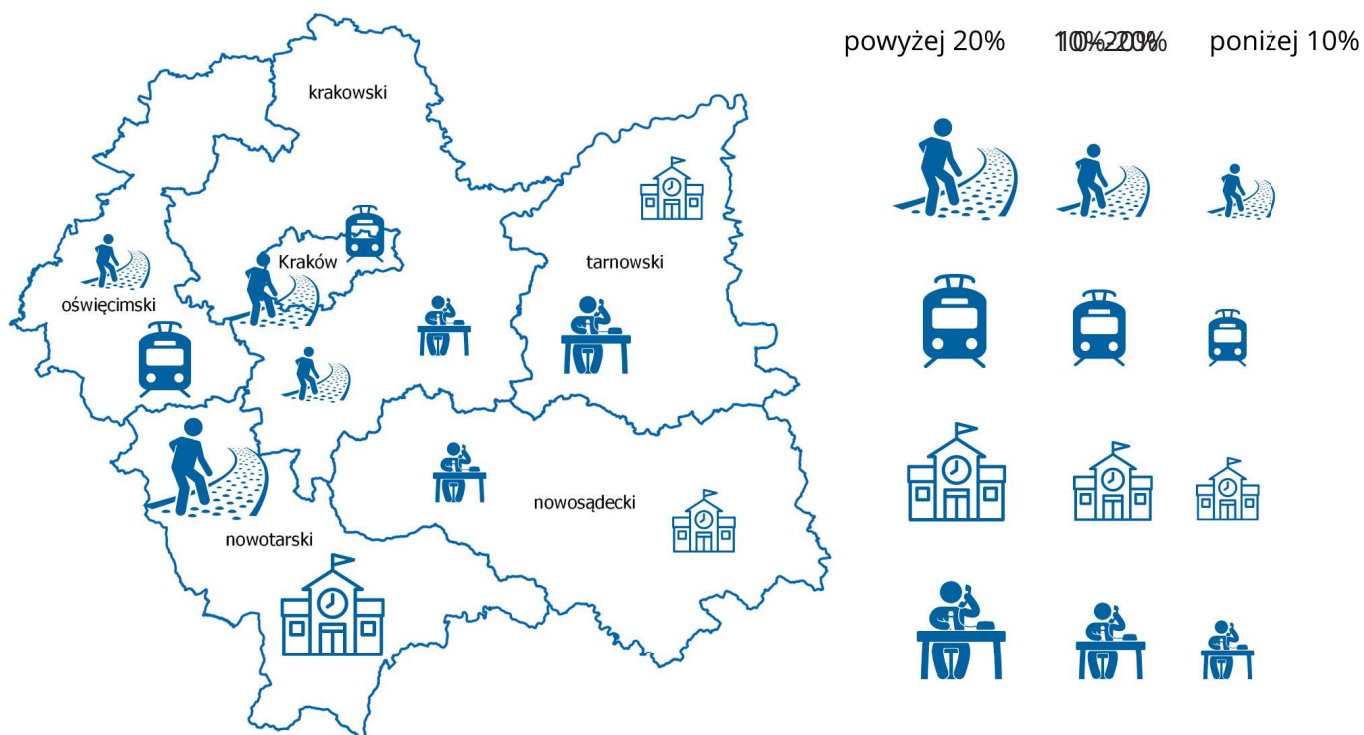
Najczęściej wskazywane bariery związane z użytkowaniem elementów przestrzeni publicznej w ocenie osób z niepełnosprawnościami i opiekunów dzieci do lat 3 (n=199 i n=430)

OBSZAR	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	OPIEKUNOWIE DZIECI DO LAT 3
SZPITALA, PRZYCHODNIE I APTEKI	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – ponad 2/3	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – niemal 2/3
OBIEKTY SPORTOWO-REKREACYJNE	brak wjazdów/podjazdów lub są one nieprzystosowane – 39%	brak wjazdów/podjazdów lub są one nieprzystosowane – 28%
INSTYTUCJE KULTURY	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – ponad 3/4	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – niemal 3/4
OBSŁUGA W RAMACH ZAŁATWIANIA SPRAW ADMINISTRACYJNYCH	- zły stosunek urzędników do petenta – 31% - problematiczne schody – 31%	- problematiczne schody – 24% - zły stosunek urzędników do petenta – 22%
KOMUNIKACJA PUBLICZNA	- brak pojazdów niskopodłogowych/ dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami – 37% - brak podjazdów, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – 26%	- brak pojazdów niskopodłogowych/ dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami – 37% - brak podjazdów, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – 27%
SZKOŁY I PLACÓWKI EDUKACYJNE	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – ponad 3/4	brak podjazdów, wind, wąskie wejścia (problemy infrastrukturalne) – niemal 3/4
DROGI PUBLICZNE, ŚCIEŻKI I CHODNIKI	- zniszczone drogi/zły stan dróg, chodników, ścieżek – 32% - brak chodników/przejść/dróg/ścieżek lub ich za małą ilość – 28%	- zniszczone drogi/zły stan dróg, chodników, ścieżek – 41% - za wysokie krawężniki – 20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Rycina 7.

Główne obszary problematyczne z zakresu użytkowania przestrzeni publicznej przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w opinii osób z niepełnosprawnościami (tj. największa liczba ocen „1”) w podziale na podregiony (n=199)²²

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

²² Liczebności respondentów z niepełnosprawnościami dla poszczególnych podregionów przedstawiają się następująco: Kraków – 38, krakowski – 34, tarnowski – 33, oświęcimski – 39, nowosądecki – 31, nowotarski – 24.

Bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania

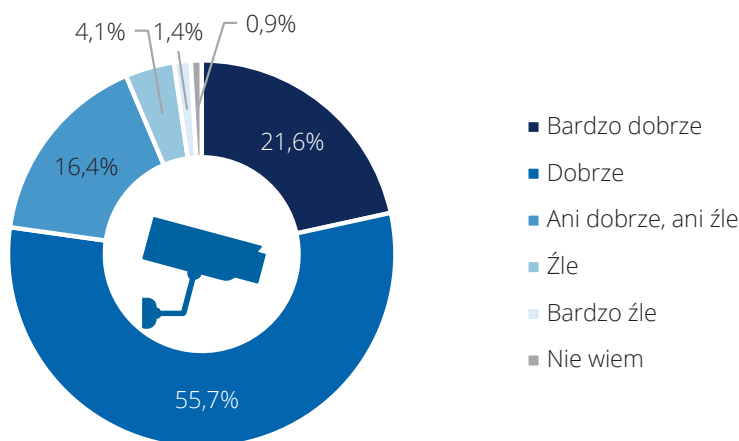
Według najnowszego badania CBOS z II kwartału 2021 roku²³, **Polacy uważają, że ich najbliższa okolica jest miejscem bezpiecznym i spokojnym – odsetek takich opinii sięga aż 95%** i jest niemal taki sam jak przed rokiem. Słabsze oceny odnotowano natomiast w pytaniach o aspekt zagrożenia przestępczością ogółem. Na pytanie „Czy obawia się Pan/i tego, że może stać się ofiarą przestępstwa” – **41% ankietowanych w skali kraju wskazało odpowiedź twierdzącą** (przy czym tylko 4% wskazało, że obawia się tego „bardzo”). W porównaniu do roku poprzedniego odsetek ten zwiększył się o 5 p. p.

Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania

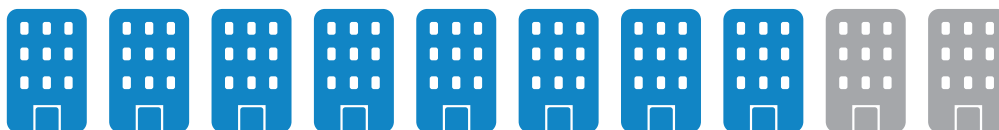
Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie, jak oceniają ogólny poziom bezpieczeństwa w najbliższej okolicy. **Ponad 3/4 badanych mieszkańców regionu deklaruje, że czuje się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania.**

Wykres 58.

Jak Pan/i ocenia ogólny poziom bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania? (n=3000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

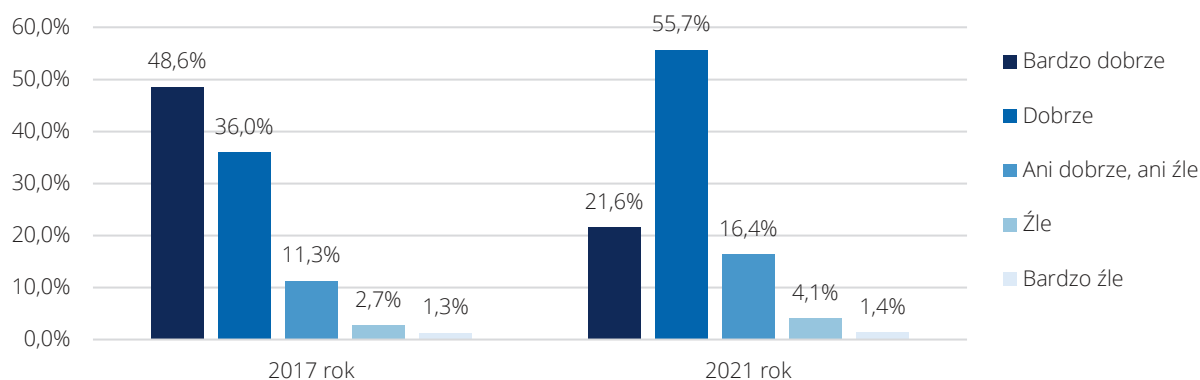

²³ CBOS, Komunikat z badań. Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością. Nr 67/2021, wyd. CBOS, Warszawa 2021, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2021/K_067_21.PDF [dostęp 01.09.2021].

Na przestrzeni lat 2017–2021 odsetek wskazań „bardzo bezpiecznie” i „bezpiecznie” spadł o 7 p. p. (tj. z 85% w 2017 roku)²⁴. Co ciekawe, procent deklaracji dla oceny najwyższej zmniejszył się ponad dwukrotnie. Odsetek wskazań negatywnych nie uległ żadnej zmianie.

Wykres 59.

Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w latach 2017 i 2021 (n=3000)

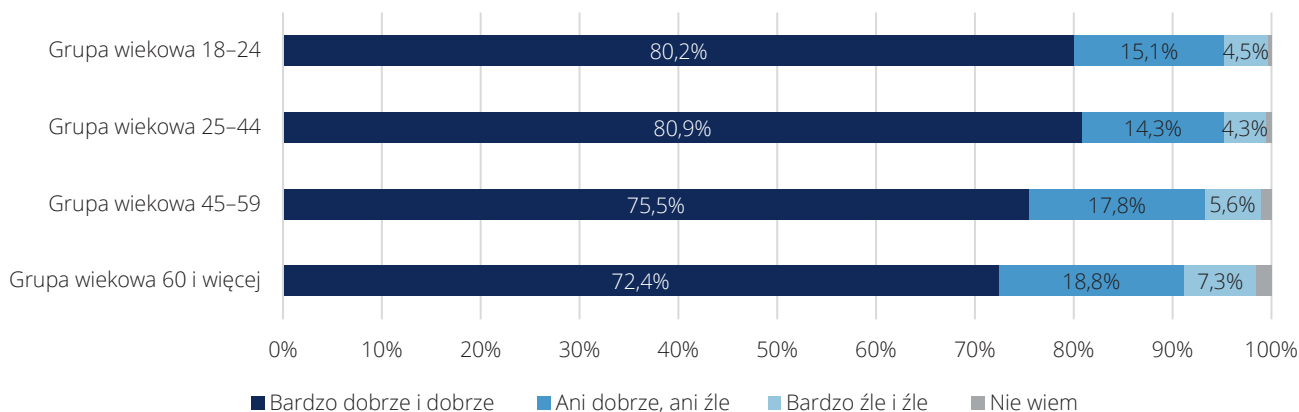

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju na wiek **poziom bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania lepiej oceniają osoby młodsze, tj. powyżej 80% wskazań** w przypadku respondentów w wieku do 44 lat. Bardziej sceptycznie są nastawieni seniorzy – niemal 1/5 z nich wskazała, że nie czuje się bezpiecznie.

Wykres 60.

Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na wiek (n=3000)

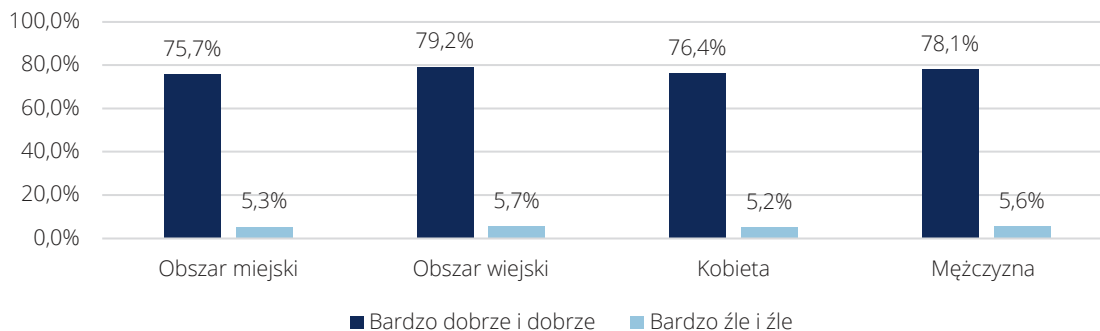
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

²⁴MORR, *Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2017. 6 edycja*, wyd. MORR, Kraków 2017, <https://www.obserwatorium.malopolska.pl/raporty/badanie-opinii-mieszkanow-malopolski-2017/> [dostęp 01.09.2021].

Mieszkańcy obszarów wiejskich nieco częściej wskazywali, że czują się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania (tj. o 4 p. p. więcej niż mieszkańcy miast).

Wykres 61.

Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na obszar zamieszkania i płeć (n=3000)

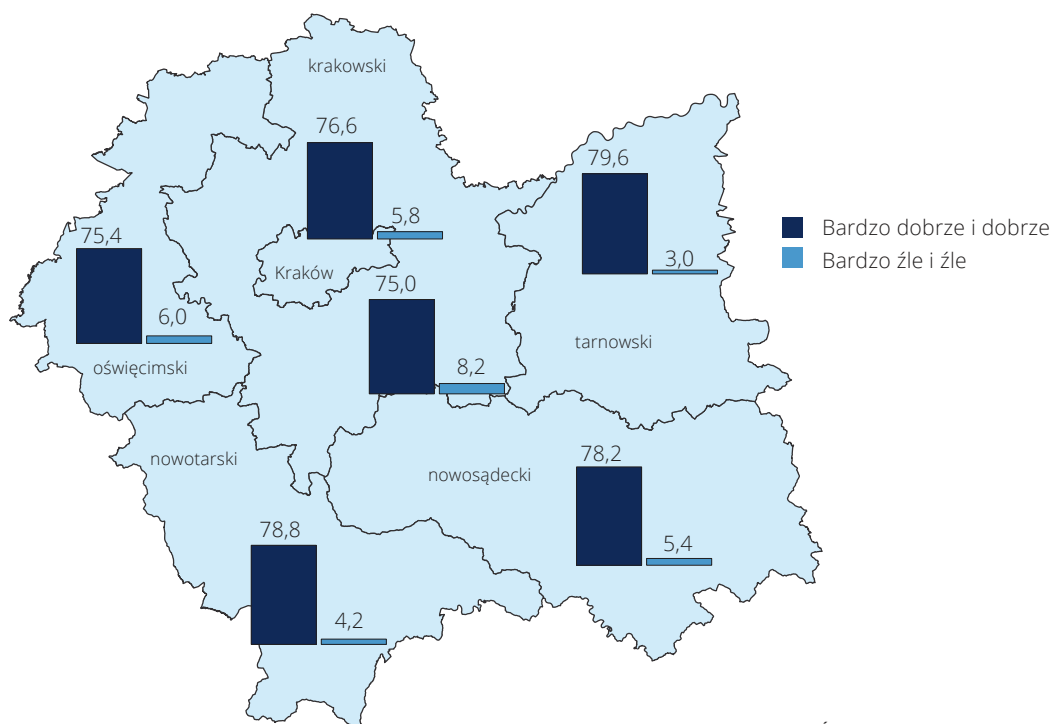

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju na podregiony, **większy odsetek wskazań „bardzo źle” i „źle” w ramach oceny poczucia bezpieczeństwa odnotowano w podregionie krakowskim (8%)**. Najmniej wskazań dotyczyło w tym względzie podregionu tarnowskiego – tj. o 5 p. p. mniej.

Mapa 16.

Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na podregiony (n=3000)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

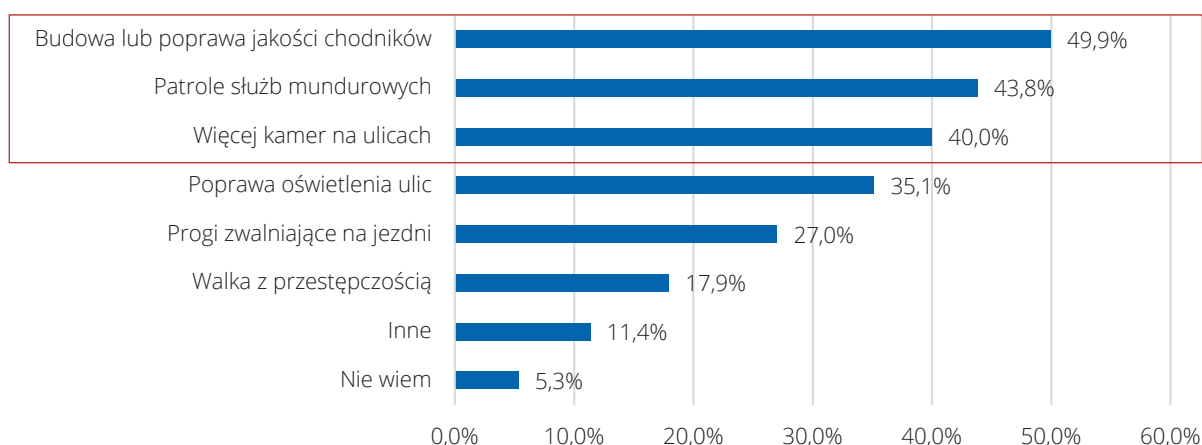
Działania władz publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa

Na koniec postanowiono dowiedzieć się, jakie działania, w opinii Małopolan, powinny podjąć władze publiczne, w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania²⁵. Niemal połowa respondentów wskazała, że należy zająć się budową nowych lub poprawą jakości istniejących chodników. Wynik powyżej 40% uzyskały także: wzrost patroli służb mundurowych oraz zwiększenie kamer monitorujących na ulicach.

Wykres 62.

Działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (n=2325)

50%

budowa lub poprawa jakości chodników

44%

patrole służb mundurowych

40%

więcej kamer na ulicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Odsetek wskazań „inne” był w tym przypadku dość wysoki (tj. ponad 10%), a najczęściej powtarzające się aspekty to:

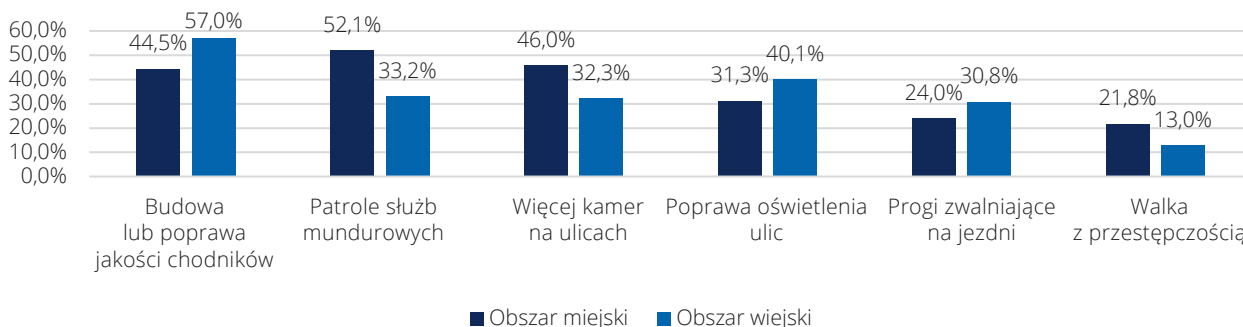
- poprawa jakości dróg,
- poprawa infrastruktury ogółem,
- wzrost liczby przejść dla pieszych,
- intensyfikacja zajęć edukacyjnych.

²⁴ Pytanie nie było skierowane do osób, które w poprzednim pytaniu oceniły poziom bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania jako „bardzo dobry”.

Na obszarach miejskich dominowało zapotrzebowanie na patrole służb mundurowych, więcej kamer na ulicach oraz walkę z przestępczością. Respondenci z obszarów wiejskich częściej wskazywali z kolei na budowę nowych lub poprawę jakości istniejących chodników czy poprawę oświetlenia ulic.

Wykres 63.

Działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania a miasto/wieś (n=2325)

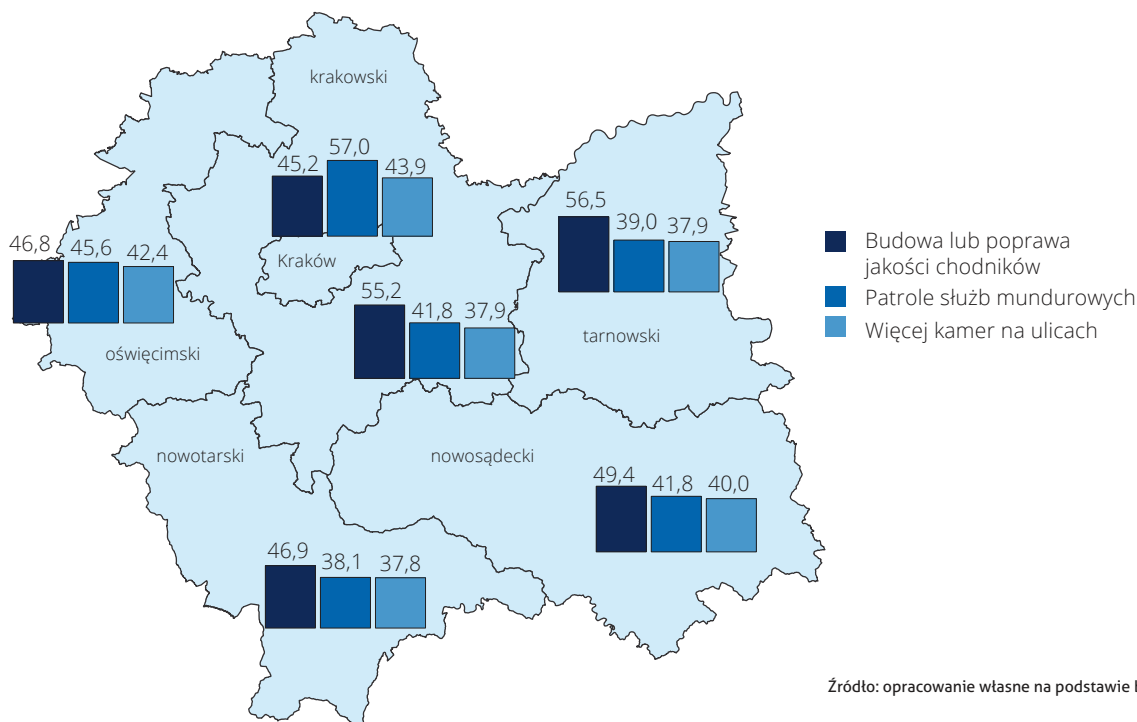

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mając na uwadze przekrój terytorialny, budowę nowych lub poprawę jakości istniejących chodników częściej zgłaszali respondenci z podregionu tarnowskiego i krakowskiego (powyżej 55%). Z kolei większe zapotrzebowanie na patrole służb mundurowych odnotowano w przypadku mieszkańców Krakowa – 57% (dla porównania mieszkańcy podregionu nowotarskiego aż o 19 p. p. mniej).

Mapa 17.

Trzy najczęściej wskazywane działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania a podregion zamieszkania (n=2325)(w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Spis map

o Mapa 1	Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	15
o Mapa 2	Główne przyczyny braku podnoszenia kompetencji w ostatnich 12 miesiącach a podregion zamieszkania (n=858)(w %)	19
o Mapa 3	Najczęściej wskazywane rodzaje kursów i szkoleń a podregion zamieszkania (n=2098)(w %)	22
o Mapa 4	Odsetek wskazań „z mojej własnej inicjatywy” a podregion zamieszkania (n=2098)(w %)	25
o Mapa 5	Preferowane formy rozwijania kompetencji a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	27
o Mapa 6	Odsetek wskazań dla odpowiedzi „nie, w ogóle nie słyszałem/am o takiej usłudze” a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	29
o Mapa 7	Zmiana zawodu w ciągu życia zawodowego danej jednostki a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	31
o Mapa 8	Zmiana miejsca pracy w ciągu życia zawodowego jednostki a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	33
o Mapa 9	Trzy najczęściej wskazywane przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy a podregion zamieszkania (n=2182)(w %)	37
o Mapa 10	W jaki sposób i z czyjej inicjatywy szkolił/a się Pan/i w celu zmiany zawodu a podregion zamieszkania (n=1434)(w %)	40
o Mapa 11	Znajomość języków obcych w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się a podregion zamieszkania (n=3000)(w %)	43
o Mapa 12	Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a podregion zamieszkania (n=2998)(w %)	46
o Mapa 13	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w przekroju na podregiony (n=3000) (w %)	50
o Mapa 14	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami w przekroju na podregiony (n=199)(w %)	51
o Mapa 15	Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami w przekroju na podregiony (n=3000)(w %)	54
o Mapa 16	Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na podregiony (n=3000)(w %)	65
o Mapa 17	Trzy najczęściej wskazywane działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania a podregion zamieszkania (n=2325)(w %)	67

Spis rycin

o Rycina 1	Wybrane kategorie tematyczne objęte badaniem opinii mieszkańców Małopolski w ramach realizacji 12. edycji	4
o Rycina 2	Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (n=3000)	10
o Rycina 3	Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (n=3000)	12
o Rycina 4	Odsetek wskazań dla odpowiedzi „chciałem/am więcej zarabiać” a płeć i wykształcenie (n=2182)	37
o Rycina 5	Sposoby finansowania szkoleń związanych ze zmianą zawodu (n=857, n=516)	40
o Rycina 6	Czołowa trójka budynków, miejsc i usług publicznych, która uzyskała najwyższą ocenę w opinii ogółu Małopolan n=3000 (rząd pierwszy) i samych osób z niepełnosprawnościami n=199 (rząd drugi)	56
o Rycina 7	Główne obszary problematyczne z zakresu użytkowania przestrzeni publicznej przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w opinii osób z niepełnosprawnościami (tj. największa liczba ocen „1”) w podziale na podregiony (n=199)	62

Spis tabel

o Tabela 1	Przydatność wiedzy zdobytej na różnych etapach kształcenia w przekroju na wykształcenie (n=3000)	46
o Tabela 2	Najczęściej wskazywane bariery związane z użytkowaniem elementów przestrzeni publicznej w ocenie osób z niepełnosprawnościami i opiekunów dzieci do lat 3 (n=199 i n=430)	61

Spis wykresów

o Wykres 1	Wiek respondentów biorących udział w badaniu (n=3000)	11
o Wykres 2	Status zawodowy Małopolan biorących udział w badaniu (n=3000)	11
o Wykres 3	Opieka nad dzieckiem do lat 3 (n=3000)	12
o Wykres 4	Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (n=3000)	13
o Wykres 5	Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a wiek (n=3000)	14
o Wykres 6	Aktywności w obszarze podwyższania kompetencji Małopolan (tj. odsetek wskazań „tak”) a wykształcenie (n=3000)	16
o Wykres 7	Proszę wskazać, dlaczego nie podnosił/a Pan/i swoich kompetencji w ostatnich 12 miesiącach (n=858)	17
o Wykres 8	Główne przyczyny braku podnoszenia kompetencji w ostatnich 12 miesiącach a wiek (n=858)	18
o Wykres 9	Odsetek wskazań dla odpowiedzi „uważam, że moje kwalifikacje są już wystarczające” a wykształcenie (n=858)	18
o Wykres 10	W jakiego rodzaju kursach/szkoleniach brał/a Pan/i udział w ostatnich 12 miesiącach (z wyłączeniem szkoleń typu BHP i p. poz) (n=2098)	20
o Wykres 11	Najczęściej wskazywane rodzaje kursów i szkoleń a wiek (n=2098)	21
o Wykres 12	Odsetek wskazań „szkolenia związane z tematyką mojej działalności zawodowej” a wykształcenie (n=2098)	21
o Wykres 13	Z czyjej inicjatywy dokończył/a się Pan/i w ostatnim roku (n=2098)	23
o Wykres 14	Z czyjej inicjatywy dokończył/a się Pan/i w ostatnim roku a wiek (n=2098)	24
o Wykres 15	Odsetek wskazań „z mojej własnej inicjatywy” a wykształcenie (n=2098)	24
o Wykres 16	Proszę wskazać, w jakiej formie najbardziej chciałby/aby Pan/i rozwijać kompetencje (n=3000)	26

o Wykres 17	Preferowane formy rozwijania kompetencji a wiek (n=3000)	27
o Wykres 18	Czy w ostatnim roku korzystał Pan/i z usług doradcy zawodowego (tj. uczestniczył Pan/i w spotkaniach z doradcą zawodowym indywidualnych bądź grupowych)	28
o Wykres 19	Korzystanie z usług doradcy zawodowego a wiek (n=3000)	28
o Wykres 20	Odsetek osób korzystających z usług doradcy zawodowego (łącznie wskazania „tak”) a wykształcenie (n=3000)	29
o Wykres 21	Proszę wskazać, czy w ciągu swojego życia zawodowego zmieniał/a Pan/i zawód na inny (n=3000)	30
o Wykres 22	Zmiana zawodu w ciągu życia zawodowego danej jednostki a płeć i wiek (tj. łączny odsetek wskazań „tak”) (n=3000)	31
o Wykres 23	Proszę wskazać, czy w ciągu swojego życia zawodowego zmieniał/a Pan/i miejsce pracy (n=3000)	32
o Wykres 24	Zmiana miejsca pracy w ciągu życia zawodowego danej jednostki a płeć i wiek (tj. łączny odsetek wskazań „tak”) (n=3000)	32
o Wykres 25	Deklaracja zmiany zawodu lub miejsca pracy w ciągu życia zawodowego jednostki a wykształcenie (n=3000)	33
o Wykres 26	Czy zmiana miejsca pracy wiązała się ze zmianą branży, w której Pan/i pracował/a? (n=2078)	34
o Wykres 27	Co było przyczyną zmiany przez Pana/nią zawodu lub miejsca pracy? (n=2182)	35
o Wykres 28	Trzy najczęściej wskazywane przyczyny zmiany zawodu lub miejsca pracy a wiek (n=2182)	36
o Wykres 29	Odsetek wskazań dla odpowiedzi „zmiany służyły mojemu rozwojowi zawodowemu” (n=2182)	36
o Wykres 30	Proszę wskazać, w jaki sposób i z czyjej inicjatywy szkolił/a się Pan/i w celu zmiany zawodu (n=1434)	38
o Wykres 31	W jaki sposób i z czyjej inicjatywy szkolił/a się Pan/i w celu zmiany zawodu a wiek (n=1434)	39
o Wykres 32	Odsetek wskazań „szkolilem/am się na własną rękę” a wykształcenie (n=1434)	39
o Wykres 33	Czy zna Pan/i język obcy w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się? (n=3000)	41
o Wykres 34	Najpopularniejsze języki obce, którymi posługują się Małopoleanie (n=1775)	42

o Wykres 35	Znajomość języków obcych w stopniu zapewniającym swobodne porozumiewanie się a wiek i wykształcenie (n=3000)	43
o Wykres 36	Proszę wskazać, czy Pana/i zdaniem wiedza zdobyta na różnych etapach kształcenia w szkołach publicznych jest przydatna w życiu prywatnym lub zawodowym (n=3000)	44
o Wykres 37	Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a wiek (n=2998)	45
o Wykres 38	Przydatność wiedzy zdobytej w szkole podstawowej a wykształcenie (n=2998)	45
o Wykres 39	Jak według Pana/i zmienia się najbliższa przestrzeń publiczna pod względem dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami? (n=3000)	47
o Wykres 40	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami (n=199)	48
o Wykres 41	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób opiekujących się dziećmi do lat 3 (n=430)	48
o Wykres 42	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami w przekroju na wiek (n=3000)	49
o Wykres 43	Zmiany najbliższej przestrzeni publicznej, z punktu widzenia dostosowania do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami, w ocenie osób z niepełnosprawnościami w przekroju na wybrane kategorie wiekowe (n=199)	49
o Wykres 44	Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami? (n=3000)	52
o Wykres 45	Czy w swoim otoczeniu styka się Pan/i z osobami z niepełnosprawnościami a wiek (n=3000)	53
o Wykres 46	Odsetek wskazań dla odpowiedzi „sam/a jestem osobą z niepełnosprawnościami” w przekroju na wiek (n=3000)	53
o Wykres 47	Ocena budynków, miejsc i usług publicznych z zakresu przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=3000)	55
o Wykres 48	Ocena komunikacji publicznej z zakresu przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami a miasto/wieś (n=3000)	56
o Wykres 49	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają budynki, miejsca i usługi publiczne w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=199)	57
o Wykres 50	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają szpitale przychodnie i apteki w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	58
o Wykres 51	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają komunikację publiczną w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	58

o Wykres 52	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają obiekty sportowo-rekreacyjne w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	58
o Wykres 53	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają obsługę w ramach załatwiania spraw administracyjnych w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	59
o Wykres 54	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają instytucje kultury w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	59
o Wykres 55	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają instytucje kultury w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	59
o Wykres 56	Jak Małopolanie z niepełnosprawnościami oceniają drogi publiczne, ścieżki i chodniki w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w odniesieniu do wieku (n=199)	60
o Wykres 57	Jak opiekunowie dzieci do lat 3 oceniają wybrane aspekty przestrzeni publicznej w zakresie przystosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (n=430)	60
o Wykres 58	Jak Pan/i ocenia ogólny poziom bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania? (n=3000)	63
o Wykres 59	Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w latach 2017 i 2021 (n=3000)	64
o Wykres 60	Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na wiek (n=3000)	64
o Wykres 61	Ocena poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w przekroju na obszar zamieszkania i płeć (n=3000)	65
o Wykres 62	Działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (n=2325)	66
o Wykres 63	Działania, jakie powinny podjąć władze publiczne w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania a miasto/wieś (n=2325)	67

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

ISBN: 978-83-66580-06-0

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl